

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIII Ч. 7/8 ЛИПЕНЬ/СЕРПЕНЬ — JULY/AUGUST No. 7/8 VOL. XLIII

ЗМІСТ

Чи то справді українські весілля?	1
Пісні на Івана Купала	1
Що згадуємо в липні/серпні?	2
О. Копац. До 1000-ліття християнства в Україні	3
Хр. Годів-Юзич. Калейдоскоп жіночого руху	4
Семінари перед конференцією	5
Л. Мичковська. Де верхи гір сягають зір	6
А. Власенко-Бойцун. Жіночі постаті в творчості Уласа Самчука	9
Конкурс Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих	12
Х.Г. Юзич. Цвіт Карпат — Софія Ротару	12
Р. Ващук. Українські книжки	13
І. Богун. "Рондо а ля краков'як" чи "Рондо а ля голак"?	14
І. Франко. Полудне	15
В. Сокіл. Дорогі мої школярки (продовження)	16
СФУЖО XIX Літературний конкурс	17
Л. Мольнар. Квіти і ляпаси	18
Вісті з Централі	
Склад конвенційного комітету	21
Суспільна опіка СУА	22
Фонд ім. О. Лотоцької	23
Our Life	
E. Lazarus "The New Colossus"	24
About Women	25
Pre-Conference Workshops Scheduled	26
News from UNWLA Headquarters	27
M. Baczynsky. Caregiving and the Sandwich Generation	28
Cooky's Corner — Chocolate Mousse	30
Хр. Навроцька. Наше харчування	31
Практичні поради	32
Надіслані книжки	32
Дописи відділів	33
Річні збори	34
Хроніка Округи Нью-Йорк	35
УМ: Пожертви, замість квітів	40
Стипендійна Акція СУА	44

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "НАШОГО ЖИТТЯ"

108 Second Ave.

New York, N. Y. 10003 Редактор Ольга Лісківська

Tel. (212) 533-4646 Tel. (212) 674-5508

Український Музей — 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 Tel. (212) 228-0110

Редактор — Ольга Лісківська
 Редактор "Our Life" — Марта Бачинська
 Мовна редакція — Наталя Лівницька-Холодна

На обкладинці: "Літо". Лінографюра. Олена Кульчицька.

Cover: Summer. Lithograph. Olena Kulchitska.

"Second-Class Postage Paid at New York, N. Y. and at additional mailing offices"

Copyright 1986 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
 International Copyright Secured — All Rights Reserved

Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гпадка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспондентська секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірена Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинєць	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондрат	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью Джерзі
Тетяна Сілецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Валентина Ходовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Анна Сафіян	
Ольга Літелло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА

"НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate, London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
 16a Prospect St.
 Gleroy, W9, Victoria
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o N. 7 887 93 de Paris
 26 rue de Tercy, Paris 18-2
 France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung
 8 Munchen 5, Rumfordstr. 21

ЧИ ТО СПРАВДІ УКРАЇНСЬКІ ВЕСІЛЛЯ?

Літні місяці переповнені найдорожчими родинними святами, — весіллями. Справді радісно стає на душі від того, що народжуються нові українські родини — запорука дальшого розвитку нашої спільноти.

Отож всі ми радіємо, коли у наших церквах дзвонять весільні дзвони! Але ... ці приємні події в нашій громаді викликають низку думок, сумнівів, а то і журби. Чому?

Найповажніша причина таких думок полягає в тому, що дуже часто в новому подружжі лише одне із молодят є українського походження. До цього починаємо так звикати, що воно нас навіть не дивує і не турбує. Справді, дійсність не рахується з бажаннями усіх українських батьків і тому приймається вона із спокійною покірністю.

З фактом, що ми є свідками частих тепер т.зв. "мішаних подруж" в'яжеться друга причина не дуже веселих роздумувань про такі українські весілля. Якось уже склалося, що традиція народніх звичаїв пов'язана із весіллями, найсильніше прийнялася на нових місцях поселення, далеко від рідної землі. Вона безумовно іде поруч із традиціями Святвечора і Великодня, і наші родини, а особливо матері стараються їх доконечно впести у це своє наскрізь родинне святкування. Одні з них знаходять ці традиції в наших енциклопедіях чи підручниках етнографії, інші наслідують те, що бачать у других, а ще інші роблять справжню суміш українсько-американських звичаїв. Отож в результаті дівич-вечір замінюється на "шауер", на весільному столі часто маємо коровай поруч триповерхового "кейка", бачимо привітання молодят хлібом та сіллю поруч із шампанським, коверти з грішми замість теплих особистих подарунків і т.п..

Ще на одну деталь хочемо звернути увагу. Запанувала тепер мода на багатолюдні, гучні весілля, які коштують тисячі доларів, а врешті завжди хтось лишається невдоволений: або молодята серед старих осіб, приятелів батьків та тих осіб, яких "випадало" запросити, — або батьки, які, під натиском дітей запросивши переважно молодь почувають себе не на своєму місці.

Постає питання, чи дійсно такі багатолюдні весілля є кінечні? Напевно весілля було головним чином родинною справою, на якій крім родини були найближчі приятелі.

А що найсумніше, це те, що такі великомаштабні, гучні весілля ніяк не дають більшої запоруки його тривкості. То чи не слід трохи більше призадуматися українським матерям і батькам, коли вони з любов'ю та щирим серцем плянують такі великі родинні свята, як одруження своїх дітей?

ПІСНІ НА ІВАНА КУПАЛА

I

В гаю зелененьким соловейко щєбече,
Соловейко щєбече;
Там дівчина мила віночок пустила
З барвіночку, з барвіночку
Плинь, плинь, віночку, гарний з барвіночку,
За миленьким, за миленьким ...

II

Ой, на Івана, ой, на Купала
Красна дівчина зілля копала,
Квіти збирала, віночки плєла,
Далі водою їх пускала.
— Плинь, віночку, по синій хвилі
Поплинь, віночку, де живе милий!..

ЩО ЗГАДУЄМО В ЛИПНІ/СЕРПНІ?

1-го липня 1966 р. в Чехії померла Наталена Королева, цікава і дещо екзотична по-стать в українській літературі. Дочка графа Андріяна Дуніна-Борковського шляхтича з Волині та матері-іспанки. Н. Королева почала друкуватися французькою мовою (1909), а згодом перейшла на українську (1919). Вчилася археології — деякий час працювала на розкопках у Помпеї — була активна у французькому театрі, знала 9 мов досконало. Під час Першої світової війни записалася до Червоного Хреста. Перший чоловік її, перський князь Іскандер Гакланіша ібн Куриш, помер в битві під Варшавою. Д-р Василь Королів-Старий, український письменник і діяч, одружився з Наталеною в Чехії. Теми її творів: історично-археологічні, біблійні, легендарні, з перших часів християнства та середньовіччя.

7-го липня це Свято Івана Купала, що був поганським богом земних плодів. Під час цього свята відбувалися своєрідні обряди наприклад палення вогню, топлення Купала й Марени, ворожіння і шукання квітки щастя. Тепер воно сходиться з християнським святом Різдва Святого Предтечі Івана Христителю.

12-го липня за новим стилем це день святих Апостолів Петра і Павла. В цей час у багатьох районах України починалися жнива.

15-го липня 1906 р. померла Ольга Олександра (Олеся) Бажанська-Озаркевич (народилася 30. XII 1886), перша українська фахова піаністка в Галичині, акомпанювала студентському хорові, а потім "Боянові" у Львові, писала вірші й оповідання, які були поміщені в "Першому вінку".

25-го липня 1866 р. народився Модест Левицький родом з Поділля. Закінчив історично-філологічний, а тоді медичний факультет Київського університету. Працював як лікар і був письменником, який не лише писав популярно-наукові лікарські порадики, але й оповідання з народнього життя. 1919 р. був радник, потім голова української дипломатичної місії в Греції.

27-го липня 1834 р. був заснований Київський державний університет, перше імені св. Володимира, а тепер ім. Т. Шевченка.

* * *

1-го серпня померла Леся Українка.

19-го серпня за новим стилем є свято Преображення Господнього, або Спаса. У церкві в цей день святять овочі, мед і обжинкові вінки або жмут колосся і пшениці.

14-го серпня 988 р. вважається днем Хрищення України.

14-го серпня 1581 р. вийшла перша друкована біблія на Україні церковно-слов'янською мовою т.зв. "Острозька Біблія".

14-го серпня 1864 р. було відспівано вперше у Перемишлі композицію о. Михайла Вербицького "Ще не вмерла Україна" на слова Павла Чубинського.

27-го серпня 1856 р. в селі Нагуєвичах у Галичині народився Іван Франко — письменник, журналіст, публіцист, редактор, громадсько-політичний діяч. У цьому році припадає 90-ліття виходу в світ його збірки ліричних поезій "Зів'яле листя" з мотивами нещасного кохання. До неї входять вірші написані від 1882 р. до 1896 р.

29-го серпня 1868 р. народилася Людмила Старицька-Черняхівська письменниця, драматург, перекладач і літературний критик. 1917 р. була обрана до Центральної Ради, а 1941 р. розстріляна НКВД.

30-го серпня 1894 р. (за ст. ст.) народився Олександр Довженко в селі В'юниці коло Сосниці на Чернігівщині. Деякий час в 20 рр. появлялися його карикатури в пресі, а від 1926 р. вибивається як цілком оригінальний і винахідливий кінорежисер. Його фільми: "Звенигора" (1928), "Арсенал" (1929), "Земля" (1930), "Іван" (1932) і т.д. Від 1943 р. до смерті в 1956 р. він був змушений жити в Москві й тільки деколи дозволяли йому їздити на Україну.

ДО 1000-ЛІТТЯ ХРИСТІАНСТВА В УКРАЇНІ

*Минуле і сучасне — це два крила
для доброго польоту в майбуття.
Василь Шевчук*

Незабаром будемо святкувати 1000-ліття християнства в Україні. Саме 988 р., князь св. Володимир, монарх української держави, що тоді звалась Русь, або Руська Земля, удержавив християнську віру. А християнство властиво ширилось на наших землях вже в I-му столітті, в часах Апостолів Ісуса Христа.

Кому з нас невідома "легенда" про св. апостола Андрія на Київських горах? У наших часах науково стверджено, що це не легенда, а справжній історичний факт. На Кубані, в колись удільному Тмутороканському князівстві, поширилась християнська віра вже в першому столітті по Христі. Папа св. Климентій у 100-му році по Христі помер в Криму. Саме там апостоли слов'ян, Кирило і Методій, зустріли русина, ченця Храбра, що мав перекладене слов'янською, себто староукраїнською мовою "руськими письменниками" Євангеліє і Псалтир. Від нього св. Кирило взяв для своєї азбуки деякі букви на означення звуків, яких у грецькій мові не було (напр. ш, щ, та інші). Знаємо, що спершу була в нас азбука — глаголиця, а потім поширилась т.зв. кирилиця, що її створив св. Кирило. Ще до св. Володимира, 50 років раніше, в договорах князя Ігоря з Візантією засвідчено, що в його дружині, серед послів були русичі-християни. Знаємо, що за св. Ольги в Києві була церква св. Іллі, християнське духовенство і, звичайно, визнавці нової віри. Та й сама вона була християнка. За її князівства у Києві був перший єпископ Адальберт з Німеччини.

Отже, християнська віра була поширена в Україні ще до часів св. Володимира. Заслуга князів Володимира в тому, що він удержавив християнство в усій своїй країні.

Українська церква, як стверджують історики, до 1051 р. була суверенна. Лише з ослабленням Русі, Візантія почала присилати своїх митрополитів до Києва.

Згадати слід також важливий і цікавий факт, що в Україні не було повороту по поганській віри, палення і руйнування церков, як це, наприклад сталося в Польщі. Можливо, тут відіграли ролю ще й інші чинники, на що вказує о. д-р Ярмусь у своїй книжці "Духовість українського народу". Він вияснює, що в так званій поганській релігії, у світогляді наших предків, були принципи — моральні основи християнської релігії. Про це писали наші сусіди, зокрема греки. До них, до цих принципів, зачисляється: моральна чистота, подружжя вірність, милостивість до

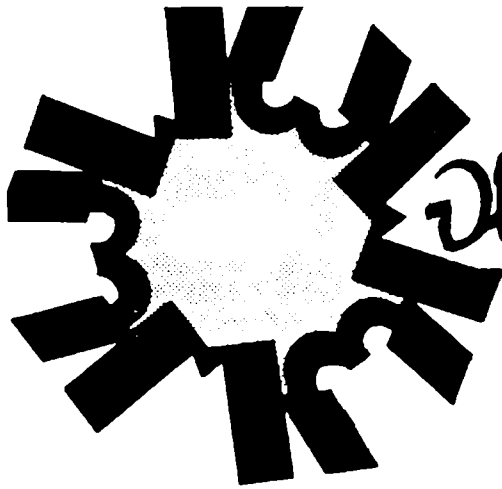
людей, співчуття до горя і т.п. Знана була також віра в одного бога. Бог Сварог — бог неба, — він був найвищий — мав трьох синів; що звались: Дажбог, Велес, Перун. Звичайно, крім них були менші безсмертні істоти, як русалки, мавки, водяники та інші. Була й велика богиня — мати Лада, богиня любови, подружжя...

Наші передхристиянські обряди й звичаї злилися у течії часу з християнськими та створили прекрасний духовий світ українського народу, відмінний від інших народів, кожний бо нарід створив свій власний світогляд, свої звичаї, обряди. Згадати б, що, наприклад, Перун — це пророк Ілля, народження Дажбога-Коляда — це Різдво Христове, і т.д.

Значення християнства для України — величезне! По-перше, ввело воно український нарід і державу в коло християнських народів і держав. Скрипило нашу націю духово й політично. Далі, причинилось до величезного розвитку культури в усіх ділянках. Розквітла архітектура, збудовано 400 церков у самому Києві, між ними св. Софія і монастир Печерська Лавра, розквітло малярство, в якому прославився маляр Алімпій. Розвинулася церковна й світська музика. Піднісся рівень освіти, — держава дбала про школи, де навчались не тільки хлопці, але й дівчата. Широко розквітла література, перекладна й оригінальна, з її літописами, повістями, славетним "Слово о полку Ігоревім", збірниками.

Під час татарського лихоліття (друга половина XIII і XIV ст.) згинуло безповоротно багато прекрасних будівель-архітектурних пам'яток, пам'яток малярств, літературні твори, бібліотеки. Докінчували руйнувати в XIX і XX ст. москалі, а в наших часах уже й на західній території України. А щодо літератури, то стали присвоювати собі всі наші твори включно зі "Словом о полку Ігоревім". Присвоїли собі назву Русь-Росія "Рашша". Внаслідок історичних подій, саме через втрату імені Русь, ми прийняли назву Україна, хоча це також наша стара назва, яка з початку XII ст. відносилась тільки Правобережжя, а за козацьких часів поширилась майже на всю територію, крім Закарпаття до 1938 р., де правда, що й тепер русини уживають старовинну назву — Русь.

У 1000-ліття християнства в нас, українців, багато завдань. В першу чергу ми мусимо знати нашу багатющу культурну спадщину, що її створили наші предки. Відомо, щоб нарід існував — мусить знати своє минуле, свій корінь! Нам треба скріпити віру в наші сили, зміцнити любов у родинах, єдність в організаціях. Тоді тільки з благословлення Господа знайдемо сили в боротьбі за відновлення і утвердження самостійної Української держави.

КАЛЕЙДОСКОП

Життя

УПОРЯДКУВАЛА ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА

- *Київ*. В наслідок атомового вибуху в Чорнобилі з Києва евакуюювали всіх дітей у віці від 6 до 13 років та жінок в тяжі. З приводу небезпечного рівня радіації в Києві шкільний рік закінчився раніше, вже в травні місяці. Учні та студентів вивезли до літніх таборів у південні райони України. Як подала преса, 250,000 дітей залишили Київ. Для всіх інших виїзд з Києва заборонений.

США

- Адель Ківель, вчителька парафіяльної школи Св. Терези в Браяркліф Манор, не погоджується з постановою нью-йоркської консисторії католицької церкви, яка відмовляє їй повної материнської відпустки. А. Ківель усиновила недавно немовлятка й вважає, що їй належать такі самі права на відпустку, яка дається іншим жінкам-матерям. Результат такої вимоги дасть важливий прецедент іншим жінкам, які працюють в католицькій парафіяльній системі навчання.
- Розведені жінки, вдови або жінки, чоловіки яких переходять на пенсію 1-го липня ц.р., мають право і надалі одержувати від них медичне забезпечення. Це право входить частиною нового закону підписаного президентом Реганом у квітні ц.р. Новий закон дозволяє дружинам і дітям користатися з групового забезпечення, наданого працедавцем, якщо вони платитимуть повні премії. Після 3 років родини можуть перейти на особисті поліси, якщо бажатимуть.
- *Небраска*. Вперше в історії губернаторських змагань США дві жінки стали супротивниками, а саме: Кей Орт і Гелен Бусаліс. Перша має 47 років і вже двадцять два роки є активною в американській рес-

публіканській партії. Від 1979 р. до 1981 р. вона була головою персоналу тодішнього губернатора штату Небраска Чарлза Тона, який пізніше призначив її скарбником штату. Потім в 1982 р. була обрана на цей пост.

Її супротивниця Гелен Бусаліс (66 років) є член демократичної партії, служила 16 років в міській раді міста Лінколна, а згодом стала його мером. Таким чином, Г. Бусаліс була перша жінка-мер, що керувала містом де число населення становить понад 100,000 мешканців.

В цьому році жінки кандидують на пост губернаторів також у штатах Орегон, Аляска та Арізона.

ПАКІСТАН

- Беназір Бутто, 33-літня дочка Зулфігара Алі Бутто, колишнього президента й прем'єр-міністра Пакістану, недавно повернулася до своєї країни після десяти років змушеного перебування в Англії. Вона веде й далі опозиційну акцію, розпочату батьком проти уряду теперішнього президента-диктатора Могамеда Зія ул-Хага. Після державного перевороту в 1977 р. Зія запровадив воєнне становище і до цього часу як диктатор керує державою. Щойно 30-го грудня 1985 р. він повернув деякі громадські права.
- Беназір обвинувачує його в страті її батька, якого було повішено у 1979 р. Вона твердить, що старання організувати людей проти теперішнього уряду не є помстою за смерть батька.
- На її виступи прибувають масово і уряд пильно стежить за розвитком цього руху.
- Дехто порівнює її кампанію до філіпінського руху, на чолі якого стала Корезон Акіно. Інші спостерігачі заперечують це, говорячи, що в Пакістані зовсім інакше становище.
- Беназір кінчила науку в університетах Гарварду і Оксфорду.

"Українська жінка в двох світах"

ВІДБУДУТЬСЯ СЕМІНАРИ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Союз Українок Америки вдруге спонсорує конференцію т.зв. "Українська жінка у двох світах", яка відбудеться від 4-го до 5-го жовтня 1986 р. в Принстоні, Нью-Джерзі. Цьогорічна конференція під гаслом "Громада це ми" має проаналізувати відношення української жінки до громади, зокрема до родини, до українського й американського суспільства та до праці. Протягом цих двох днів відбудеться 12 панель.

В п'ятницю 3-го жовтня перед офіційної конференції заплановані два семінари: 1) "Українські загально-зовнішні зв'язки — розстроєна оркестра" та 2) Способи збирання фондів для організації. Перший семінар має простежити готовість української громади zareагувати на події, що стосуються української справи. На цьому семінарі буде говоритися, — як скоординувати нашу акцію чи відгук та якими способами працювати на цій ділянці в американському суспільстві. Ця тема є дуже на часі у зв'язку з такими подіями, як знеславлення українського ім'я, випадок з моряком Мирославом Медведем та чорнобильська трагедія.

Д-р Марта Богачевська-Хомяк відкриє семінар, розповідаючи про сучасне становище на Україні, як також і про політичну, громадську та культурну активність українців у США. Після цього Андрій Білик, який відповідає за проведення семінару, подасть деякі практичні поради наприклад такі, як: підготування промовця до виступу, писання пресвідомлень, організація телефонічного зв'язку тощо.

Щоб учасники змогли якнайкраще скористатися з цього семінару, необхідно всім зацікавленим зголосуватися до нього заздалегідь. Тоді можна буде їм вислати "завдання", яке зголошені повинні виконати перед приїздом на семінар. "Таким чином," — пояснив А. Білик, — "кожний, який братиме участь, прибуде вже з певними висновками й розумінням американських засобів масової комунікації та який є їхній погляд відносно України."

Керівник другим семінаром Стефан Біда розкаже про те як організувати та розпоряджатися громадськими пожертвами; А. Білик порадить, як успішніше провадити листування з жертводавцями, а Ольга Ставнича подасть кращі способи організувати імпрези та провадити зібрання фондів на користь організацій. Крім того, вона має на думці продискутувати, якими способами слід звертатися до

уряду США, або до окремих штатів, щоб отримати державні грошові субсидії.

Дещо про керівників семінарів:

Андрій Білик — журналіст, який має понад 17 років досвіду в галузі засобів зовнішних зв'язків. Працював у цій ділянці для різних корпорацій та торговельно-промислових асоціацій. Заснував 1985 р. міжнародню корпорацію т.зв. "ІМАКС".

А. Білик — знаний в українських та американських громадах як координатор програм для відзначення роковин Голоду в роках 1932-1933 на Україні й протесту в справі русифікації України. Нині він працює як координатор Національного Комітету Відзначення Хрищення України.

Д-р Марта Богачевська-Хомяк здобула ступінь доктора з Колумбійського університету. Її спеціальність — історія інтелектуального й політичного руху в Росії та Східній Європі. Досліджувала розвиток східноєвропейського жіночого руху. Вона викладає в Джонс Гопкінс університеті. З 1984 року д-р Хомяк є четверта заступниця голови Союзу Українок Америки, а недавно була призначена заступницею голови при Національній Раді Жінок /США/.

Ольга Ставнича отримала звання магістра в комерційній ділянці й працює брокером в Ліггетт Ріальторз в Ратерфорді, Н.Дж. Крім того, вона є співвласником компанії, що займається справами пов'язаними з нерухомим майном (*real estate*).

О. Ставнича вже десять років є членом Управи Українського Музею в Нью-Йорку, де працювала як голова комісії придбання фондів. Від 1975 р. до 1978 р. вона була заступницею голови СУА і головою комітету штату Нью-Джерзі, який відзначав Міжнародній Рік Жінки.

Стефан Біда здобув звання магістра комерційних наук у Мк Гілл університеті, спеціалізувався у вивчанні комп'ютерів. Він є урядовець в компанії Блю Белл Груп, Інк. і заступник голови Юнітраст Корпорації, яка фінансово спонсорує і підтримує молоді компанії в США і Канаді. С. Біда бере активну участь в українській громаді, був секретарем а нині заступником голови УККА в Делевер Валі.

**Зеновія Ковальчин-Брожина
Надія Нинка**

ДЕ ВЕРХИ ГІР СЯГАЮТЬ ЗІР...

З подорожі до південної Швейцарії

Озеро Маджоре
Reflections on Lake Maggiore

Виняткова краса Швейцарії майже усім загалом відома. Вона здавна є однією з найбільш відвідуваних туристами з усіх закутків світу країною — всі вони чарує, всі нею захоплюються.

Незрівнянної краси краєвиди, маєстатичні Альпи з численними верхів'ями, вкритими вічним снігом, криштальні річки й ручаї, безліч сріблястих водопадів, озера в оточенні високих гір — а особливо, — зразкова чистота й висока культура та привітність жителів, багатство розкішних крамниць — все це немов магнетом приваблює туристів і заохочує ще і ще раз відвідати цю країну, чар якої став немов мірилом земної краси.

Для любителів і звеличників краси природи — мистців-малярів, композиторів-музиків, поетів тут невичерпне джерело натхнення для творчої праці.

Країна ця — до мене "промовляла" ще зі шкільної лавки, а відвідувала я її вперше перед кількома роками, коли була нагода оглянути деякі околиці її центральної частини. Цим разом ми з чоловіком вирішили ще раз поїхати й побути хоч коротко в південній частині, в околиці трьох відомих щодо краси озер на пограниччі з Італією. Озера ці: Ляго Маджоре (Велике озеро), Люгано й Комо.

Повне чару невеличке містечко Льокарно, в якому ми зупинилися, розташоване підковою в затишній затоці на північному узбережжі озера Маджоре, де клімат лагідний і теплий, багато соняшних днів у році: повсюди буйна рослинність, серед якої не бракує пальм і кипарисів, прегарні краєвиди, що нагадують собою італійську Рів'єру. Одна третина озера,

яке має в довжину 67 км., а шириною 6-8 км., належить до Швейцарії, а решта ж його вод — до Італії. Швейцарія — це конфедерація 25 кантонів-областей, — а Льокарно є у кантоні Тічіно, замешкане італійцями й де розмовною мовою є італійська. Приїхали ми коли головний сезон минув, туристів і руху було значно менше й тому справді була добра нагода скористати з відпочинку й багато цікавого побачити.

В старій частині міста, положеній на схилах гір, пнуться все вище й вище круті вулички, якими проходжуються ті туристи, в кого досить сил та енергії, щоб згори поглянути на привабливу панораму міста та його околиць з виглядом на озеро.

Кожна пора дня тут має особливий чар. Варто зустрічати ранки безпосередньо перед сходом сонця. Небо ще вкрите прозоро-сірою нічною поволокою, а фіолетові тіні гір падають на озеро. Коли ж на небозводі з'являються перші промені сонця, тендітні хмаринки, оповиті рожевим серпанком і облямовані золотистою смужкою, творять картину, гідну руки талановитого маляря. Небо яснішає, тіні гір поступово зникають, а вода в озері набирає синьо-сталевого кольору. З-поза гір несміливо вилонюється золотисто-сліпучий диск сонця, яке за кілька хвилин виринає у своїй повній красі й величі та грайливо всміхається до світу, немов кажучи: "дивіться, яке я гарне, яке я чарівне!" Перед такою божественної краси природою людина німіє від вдячності до неї і її Творця, а бачені картини закарбовуються у пам'яті надовго.

На озері — тиша, рибальські човни ще стоять

непорушними цятками, готові кожної хвилини зрушити з місця. Зграї качок та лебедів повільно випливають з своїх нічних сховів і повагом наближаються до берега, де їх зустрінуть прохожі й кинуть поживу. Довгі й принадні променади, засаджені липами й столітніми сикоморами, тягнуться біля готелів уздовж озера й з раннього рана кличуть-запрошують до прогулянки. А ввечері, коли день поволі гасне, опале мля спадає на гори, сутінки густішають, а нічне освітлення з численних готелів, крамниць та ресторанів відбивається з поверхні озера різнокольоровими стовпами й творить казкове видовище. Лунають лагідні звуки музики і, ви, хоч і втомлені довгою програмою дня, стараєтеся продовжити прохід і наситити очі тими багатими враженнями, які приносять духовне відпруження. Тільки справді пізня пора та усвідомлення того, що вранці чекає інша прогулянка, повертає вас до кімнати. Перед спочинком обов'язково на кілька хвилин затримуєтесь на балконі, звідки видний захоплюючий краєвид: в темні ночі грайливо мерехтять світла поселень, які немов довгі разки блискучого намиста розкинулися по схилах гір. Вгорі дрібними алмазами в темному оксамиті небес переморгуються зорі.

В суботу пізнім пополуднем, коли після котрогось з черги проходу ми відпочивали на балконі й любувалися передзахідним сонцем, — до нас несподівано долинув гомін дзвонів, які сповіщали про завітне свято. На звук одних одізувалися другі з інших церков, немов перекликаючись між собою, а відгомін їх вілунувався від гір. Ми мовчки слухали ту симфонію дзвонів, яка торкала не лиш слух, але й серце, бо так дуже нагадувала тони колись чути на рідних землях. І мимохіть пригадалася з давніх літ наївно-дитяча загадка: "До церкви скликає, а сам у ній не буває! Хто то такий?" А відтак повна мелянхолійної туги давно співана пісня — "Вечірній дзвін, багато дум наводить він". І справді навів їх так багато, що розжалобилось серце й очі вогкими стали...

В неділю вранці поспішаємо до храму Пречистої Діви Марії — який носить назву "Мадонна дель Сассо" (Камінна Мадонна) і побудований на залісненому верху скелі та домінує над містом, але до нього легкий доїзд зубчастою залізничкою. Та чудова з 16 ст. святиня, стіни якої вкриті прегарними фресками, про яку я вперше почула з уст священика під час проповіді на одному з травневих Богослужень, стала місцем прощ і славиться на всю околицю. Після Богослуження їдемо ливовою залізничкою ще вище до передостанньої зупинки. Мовчки любуємося побаченою картиною: внизу спокійне плесо озера, на якому ще залишки ранньої мли, за ним високі гірські пасма, а вгорі усміхнене сонце і ясна голубинь небесної куполи.

На кожному кроці зустрічаємо точні інформації про місце, де ми знаходимося, на якій височині, які стежки ведуть в котру сторону і що цікавого можна там побачити. Після кількох хвилин ходу в проти-

лежний бік зупиняємося на невеликій галявині, де перед нашими очима розкрилася унікальна й незрівнянна панорама гірських країв, з яких найбільшу увагу звертають на себе вкриті снігами верхів'я маестатичного масиву гір Юнгфрав. Завдяки криштально-прозорому повітрю бачимо їх виразно, хоч віддалі до них по прямій лінії близько 65 км. Для вигоди туристів зроблені різні угоди. Лавочки для відпочинку, ресторани, гри для дітей. А ми насолоджуємося пресмачною гірською водою, яка тече з рур і так приємно гасить спрагу.

Вечорами можна побувати в Льюкарно на концертах інтернаціональних мистців, що відбуваються 2 рази тижнево у старовинній з 15 ст. церкві св. Франческа і яка славиться досконалою акустикою.

Одне пополудне використовуємо на поїздку кораблем до близького острівчика Бріссаго, цікавого тим, що він в цілості перетворений на підтропічний ботанічний город. Ніхто його не замешкує і на ніч не вільно нікому, крім обслуги, на ньому залишатися. Іншого разу вирішили поїхати пароплавом на озеро Маджоре аж до південних його границь на італійській території. Узбіччя озера по обидвох боках — немов суцільні мальовані картини. Серед парків видніють оригінальні своєю архітектурою, кожний в іншому стилі, багаті будинки, готелі, розкішні вілли. На озері є чотири мальовничі острови, які належать до групи Боромейських островів і розташовані в бік північної Італії. Знані вони з своєї природної краси — їх чудові квітники, тераси й палати стали головною атракцією для туристів. З огляду на обмежений час — відвідали тільки одного найкращого острова, на що і вказує його назва "Isola Bella" (Гарний острів). Всі острови є власністю багатой аристократичної родини-династії Бормеїв — видатних меценатів культури й науки. З того старовинного княжого роду, який виводиться ще від 16 ст. — багато чоловіків посідали високі державні, а передусім церковні становища — були архієпископами м. Міляно.

Самий острів був колись пустельною скелею, а власники при допомозі наведеної родючої землі та засадженням багатой рослинності перетворили його у квітучий парк. Десять терас підносяться високо понад плесом озера з чарівним виглядом на оточуючі гори. Серед плеканих садів стоїть імпазантийний палац з безліччю кімнат. Провідник веде нас тільки до п'ятох головних кімнат з блискучими мармуровими колонами, такими ж долівками й багато різьбленими оздобами над вікнами та склепінням. Кожну з них прикрашають коштовні кришталеві канделябри, скульптури, а на стінах цінні картини славних Льюбардських мистців з 17 ст. і прегарні гобеліни збережені в доброму стані. Довідуємося, що два тижні тому власники палацу угощали англійського престолонаслідника Карла і його дружину.

З острова ще коротка плавба до південно-західного побережжя, до містечка Штреса. Воно помітне тим, що в ньому в квітні 1935 р. відбулася конфе-

ренція між Англією, Францією і Італією, яку репрезентував Муссоліні. На черзі ще не менш цікава поїздка пароплавом по озері Комо. Мальовничо розташовані в невеликих затоках гористих берегів того озера містечка й села серед буйної зелені підтропічної рослинності є атрактивним контрастом до віддалених, покритих снігом високих верхів, і приваблюють численних туристів. Озеро Комо є вужче від оз. Маджоре — воно в багатьох місцях врізується в сушу і творить мініатюрні фйорди, які додають своєрідної краси цілій околиці.

На південному кінці озера розташоване мальовниче місто тієї ж самої назви — Комо. Зупиняємося в ньому лише на кілька годин. Згідно з інформаціями провідниці — те місто є осередком шовкової промисловості в Італії, а різномірні вироби з того матеріалу висилаються до найбільш ексклюзивних і найдорожчих крамниць мод у Парижі. Тут, очевидно, можна купити їх по значно дешевшій ціні.

Хоч час обмежений, проте не можна пропустити нагоди зайти до старовинної величавої базиліки з 15 ст. збудованої з мармору і, де в затишку можна в спокою провести кілька хвилин у молитві й подивляти багатству декорації тієї святині.

Одного вечора на зміну лагідній погоді, несподівано грянула буря з грозою. Досі спокійне небо потемніло, вкрилося чорними хмарами, хвилі на озері зашуміли, останні кораблі поспішно повертали до пристані. Сліпучі синьосталеві блискавки безустанку прорізували небозвід, а землю струснули несамовиті, оглушливі звуки громів. Здавалося, що гори розвалюються, а луна відбивалася від гір стоголосим відгомонам. Яка сильна й одночасно величава стихія природи! Хоч і лячно, проте цікаво визирнути з балкона й подивитися на її могутню силу. Линув рясний дощ, який приніс приємну прохолоду та відсвіжив рослинність.

Час вакацій добігав кінця, але ще один день ми використали на поїздку до міста Люгано, яке є найбільшим туристичним центром у згаданому кантоні. Положене воно на побережжі озера тієї самої назви, яке хоч і найменшим величиною з трьох згаданих озер, однак, являється перлиною тих околиць. Поблизу Люгано збудована в парку т. зв. "Швайцарія в мініятурі", де дуже цікаво й оригінально вітворені найважливіші об'єкти цілої країни: старинні замки, церкви та різні державні установи й будівлі. Мініатюрними мостами та віадуктами проїздять такого ж розміру особові й вантажні поїзди та авта, річками й озерами пливають більші й менші пароплави. Тло для більшості об'єктів становлять групи гір з білими немов покритими снігом верхами. Можна годинами проходжуватися вузькими доріжками й подивляти велетенську творчу працю людини в архітектурному мистецтві.

В день перед поворотом додому коротка, не пов'язана з турою, поїздка залізничкою до недалекої околиці, де панує цілковитий спокій в природі, де надзвичайно буйні ліси, а верхи гір врізаються в неозору синяву небес. В глибокому яру звертає на себе увагу невеличка з кам'яним дном річка, в якій прибережні кущі й дерева, відбиваючись у прозорих її водах, надають їй небувалого зеленого кольору. Створюється враження, що людина залишила на хвилину цей стурбований, повний неспокою і хаосу світ та опинилася в затишному закутку іншої планети.

Короткий побут у Швайцарії залишив нам чимало гарних вражень. Покидали ми з жалем ту незвичайну, благословенну Богом і людьми країну, що її обминули завірюхи двох світових воєн, яка втішається великим добробутом і спокоєм, де злочинів набагато менше ніж по інших країнах та яка є доказом того, що народ різного національного походження, релігії та мов, може жити й живе у згоді й мирі, та працює для дора своєї країни.

Lokarno with a view of the church of Madonna del Sasso.

Люкарно з виглядом на храм "Мадонна дель Сассо".

ЖІНОЧІ ПОСТАТІ В ТВОРЧОСТІ УЛАСА САМЧУКА

У хроніках і романах Уласа Самчука є чимало жіночих другорядних персонажів, що відіграють переважно допоміжну роль в житті головних героїв. Але є і такі, що їх присутність пронизує цілу повість, вони живуть побіч протагоніста та чимось доповнюють його. Такою тихою і позитивною постаттю є Настя, дружина Матвія Довбенка в *Волині*. Прототипом її, за твердженням самого автора, була його рідна мати-Анастасія. Цей тип вірної жінки дає Улас Самчук також в автобіографічній хроніці *Юність Василя Шеремети*. Ці жінки-матері стоять осторонь від інших жіночих постатей Самчука, які, на жаль, затратили всі ті характеристичні прикмети української матері, тобто, вірність, відданість і жертвенність.

"Маленька і сухенька Настя" — це своєрідний і цільний образ української жінки-селянки. Вона безмежно віддана своїм дітям і своєму чоловікові, хоч і знає:

що він хоча й любив її, але вона не те, зовсім не те, що Лукія (його перша, покійна дружина) — тому їй нелегко водити дружбу з Юхимом, не легко Василя і Катерину своїми вважати, не легко бачити Матвієву скорботу, відчувати його тугу за тим, що не вернеться.¹

Але вона старається кожного дня улегшити трудне життя чоловіка й дітей, вона невтомно працює і в хаті, і в хазяйстві, доглядає дітей і тільки часом словами виливає своє горе, чим до певної міри нагадує бідкання тіточок Марка Вовчка.

Господоньку, Господоньку! Що тут напружувалася, що тут нагарувалася, ось гляньте, людоньки, на мої руки, як патики, як зачовгані копистки, а від чого? Думаєте, наймичок держала, радила та командувала та готовеньке до бодні збирала? Ой ні. Ой, чуєте, ні. Рано-світочок, чи звелось сонце, чи й ні, а ти вже зводишся і чи болить тебе що, чи не болить, чи догаряє яка біда, чи не догаряє, а ти йдеш, а ти дерешся, а ти робиш.²

Другою прикметою Насті є її ніжна, жертвенна, материнська любов, що окрилює і злагіднює тверде життя хутора.

Діти, діти, — казала мати ввечері, коли ті йшли спати. Що то з вас буде? — і в її голосі та її очах вичувалося стільки до них любови, стільки великої, неповторної, матірньої любови, що світ, навіть коли б його одним великим злом вважати, то задля однієї крапельки тієї любови, варто жити, боліти і на глибокому схилі життя, відійти у вічність. Велична, благословенна любов матері. Кожний промінь сонця, дихання

кожного листочка, кожний погляд закоханого дівочого ока, щирий порух звіряти, сміх і плач дитини і легіт небес — усе те з'єднане в одному, теплому погляді матері. Будь благословенна.³

І як же далеко від цього первозору відійшли всі його пізніші жіночі постаті, яким чужі традиційні прикмети української жінки: краса любови і краса вірності. Вони керуються радше своїми змислами і прагнуть перейти життя легко і приємно, не дотримуючись ніяких моральних принципів.

Вже в *Марії* змушує Самчук свою героїню — грішити, але й дає для цього причину — нелюбе подружжя. Коли ж Марія досягає своєї цілі і стає дружиною улюбленого чоловіка, автор повертає їй гідність жінки і матері. Цей сам мотив повторює він у романі *Гори говорять*. Марічка, якій батьки не дозволяють вийти заміж за Павла, хвилиночку підкоряється їм, однак при першій нагоді покидає свого чоловіка, щоб жити з Павлом.

Друга жіноча постать цієї повісті — горда мадярка Кіті зраджує свого батька і переходить на сторону повстанців-гуцулів в ім'я любови до їхнього провідника Дмитра Цокана.

В *Юності Василя Шеремети* головна героїня Настя Мединська, учениця, що "любить Василя, але одночасно живе з іншим", не вміє знайти виходу з цієї ситуації — з огляду на матеріальні труднощі, і в цьому подружжі з нелюбом, але багатим, вона бачить розв'язку свого невідрадного становища.

В романі *Кулак* героїня Марія Гофманівна, заможна міщанка, з якою Лев Бойчук заручився ще заки став багатим і яку занедбав за працею, не вагається знищити його майно в спілці з комуністичними агентами, які підпалюють його фабрику. Цим хоче вона відплатити за зневагу, розбиті надії та свою ображену гідність.

У трилогії *Ост* Самчук змальовує п'ять жіночих постатей. Чотири з них пов'язані еротично з одним або обома братами Морозами, і тільки сестра — Таня, виявляє родинне прив'язання і любов, хоч і покидає хутір в товаристві Водяного, приєднуючись до визвольної боротьби. Головною постаттю залишається Мар'яна, друга дружина Івана Мороза. Вона довго і потаємно любила його, "милувалась його силою", а по смерті його дружини і його повороті з полону стає врешті його жінкою. Але тоді саме пізнає вона його молодшого брата Андрія, і вже кілька днів по шлюбі зраджує свого чоловіка з його рідним братом. Автор там психологічно мотивує цей незрозумілий для читача вчинок:

Я вийшла заміж за недосяжний, давно вимрія-

ний ідеал... Але в цей саме час, Андрію, я пізнала не тільки Івана, але і всіх вас... Морозів... Що маю їм принести, щоб бути гідною їх? Я мушу цій родині дати щось гідне їх і мене. Зрештою я почала думати, що ви є початок великого незбагненого ще чину... Я мушу бути матір'ю тих людей. Розумієш Андрію? Я мушу бути одною із тих, що вилонять з себе майбутніх Морозів...

...я зрозуміла, що моя плоть мусить бути поєднаною з святим духом. Я покохала... Я вперше, Андрію, покохала. Я люблю. І ще скажу: я хотіла б, щоб мої Морози були... щоб вони були... не тільки тілом... І тілом також, але і духом...⁴

Так отже Мар'яна хотіла поєднати мужність Івана з інтелектом Андрія.

Другу сюжетну лінію репрезентує в трилогії сестра Мар'яни — Ольга. Вона є єдина вірна жінка в трилогії. Вона енергійна, життєрадісна, силою завойовує Андрія, та своїм несподіваним приїздом змушує його покинути Ірину й одружитися з нею. На питання, чому більшість жіночих постатей в його творах такі агресивні, автор відповів:

Існують люди активні і пасивні у всіх ділянках їх буття. Боротьба за чоловіка чи дружину основна в житті людини. Після війни (I і II) жінка була змушена бути не лише активною, але й агресивною.⁵

Можливо, що війни змусили жінок до більшої активності з огляду на їхню чисельну перевагу. Однак жінки що їх показує автор в *Ості*, за винятком Ольги, були заміжні, і їм не було потреби боротися за чоловіка. Причин виведення таких саме типів, а не цілісних і моральних, треба радше дошукуватись у послабленні моралі і рівноправності жінок, а не в обставинах, нащо вказує подібний і паралельний еротизм мужчин у двох останніх повістях Самчука.

Третя жіноча постать трилогії, Ірина Виноградова, змальована найнатуральніше та найвиразніше. Вона ніжна і трагічна жертва обставин і Андрія Мороза, який, хоч і любив її, не наважився захистити.

Ірина — його любов. Його хвилююча мрія, його прекрасна поезія. Що варто життя без неї — думав він і разом уявляв її становище. Де вона тепер? Як її побачити?⁶

... то ж вона сама, сама, ніби на океані, на безлюдному острівці, після катастрофи пароплава. Андрій знає це, але він мусить її також лишити. Бо він має лише два виходи зі становища: лишитися тут і загинути з цією людиною, або піти і жити далі... Він вибирає той другий шлях. Йому гидко на душі. Він знає, що робить погано. Але його жене бажання жити. Єдине бажання. Жити".⁷

Залишена всіма Ірина заподіяла собі смерть. Читач співчуває їй, і прощає всі її гріхи, які вона, розчарована першим коханням та залишена двічі Андрієм,

мусить чинити, щоб утриматись на поверхні театрального, столичного життя.

Четверта — це революціонерка Людмила, донька наркома Вормана, чекіста, "що міняла любовників, мов рукавички", і що ніколи "по-справжньому не кохала", що ціле життя віддала революції, в якій згодом розчарувалась, за що й заплатила життям. Її перша "маленька любов" — Іван, з яким вона живе в Воркуті. Ця жінка, розчарована комуністка, цікава тим, що вона намагається пізнати причини рабства й економічної руїни СРСР.

І щойно тут при зустрічі з хуторянами Морозами, вона поставила нарешті це сакраментальне, роззброююче, дефетистичне питання: навіщо, коли ця ідея правдива, потрібна в ім'я неї робити злочини?⁸

Відповідь на це питання знаходить вона в Петрова, колишнього слідчого НКВД: поневолення народів і відсутність індивідуальної ініціативи.

Дві епізодичні постаті жінок, дітей українського села, Наталку і Аллу, змальовує Самчук також химерними пустоцвітами, що не було потрібне для розгортання сюжету, особливо в першому випадку, і це неприємно вражає читача. Наталка, двоюрідна сестра Івана робить це з жалю:

Прийшла до нього, а він лежма лежить. І так мені стало жалко. Така, думаю, сила жива валяється...⁹

Алла, шкільна подруга Василя Мороза, сина Іванового, запрошує Василя заночувати в неї — в час відсутності її чоловіка, і цим вона бажає виявити йому свою прихильність і співчуття в його тяжкому становищі. Автор виправдує її поведінку, заявляючи:

... що пройшла вона крізь усі "мідяні труби" нашого брудного часу з усіма його базарами, старим барахлом, залицанням капралів, з усіма тими ниточками життя, що їх часто приходилось викупляти честю жінки, святістю матері, гідністю людини, щоб пройти, щоб вижити.¹⁰

Всі жіночі постаті в трилогії *Ост*, за винятком Ольги, нещасні, прибиті важким життям і обставинами, істоти. Вони неначе доповнюють картину спустошення, до якого революція призвела родину.

У третьому томі *Ост* змальована виразно лише одна жіноча постать — Віра Морозівна, яку автор характеризує влучно і лаконічно устами свого ідеалізованого протагоніста Нестора Сидурука: "Ви — дика лошиця скитського степу".¹¹

Дві інші постаті — це лікарка Тетяна Водяна, тітка Віри і дружина Сидурука. Обидві вони статечні жінки, чесні та працьовиті. Вони допомагають радо своїм землякам і чужим.

В романі *Чого не гоїть вогонь* дає Самчук сильветку спритної, рафінованої жінки. Її карколомна кар'єра, від пастушки до баронеси фон Лянґе, через колонії безпритульних, шпигунську школу в Москві і сальони Парижу, до пана Коха і ризиковної

шпигунської служби на два боки, підтверджує, що автор в останніх повістях змальовує радше виступовані персонажі, ніж узяті з обсервації, чи життя, як це було в його ранніх, перших хроніках. Постать Віри Ясної, її кар'єра, гнучкість, компроміс пере-кликаються з такою гнучкістю, компромісом і кар'єрою братів Морозів, як раніше *Марія* — звеличування праці жінки — творила аналогію до *Волині*.

Віра, як і Марія наворачтається, і в кінці роману ми бачимо повну метаморфозу цієї одчайдушної шукачки земних благ у віддану і повну любови жінку: "Всі дні і всі години виповнені тобою. Але ти будь на своєму місці. Як ти сказав: до останнього. Так і треба".¹²

Друга постать, Шприндзя Зільбер, подібна до Віри. Її єдиним бажанням є жити і то жити розкішно. Вона всякими способами старається спонукати Балабу до втечі за кордон. Вона і батькам своїм дозволяє відійти до гетта, щоб вижити: "... я хочу жити. Я маю на це право, бо я для того народилась. І свого життя я не віддам дешево".¹³

Самчук схопив влучно інстинкт самозбереження цієї молоденької жидівочки, хоч широко розвинений мотив жидівської проблеми в першій частині, випав зовсім у другій.

Жінка Якова Балаби, Маруся, змальована з далекої перспективи. Автор згадує тільки, що "її сильна, здорова, наповнена барвою і запахами істо-та горіла завжди тріпотливою силою чуття", і описує її трагічну смерть.

Найцікавіша — галерія жіночих агресивних самиць у романі *На твердій землі*. На перше місце належить поставити кокетливу Лену Глідерс-художницю і коханку головного героя. Її так змальовує автор.

Така мимолетна з'ява... Унікально вражаюча і безкомпромісово гарна. І закоштовна, щоб зватись жінкою, це просто квітка-самоцвітка, не Мадонна і не господиня, а вияв мистецтва, брильянтовий перстень на пальці уяви.¹⁴

Цю прекрасну зовнішність доповнює емоційна еґоїстична й екзальтована вдача. Вона стає мрією про-тагоніста, що старається здобути для неї багатство.

Друга жіноча постать — Катруся, Данилова дружина, якої лагідність, працюовитість і вміння гос-подарювати здобувають пошану і довір'я героя повісти, що з нею вкінці одружується, бо "з її вели-ким почуттям порядку, побутової стрункості і чистоти",¹⁵ вона була добрим матеріалом на жінку, хазяйку й матір.

Третя жіноча постать, Марта, заміжня вже жінка, також старається здобути майбутнього мільйонера, що їй при такій конкуренції, очевидно, не вдається. Автор дотепно характеризує такий тип самиць;

У природі явищ не існує більш досконалого поєднання хижачтва, естетики і насолоди, як в одному примірникові вродливої жінки, коли вона виконує свою місію ліквідації парубоц-тва...¹⁶

Зовсім новою в творчості Самчука є постать стар-шої, розумної і доброї вдови пані Самерсет:

... здавалося — її могли використовувати всі, кому тільки заманеться, вона ціле своє життя щось комусь давала і ніколи від нікого нічого не вимагала.¹⁷

Доводиться визнати, що старший віком пись-менник змінив трохи свій погляд на жінок, бо Віра, примушена життям, шукає розради, а навіть закоху-ється у свого добродія та старається своєю вдячною і щирою любов'ю винагородити його.

Після перегляду видатніших жіночих постатей у творах Самчука, можна ствердити, що вони не мають ніякого духового контакту з головними геро-ями повістей, не є їхнім надхненням, лише хви-левим забуттям, еротичним епізодом, якому герої-мужчини приділяють мало уваги. Тому можна сказати, що Улас Самчук деґрадував жінку до біоло-гічної функції, позбавляючи інспірації і ролі друга-повірника, (за винятком жінок у *Волині*), тієї ролі, яку жінка, звичайно, в українському житті повсякчас відігравала.

Крім того герої і героїні останніх повістей Самчу-ка не вірять ані в подружню любов, ані у вірність, а радше шукають принагідних виявів свого буйного еротизму поза подружжям.

Винятковим персонажем під цим оглядом є перший чоловік Марії, Гнат, що дійсно любить, а навіть обожає свою жінку, але він каліка. На розвід і друге одруження Марії реагує спершу помстою, під-палює їм хату, а згодом стрижеється в ченці. Він усе своє життя слідкує за Марією і в тяжких для неї обставинах старається їй допомагати. В останні хви-лини її життя — він біля неї. Тепер вона для нього — символ української матері-страдниці.

"Цілую руки матері. Цілую святість велику. Цілую працю".¹⁸ Трагізм Марії і її рідні доводить до відчаю, до захитання його глибокої віри, до хули і відречення Бога.

1. *Волинь* I, ст. 155.

2. Там же, ст. 239-240.

3. Там же, ст. 195.

4. *Морозів хутір*, ст. 484-485.

5. Лист від Уласа Самчука, 29 жовтня 1983. Торонто.

6. *Темнота*, ст. 406.

7. Там же, ст. 410.

8. Там же, ст. 442.

9. *Морозів хутір*, ст. 567.

10. *Темнота*, ст. 57.

11. *ОСТ III, Втеча від себе*, ст. 282.

12. *Чого не гоїть огонь*, ст. 250.

13. Там же, ст. 60.

14. *На твердій землі*, ст. 76.

15. Там же, ст. 29.

16. Там же, ст. 267.

17. Там же, ст. 244.

18. *Марія*, ст. 274.

КОНКУРС ФОНДУ ІМ ЛЕСІ І ПЕТРА КОВАЛЕВИХ

ВИСЛІД

Екзекутива Союзу Українок Америки повідомляє, що журі VIII Літературного Конкурсу Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих в складі: д-р Ася Гумецька, д-р Лариса Онишкевич і Василь Сокіл не призна ні одной нагороди.

Жюрі запропонувало спеціально відмітити твір Романа Колісника "Останній постріл" за цікаво відтворену атмосферу та тло описуваних подій, які представляють частину українських збройних сил під час Другої світової війни.

Екзекутива СУА складає подяку Вельмишановним членам журі за їхній труд.

ЦВІТ КАРПАТ — СОФІЯ РОТАРУ

Маршенці — одно з невеличких сіл на Буковині, де білі хатки потопають в зелені садів та виноградів, а чудові закарпатські пісні лунають понад горами. В тім селі проживають Михайло Федорович і Олександра Іванівна Ротару зі своїми шістьома дітьми, плекаючи свою рідну пісню. Коли засядуть до вечері, то завжди закінчують пісню, вплітаючи в неї різні народні мелодії, тому і не диво, що з цієї родини четверо дітей стали артистами, а Софія Ротару співачкою УССР.

"Я виросла з народньою пісню" — говорить Софія Ротару — "і буду їй вірною ціле моє життя." Думка стати співачкою зародилась у душі Софії ще з учнівських років, коли учитель Олексій Дрябу заповів молодій дівчинці шлях до майбутнього. Сімнадцятилітньою студенткою вступила Софія Михайлівна до Черновецького "Музичного Уччища", а в 1968 році молода — красуня, співачка народніх пісень із Маршенців стала лавреатом IX Світового Фестивалю Молоді та студентів у Болгарії.

Молода співачка далі продовжувала свою музичну освіту і вступила на заочний курс Кишинівського Інституту. Виступає з ансамблем Черновецького університету. Тут і виходить заміж за Анатолія Євдокименка, студента фізичного факультету, ко-

трий в ансамблі грає на трубі. Скоро у них народився синок і тут чоловік показався не тільки добрим другом, але також вірним помічником Софії, котра інтенсивно почала працювати вокально і готувати репертуар.

Одного разу молодий український композитор Володимир Івасюк приніс на пробу студентського ансамблю нову пісню "Червона рута" і подарував це Софії Ротару. Червона рута це квітка карпатських гір, символ ніжности та щастя, і пісня ця принесла Софії багато успіху. В 1972 році Анатолій Євдокименко і Софія Ротару заснували новий вокальний інструментальний ансамбль "Червона Рута".

Недавно з'явилися на сцені два нові імена: Ліди і Аурики Ротару, це молодші сестри Софії пробивають собі шлях.

І вже понад десять років пісні Софії Ротару пливають з великим успіхом не лише в Україні, а також в Болгарії, Польщі, Чехословаччині та Фінляндії.

В 1983 році з ансамблем "Червона Рута" Софія Ротару їздила на гостинні виступи до США й Канади.

ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА

Тема української книжки викликає серед наших культурних працівників емоційні реакції; останніми часами найчастіше, здається, зневіру. Проте, ледве чи такий підхід корисний. Саме взаємне співчуття з авторів, видавців, а то і читацької публіки небагато дасть. Зайво також, на мою думку, повторювати відому істину, що книжка — це щось гарне й добре. Це аж надто очевидно. Хочу натомість подати кілька думок звичайного, простого читача невеличкої кількості українських книжок, і то читача, який має мало особистого контакту з українськими літераторами, не ходив з ними до гімназії та не висиджував ночей з ними по кавярнях чи ДіПі таборах. Відповідаючи на завданіх панельом питання, дозволю собі поставити й декілька власних.

На перше й головне питання, *"Чи читають українську книжку?"*, можна коротко відповісти: *"переважно ні"*. До якого віку групи стосується ця відповідь? Гадаю, що до всіх, хоч в не однаковій мірі. Протягом останніх двох століть, політичні, освітні й матеріальні обставини не сприяли вільному і безперервному розвитку книговидавничої справи, читацьких смаків, а то й літератури взагалі в Україні. Це впливало на кількість, і на якість та на різноманітність книжкової продукції. В Канаді, в першій половині нашого століття, видано дуже багато книжечок, переважно невеликої літературної вартості, які задовольняли потребу читача не тільки на белетристику, але й на знання в ділянках науки й промислу, яке було б недоступне для тих, які не знали англійської мови. Подібна ситуація, хоч із багато цікавішим белетристичним дорітком, створилася в таборах ДіПі у післявоєнній Європі. А як виглядає ситуація сьогодні? Канадсько-український читач уже не полягає виключно на український книжковий ринок для задоволення своїх потреб. Свої знання з техніки, горюдництва, космонавтики, чи географії він черпає переважно з англомовних підручників, довідників та атласів. Світова клясика й сучасна література дуже добре знана з перекладів на англійську мову. Що ж тоді залишається для української книжки? На мій погляд, для неї відкрита белетристика, мемуаристика, історія та етнографія.

З трепетом душі переходжу до теми молоді та її стосунку до української книжки. Якщо у нас взагалі мало бібліофілів, то серед молоді (тобто громадян нижче 30 літ) їх майже нема. Причин на це є декілька: нижчий рівень знання української мови (нормальне явище в іншомовному середовищі), відчуження від української духовності, яка своїм змістом виповняє україномовні твори, незадовільна підготовка до само-

стійного читання в школах, та брак добрих і авторитетних вказівок в пресі, радіо й телевізії про те, що варто читати.

Мало що можна зробити щодо перших двох причин, та варто подумати над протидіянням останнім двом. В школах і на Курсах Українознавства дуже часто втовкмачують учням всякі відомості про літературу, її авторів, політичні обставини, стилістичні особливості і т. д., замість того, щоб пригледитися самим творам. Учень при maturі (в найкращому випадку) знатиме багато про хронологічний розвиток української літератури, але ледве чи матиме охоту далі самостійно читати авторів, що про них знає тільки з диктованих записок чи з хрестоматій. Ясно, що, якщо присвятити більше уваги творам, не можна буде проробити стільки авторів, і не будуть вони в хронологічному порядку, але до цього треба буде достосуватися.

У нас на українознавстві вчать 12-літніх про середньовічну літературу писану церковно-слов'янською мовою, а щойно 17-літнім зраджують таємницю про існування сучасної української літератури. А може б так почати навчання з уривків з оповідань Гуцала чи Керницького, а скінчити п'ять років пізніше на *"Ізборніках Святослава"*? Та найкраще, мабуть, було б старатися щороку поглиблювати учнівське розуміння літератури відповідним підбором творів з різних періодів.

А що зробити з батьками учнів, які самі книголюбством часто не грішать? Українська книжка повинна бути на всіх церковних базарах, гопаківських фестивалях і відпочинкових оселях, аж поки вони заломляться і куплять її. Не тільки преса, але й радіо та телевізійні програми повинні критично обговорювати нові появи. Не вистачить солодко привітати кожне нове видання і, зідхаючи, ствердити, як то гарно, що автор зумів видати свою річ. В порівнянні з числом добрих письменників, в українців аж кишить від графоманів, яких майже ніхто не сміє критикувати, бо *"вони хоч стараються"*. Як може читач розібратися в нових книжках, коли кожна є *"вартісним вкладом"*, *"чепурно видана"* і *"повинна знайтися в кожній українській хаті"*?

Хоч уже десятиліттями песимісти передбачають зник книжки, в Північній Америці попит на книжку зростає. Український книжковий ринок, проте, маліє, і тільки краще розповсюдження книжок, дбайлива підготовка читачів та відважна критика зможуть сповільнити, якщо не спинити цей процес.

І це найважливіший елемент: твори мусять бути цікаві змістом і талантовиті. Та це вже інша тема.

“Рондо а ля краков’як” чи “Рондо а ля гопак”?

(Впливи української народної музики на творчість Фридерика Шопена)

Громадська думка звикла вбачати в композиціях Фридерика Шопена лише впливи музичного фолкльору Мазовша, де Шопен народився (1-го жовтня 1810 р. в Желязовій Волі) і де провів свої дитячі роки. В творчості цього геніяльного композитора критики залюбки віднаходять музичні картини, які, на їх думку, є родом з мазовецького краєвиду та з місцевих народних танців, як куяв’як, оберек, чи запозичений з сусіднього регіону краков’як. Тимчасом Ярослав Івашкевич, який виріс на Україні та сам користувався у своїх прозових та поетичних творах з українських народних джерел, віднаходить в композиціях Шопена значущі впливи також і української народної пісенності.

Сам тонкий музикознавець, пристрасну любов до музики та музичну культуру вінис Івашкевич з батьківської хати, зараховуючи до своїх близьких родичів ряд обдарованих піаністів та співаків; досить згадати, що другий після Шопена визначний польський майстер клявіатури та композитор — Кароль Шимановський — це його двоюрідний брат. Ярослав Івашкевич сам з юних літ добре оволодів технікою гри на фортепіано, зокрема захоплюючись творчістю Шопена, і ця пристрасть залишилася не без впливу на “музичність” поетичних образів Івашкевича. Івашкевич детально вивчав біографію та творчий доробок свого улюбленого композитора, а відгук цих його зацікавлень — це, м. ін., драма з останніх років життя Фридерика Шопена “Літо в Ноган” та знаменита біографія Шопена (*Jarosław Iwaszkiewicz “Chopin”, Polskie Wyd. Muzyczne, 1976, стор. 97.*)

До цієї праці готувався Івашкевич довго й солідно, ознайомившись не тільки із світовою літературою, в центрі уваги якої стоїть Шопен, але й з мемуарами, листуванням та пресою того часу, де про композитора згадується лише мимохіть. В результаті книга Івашкевича є не тільки хронологічним записом більш і менш відомих подій з життя Шопена, але й глибокою аналізою зовнішніх обставин, які зумовили його душевні переживання та вплинули на форму і стиль окремих композицій. Численні записи нотних фрагментів, які наводить автор для обґрунтування своїх поглядів, допомагають зрозуміти цю залежність.

На думку Івашкевича, українські впливи виступають в творчості Шопена в двох постатях. Першу з них називає автор “сальоновою українщиною”, яку започаткував романтизм в польській літературі, звернувшись до фолкльору в пошуках нових джерел для творчого надхнення. Само собою, далеко було ще

до зацікавлення народом в ширшому значенні того слова, як суспільною клясою; увагу полонив покищо народній побут, звичаї, перекази, а якщо доходило до голосу співчуття до трагічної долі поневолених кріпаків, то це була доля одиниці. Особливу красу віднайдено в побуті українського “хлопа”, в його свободолюбних козацьких традиціях, в піснях та думках; появилася навіть окрема течія в літературі, яка спиралася на українську тематику і яка отримала назву “української школи в польській літературі”. На щодень “сальонову українщину” популяризували багаті польські землевласники з України, які приїжджали до Варшави чи то для полагодження своїх справ, чи то в час карнавалу, чи то транзитом “на курацію до вод”; в таких випадках супроводила їх численна служба з українських селян.

Івашкевич полемізує з дослідниками т. зв. варшавського періоду творчості Шопена, які, не заперечуючи слідів української пісенності в деяких творах композитора, шукають для них посередніх доріг, через творчість німецьких композиторів Вебера та Гуммля. Дослідники ці — твердить Івашкевич — не хочуть взяти до уваги факту, як природній та безпосередній був тоді контакт з українською народною піснею і танцем саме через двірську службу “кресових” багачів. Як ілюстрацію згадує автор родинні розповіді про свого дядька, художника Генрика Пйотрковського, сина польського магната з України, якого доглядала у Варшаві українська мамка, завжди у вишиваній сорочці та запасці, наспівуючи немовляті українські пісні; був і лакей в українському народньому одязі, який згодом розвеселивав хлопця гопакком, йдучи в присяди на головній варшавській вулиці Краківське Передмістя! Відбувалося це через тридцять років після виїзду Шопена з Варшави назавжди, після трагічного в своїх наслідках Листопадового повстання 1830 року — що ж тоді говорити про час перебування юного Фридерика в столиці, коли “українські думки” входили в репертуар визначних співачок, а “козачок” став модним танцем в салонах аристократії.

Ще один доказ для популярності українських народних пісень і танців у Польщі часів Шопена — і то не тільки у Варшаві! — наводить Івашкевич з листів Шопена до Титуса Войцеховського. В одному з них згадує Фридерик, що Антоні Радзівіл, магнат з-під Познаня, написав для пані Зонтаг, відомої варшавської співачки, “Варіяції на тему української думки” і попросив Шопена розписати мелодію на оркестр. З другого листа довідуємося про виставне

прийняття, на якому юний Фридерик разом з цілим товариством успішно танцював козачка.

"Сальонова українщина" — це за словами Івашкевича оті українські мотиви, які перейшли до композиції Шопена в його "Рондо а ля краков'як" та у "Фантазії на польські теми". Це стилізовані мотиви, які дещо відбігли від автентичного народнього українського пісенного мистецтва.

Акценти чисто народні, запозичені з українського фолкльору, вбачає Івашкевич перш за все в пісенних композиціях Шопена — і це є друга постать українських впливів на шопенівську музику. Контакт з автентичною народньою піснею знайшов композитор в українському селі на Грубешівщині, де згадуваний уже приятель Шопена — Титус Войцеховський — мав в Потурині маєток. Тут друзі зустрічалися кілька разів, а востаннє у серпні 1830 року. Холмщина з її розлогими полями, де відчутно було якби перший подих степів України, залишила в пам'яті юного артиста незабутні картини: його ноктюрни сповнюють слухача відчуттям спокою і сили, віддихом, який докочується на Холмщину аж десь від Чорного моря. На бурякових ланах саме пора живив (Войцеховський славиться як один з піонерів бурякового промислу); невтомно працюють українські селяни, а дівчата раз-у-раз співають пісні. Особливо характерні "бурякові пісні", складені народом для цієї нагоди — відгомін їх виразно зафіксований в Ноктюрні сольмінор опус

15 ч. 3. До того біла береза під вікном спальні гостя, сріблиста в місячному сяйві, золотиста в променях сонця: "Ота берізка під вікном не може мені вийти з пам'яті". — напише Шопен приятелю, повернувшись до Варшави. А далі фрагмент з іншого листа до того ж адресата: "Якогось суму завдали мені твої поля"!

Слова ці звучать як мотто ще й до ряду інших ноктюрнів. Вразливість на красу краєвиду, підсилена тужливими піснями українських дівчат — все це наблизило композитора до настрою, який притаманний українській народній пісні. Пам'ять цього настрою і цих пісень оживе в творчості Фридерика Шопена ще не один раз, коли він здала від рідного краю буде прикликати картини щасливих юних літ, щоб заглушити свою невимовну тугу. Апогей споріднености з українською народньою пісенністю знайде свій мистецький вираз в "Колісковій", яка є водночас шедевром музичної форми: шістнадцять варіацій на тлі незмінного басового акомпаньяменту. В оцих шістнадцяти варіаціях заклята уся ніжність українських матерів, наспівуючих над дитячою коліскою, безсмертний образ просвітлений грайливими соняшними промінчиками, що його міг би повторити лише пензель геніяльного художника імпресіоніста. Ця ж мелодія зачарувала пізніше також і Кароля Шимановського, який спробував повторити її в своїй опері "Король Рогер".

ІВАН ФРАНКО

Полудне.
Широкее поле безлюдне.
Довкола для ока й для уха
Ні духа!
Ні сліду людей не видать...
Лиш трави, мов море хвилясте,
Зелене, барвисте, квітчасте,
І сверщики в травах тріщать.

Без впину
За річкою геть у долину
І геть аж до синіх тих гір
Мій зір
Летить і в тиші потопає,
У пахощах дух спочиває, —
У душу тепла доливає
Простір.

В тім — цить!
Яке ж то тихеньке ридання
В повітрі, мов тужне зідхання
Тремтить?
Чи це моє власнее горе?
Чи серце стріпалося хоре?
Ах ні! Це здалека десь тільки
Доноситься голос сопілки.

І ось.
На голос той серце моє потяглось,
В тім раю без краю воно заридало
Без слів.
Тебе, моя зоре, воно спогадало
І стиха до строю сопілки
Поплив із народнім до спілки
Мій спів.

* * *

Іван Франко. "Зів'яле листя" ст. 48. «Теори» том XVI. Видавниче т-во «Книгоспілка», Нью-Йорк. 1958.

ДОРОГІ МОЇ ШКОЛЯРИКИ! (розділ з книжки спогадів)*

Понуро брели колони потріпаних військових частин. Фронт виразно подавав про себе грізну вість: все частіш у безборонному небі з'являлися не лише розвідувальні, але й бойові німецькі літаки.

В кінці серпня і Харків уже кілька разів бомбили. У "Слові" повилітали шибки з вікон, — одна бомба розірвалася на міському цвинтарі, — за кілька кварталів від нашого будинку. Німці знали, що там, під могилками, був великий склад боеприпасів.

В місті організувалися полки народнього ополчення, до яких брали всіх, хто з тих чи інших причин покищо не підпадав під призов до армії: старих, або ще зовсім юних. Спочатку використовували їх на цивільних роботах, але при наближенні німців, виводили ближче до фронту, — аби рушницю вміли тримати.

Я звернувся до спілки письменників з проханням використати мене бодай як журналіста, бо знав, що чимало літераторів уже були мобілізовані для роботи у військових газетах. Мені відповіли, що мова йде виключно про членів спілки. В результаті мене районний військомат зарахував до народнього ополчення і за домовленістю з відділом народньої освіти призначив керівником учнівського загону моєї ж 131-ої школи. Оскільки загін склався чималий, його поділили по 16 душ і на кожну групу призначили трьох "командирів", педагогів школи. Серед них я був наймолодший. В групі були виключно хлопці восьми-дев'ятих класів. Лише одна дівчина, бойово настроєна Галя Авраменко домоглася включення в групу.

Ми одержали наказ вирушити в район Коротичів і прилучитися до частин полку, який там розташувався. Суть завдання трималася в секреті. Але дивно, чому наш полк висунули не на захід від Харкова проти наступаючих гітлерівців, а кудись на схід за двадцять кілометрів від міста. Таємниця завдання розкрилася на місці: озброївши лопатами, нам наказали рити протитанкові рови.

Марно було дошукуватися глузду в задумі військового командування, чому потрібно було споруджувати ті рови далеко на схід за Харковом. Невже на заході вже поставили необхідні канали? Швидше всього це наслідок загальної розгубленості?

Роздуми та сумніви в таких ситуаціях — річ абсолютно зайва. Дали лопати, — копай, скидай на дерев'яну тачку і вивозь нагору, роби непрохідний насип. Коли ми прибули на поле, канава була вже викопана метра на півтора глибиною. Довжина за

горбами не була видна. Нашій шкільній групі позначили ділянку з не зовсім зрозумілого розрахунку. Грунт важкий, щільний, — лопати з трудом його брали, — мої хлопчики швидко потомилися, — ніхто ж з них досі може й не тримав лопати в руках. А тут треба було за день викопати певну норму.

Харчувалися непогано, за солдатською нормою з полкової кухні. Суп з перлової крупи або куліш з м'ясною заправкою консервів, на друге та ж перловка з консервами, — такий обід. Снідання та вечеря також були досить тривними. Їли в полі, бо жили не в одній, а в багатьох хатах і перед роботою сходилися до тих ровів на снідання. Там же й обідали. Щоразу виділялось кілька хлопців чергових по кухні: вони допомагали кухарям, розвозили бачки з їжею і назад відвозили посуд для миття.

Людей у канаві як комашні. Перші дні де-не-де зривалися пісні. Працювали добросовісно, без примусу, з почуттям важливості праці. Перевтомлені за день школярі за ніч молодецького сну прокидалися бадьорі. Не пам'ятаю ні хворих, ні симулянтів. Наша дівчина Галя всім хлопцям подавала приклад, сором було відставати від неї.

Деся на початку вересня після тижня нашого копання нас провідав німецький літак. Пролетів несподівано і так низько, що ніхто з нас не розібрав, що то за літак. Навіть помахали руками як нашому. І пілот відповів тим же привітанням. А тільки-но пролетів він над нашими головами, як хтось несамовито вигукнув:

— Так це ж німець! Лягай!

Усі попадали на землю в рову. Проте німецький пілот більш того дня не з'являвся. Відтоді настрої різко змінилися. Досі були тільки звичайні собі балачки про гітлерівців, яких, мовляв, ні за що не пустимо в нашу країну, — станемо незламною стіною, неперехідною каналом, — і от тобі маєте, — справжній німецький літак з свастикою і пілотом, який ще й ручкою нам помахав, мовляв, до зустрічі, чекайте. Мимоволі холодок по спині пройшов. А що як він уздовж канави, повній беззбройних людей, застрочить з кулемета?

Не знаю, той самий, чи інший літак з'явився через кілька днів. Поява його також вразила своєю нахабністю: летів він низько, ніхто на нього не стріляв. Не встигли всі припасти до землі, як з літака посипалися летючки. Потрапила й до мене одна. Російською мовою надруковане було таке:

Не старайтесь, дамочки,
Рыть такие ямочки,
Нашим танкам, мамочки,
Они все до лампочки.

"До лампочки", — тобто, це нас ніскільки не турбує...

Серед загального переляку несподівано пролунав чийсь голосний сміх. І відразу ввірвався. Так що невідомо, чи то був нервовий сміх, чи елементарною людською реакцією на дотепну влучність віршика.

Пролунала команда:

— Здати всі летючки!

Потім хтось поправив:

— Порвати! І до роботи!

Робота до кінця дня явно не клеїлась. Люди весь час поглядали на небо, — чи не летить якийсь, може, з іншим привітом.

Вечорами все частіш і частіш небо над Харковом перехрещувалося смугами прожекторів. З Коротичанського високого місця виразно було видно метушливі промені, які перепліталися в різних напрямках, шукаючи ворожі літаки. Здалеку зрідка чути було залпи гармат, хоча важко було відрізнити чиї то були гармати, наші чи німецькі. А важкі вибухи, які потрясали землю, ні в кого з нас не могли викликати сумніву, що то гітлерівські літаки бомбили місто. Не так саме місто, як важливі залізничні шляхи з Харкова. Намагалися відрізати шляхи відступу червоної армії на схід.

10-го жовтня одержали наказ: "Припинити роботи на протитанкових ровах, людей повернути до Харкова".

У мене збереглася написана від руки офіційна довідка, без якої ніхто не мав права залишити Коро-

тичі, — ми ж бо були солдати полку народного ополчення і підлягали законам воєнного часу. Подаю її в перекладі з російської:

"Згідно з рішенням Дзержинського райпарткому від 8.9.41 року відкомандировуються з фортифікаційних робіт нижчепоіменовані товариші, які проробили з 28.8 по 10.9.41 року включно: учні — Авраменко, Коновалов, Израйлевич, Ксандров, Хейфец, Гарбузенко, Ноткин, Терзян, Козирев, Шварц, Ткаченко, Білоцерківський, Богомолов, Галан, Найман, Хрожанський і керівники-педагоги — Сокіл В. І., Худокормова О. А., Худокормов І. І., Батрак Я. Ф.
Начальник штабу (підпис нерозбірливий)

12-го жовтня прибули до Харкова робітним поїздом, який ще тоді ходив. Їхали в небезпеці, боячись нальоту німецьких літаків. Нам пощастило. Але через кілька днів почули, що важливе перехрестя залізничних мостів, яким ми недавно проїжджали, було знищено гітлерівськими бомбардувальниками.

В самому Харкові ми тоді ще не помітили руїн від нальотів німецької авіації. Вони тільки щораз частіше з'являлися в харківському небі. А протиповітряна артилерія наша мовчала...

Від тих суворих днів пройшло тридцять років, коли мені пощастило зустрітися з своїми дорогими школяриками...

* Книга спогадів "Здалека до близького" готується до видання Канадійським інститутом Українських Студій Альбертського Університету. Влітку цього року вона вийде друком.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

XXXVIII РІК ВИДАННЯ

XIX ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

XIX Літературний Конкурс СФУЖО на поезію був проголошений у 1985 р. При тому було подано, як тему — 100-ліття українського жіночого руху чи якийнебудь ліричний або драматичний твір.

Із закінченням речення, що припадав на 31-го грудня 1985 р. наспіло сім зголошень. Подаємо їх список за псевданімами разом із творами, що є їхніми творами:

І.Б. — "Святе Вечір на Україні", "Зимовий вечір на Україні", "Ранок", "Що це є щастя"

Інанна — "Тренос"

Калинова гілка — "У сторіччя українського жіно-

чого руху"

Марина — "Коліскова"

Світанок — "Зустріч"

В. Чернявська — "Радість", "Вставай", "Подрузі Олені", "Лесі"

Віра Чумак — "Поетесам мужности", "Осінь елегія".

Прислани поезії розіслано членам журі Літературної Нагороди, що їх тепер перечитує. Незабаром відбудеться спільне засідання журі, а тоді проголошиться вислід.

Комітет Літературної Нагороди

КВІТИ І ЛЯПАСИ

— Мамо! Ми вже домовилися. Соня згодна їхати завтра на острів, — сказала Леся, уминаючи смажену рибу.

— А довго ж вам довелося вести переговори? — поцікавилась Марія.

— Ні, не довго.

— Скільки ви разів купались після того, як ми з татом відійшли?

— Тільки перед відходом на обід.

— Ну, так ви умовляли Соню понад дві години.

Леся з апетитом їла рибу і про щось зосереджено думала.

— Можна ще салату? — попросила нарешті.

— Будь ласка, — Марія добавила їй салат.

— І "соку"!

Марія набрала дві ложки помідорного соку з олією, намагаючись не зачепити цибулю, яку Леся недолюблювала.

— Знаєш, — обізвалася знову Леся, — вона ні за що не згоджувалась ані човна позичати, ані з нами їхати. Але ми її таки умовили.

— Я не зовсім розумію, чому було треба човна позичати в Соні.

— Це її човен, — поквалливо узявся пояснювати Василь. — У Євгена теж човен є, але він великий, так на море взяли Сонін.

— Авжеж! Човен Сонін! Вона за нього сама заплатила, — доповнила Леся.

— Он воно що. Ну, та байдуже, чий там човен. Головне, що Соня згодна їхати.

— Саме! Ах, буде весело! І цікаво! — Леся від зворушення навіть махнула виделкою в повітрі й Марія мусила зробити їй зауваження. — Євген усіх нас по черзі перевезе на острівце. А потім поїдемо ще й на інші острови! Ти нам дозволиш, правда?

— Це ще побачимо.

— Ну, от. Яка ж бо ти, мамо! Ніколи нічого не хочеш дозволити!

— Тільки не нападай на мене. Все одно не допоможе.

— Мамо! — голос у Лесі був зовсім нещасний, а Василь дивився благально.

— Ви мене обурюєте, — сказала Марія, навмисно згущуючи барви, щоб було переконливіше. — Ви не вмієте радіти, вам завжди усього мало. Тіштеся завтрашнім днем, замість того, щоб журитися після-завтрашнім.

Діти принишкли й продовжували обідати.

— У нас плян — дослідити всі острівки...

— Лесю!

Після цього Леся мовчки доїла салат і присунула ближче склянку з мінеральною водою, в якій плавали шматочки льоду.

Марія знала острівце, котрий так вабив дітей. Він лежав срібною цяткою при виході з однієї із найбільших заток, якими порізано береги великого острова Муртер в Адріатичному морі. Цей острівце був зовсім недалеко від обох берегів затоки. Але інші... "Дослідити" всі острівці! Кажуть, їх тут понад сто... Які смішні діти! І хіба можливо довести восьмирічній дівчинці та одинадцятирічному хлопцеві нереальність їхніх плянів? Вони все бачать в іншому освітленні, їм зовсім чужий тверезий погляд дорослих. До того ж їхня мрія — пережити аварію й оселитись на якомусь безлюдному острові... Тільки й розмов, що про таку пригоду...

Осел збудив Марію своїм криком о четвертій ранку, а слідом за ослем продзвонив будильник. Уся сім'я дуже пишалася голосом осла своїх господарів.

Марія зварила каву й підігріла молоко для дітей. Розбудила чоловіка і малих. Кожен узяв те, що йому належало нести, — речі були спаковані з вечора, — і вони пішли стежкою поміж смоковницями й оливами, вийшли нею на кам'янисту дорогу і так спустилися до моря.

На березі, в палатках, розбитих під оливами й соснами, ще все спало. Біля причалу вовтузився дідусь, лаштуючи човен для полювання на спрутів. Він уже перестав дивуватися, що Марія з дітьми, приїхавши відпочивати, встає так рано. Перестав розпитувати, чому й навіщо. Тепер він лише привітався.

Леся і Василь побігли до маленької палатки будити шістнадцятирічного Євгена, — він тут ночував сам, а мати й старша за нього сестра жили нагорі, в селі. Проте Євген уже й так прокинувся, виліз із палатки, почувши дитячі кроки.

Гуртом зав'язали в непромокальний мішок речі, віднесли й спустили на воду надувний човен, вклали мішок, посадили Василя й Лесю.

Тоді саме й надійшла зі своєю донькою пані Ольга.

— Євгене! — почувся її нервовий голос. — Євгене! Попоїж!

— Ні, мамо, дякую, я ще не голодний.

— Доброго ранку, — привіталася з усіма пані Ольга. — Ти мусиш щось з'їсти, — знову наполегливо звернулася вона до Євгена.

— Пізніше, мені ще не хочеться.

— Якщо не попоїси, то нікуди ви не поїдете.

Усі стояли ні в сих ні в тих. У дітей були перелякані личка. Вони вже, мабуть, прощалися зі своєю мрією. Євген і Марія нахилились до човна.

— Євгене! — сказала Марія хлопцеві потиху. — З'їж яйце й мама заспокоїться.

— Так добре, дай мені яйце, — звернувся він до матері.

Пані Ольга витягла шматок хліба.

— Я не хочу хліба, я ще не голодний, дай мені яйце, — просив Євген.

— Яйце без хліба не дам, — заперечила мати, прямуючи до сина.

— І не треба!

Євген сів у човен і через хвилину вже гріб, супроводжуваний криками матері.

— Євгене! — вигукувала вона, рушаючи слідом за ним понад водою. — Пам'ятай, пливи весь час при березі! Не смій віддалятися!

— Не хвилюйтесь, пані Ольго, нічого йому не станеться. Адже з ним і наші діти.

Але пані Ольгу слова Марії не заспокоїли.

— Ви надто байдужа мати. Ви мене дивуєте, — сказала вона й прискорила ходу, вигукуючи: — Євгене! Євгене-е-е!

Євген усе гріб, не чуючи або вдаючи, ніби не чує.

Марії, Соні й Степанові нічого не лишалось, як іти слідом за пані Ольгою, хоч настрої був трохи зіпсований.

Сходило сонце. Голос пані Ольги, здавалося, пробудив цикад. Ще кілька хвилин тому лише окремі музики сонно озивались, а тепер уже чимало їх настроювало свої інструменти. Незабаром пригріє сонце і почнеться...

Група вийшла із затоки і трохи пройшла по камінні, наближаючись до другої.

— Швидше, швидше! — підганяла всіх пані Ольга. — Я мушу попередити Євгена, щоб він затоки обходив при березі. Щоб не наважився перерізати їх, скорочуючи дорогу! Це небезпечно!

Та перш, ніж вона наблизилась, Євген, маючи на це санкцію Степана, відділився від берега й гріб, пересікаючи затоку. Надто втомливо було б обходити її вздовж берега. Це б означало в кілька разів продовжити відстань. Проте, щоб заспокоїти матір, Євген зупинив човна при протилежному березі. Діти повилазили на каміння й чекали. Вони знайшли якусь "печеру". Для них починалися пригоди.

— Євгене! — сказала пані Ольга, щойно дійшла до дітей. — Не смій більше віддалятися від берега!

Євген не відповів. Лише ледь-ледь всміхався.

— Ти повинен попоїсти, — продовжувала вона, підходячи до нього ближче.

— Облиш, мамо! — сказав Євген, перескочивши через широку тріщину між двома камінними брилами. — Я все ще не голодний.

— Євгене-е-е!!!

Але діти вже знову були в човні.

— Євгене, не смій скорочувати дорогу, пливи вздовж берега!

І діти взяли за весла й пересікли другу затоку, голубіючи в голубому вранішньому морі.

Степан і Соня тимчасом фотографували величезного золотого павука на величезній золотій павутині. Його необхідно було обійти, і пані Ольга, обходячи, посковзнулася, мало не зірвалася з крутої стежки, й обідрала коліно.

І перед ними вже була третя затока, і діти віддалилися від берега й махали їм руками радісно, бо четверта затока була метою їхньої прогулянки.

Досі на березі не було живої душі. Але в глибині третьої затоки "мандрівники" наштотувалися на людей, на чоловіка, жінку й двох дітей, що снідали, розташувалися на широких камінних плитах.

— Скажіть, будь ласка!

— О!

— Доброго ранку!

Так закричали вони всі разом, побачивши прибулих.

— Звідки ви беретеся так рано! — дивувався чоловік, батько родини.

"По-моєму, ви ще раніше сюди прийшли", — коротко сказати Марії, враженій такою зустріччю. Проте за мить усе з'ясувалося:

— Це наші знайомі з Праги, — сказала пані Ольга, — минулого літа Соня тут з ними відпочивала.

Усіх перезнайомили, і батько родини пояснив:

— Ми так живемо ось уже майже місяць. Тут, просто на березі цієї затоки, — уточнив, спостерігши, що його пояснення не задовольнило Марію.

— А де ж ви спите?

— Он під тією оливою, в палатці.

Марія придивилася ліпше, але палатки не побачила, тільки купу якихось речей.

— Не бачу палатки, — сказала Марія. — Вона зачарована?

— Ні, ми просто на світанку її складаємо, а ввечері знову ставимо.

Говорив він надзвичайно гордо і вся сім'я його задоволено сміялась, притакуючи й прикивуючи головами.

"Ага!" — збагнула Марія. — "Це "дикуни" та ще й "зайці". Ховаються від поліції, щоб не платити за право поставити палатку..."

— А як же хазяїн поля, на якому ви живете? — спитала вона, бо платити належало і йому. — Неймовірно, щоб він нічого не помічав.

— Ну, люди із села, мабуть, здогадуються, проте не кажуть ні слова. Ми тут ніби сторожі. Вони задоволені, що ми сюди приходимо на світанку і їм не треба стерегти фрукти. І вони переконані, що ми самі не зірвемо ані смокву, хоч її тут дають жерти ослам.

Все це пояснила хазяйка, яка, видно, дуже пиша-

лася чеснотами своєї родини. Та і всі члени сім'ї так пишались собою й так сяяли самозадоволеними усмішками, що були невимовно противні Марії. Вона мимохить думала про селянина, на землі якого отаборились оці люди і якому соромно було взяти їх за вуха й дати зрозуміти, що він зовсім не дурніший за них. А селянин так тяжко заробляв отут кожну копійку!

Марія дивилась навколо. То сріблястий, то червоний ґрунт — розтовчений у порох камінь. Віками розтовкуваний камінь. І кожне дерево — на окремій маленькій грядочці, де земля з каменя перетворена на червону або сіру перину. І кожна грядочка любовно обкладена камінними стінами, щоб ґрунт не змило водою під час зливи. Але води нема, дощу не було давно, і смокви не хочуть стигнути, бо їм бракує вологи. І селяни сумні, бо смокви — їхня надія. І на одній з таких червоних перин, оточених кам'яними муриками, кублиться самозадоволена "почесна" родина...

"Яке вам діло до того, що селяни дають жертви віслюкам?" — хотіла сказати Марія. — "Осел — їхній помічник, а для добрих людей — ще й добрий товариш. Як для наших господарів, скажімо... Він розумний... Він..."

Але замість усього цього Марія сказала:

— Так я пішла, до побачення, — бо поки Марія розмовляла з хазяйкою, хазяїн помітив рану на коліні в пані Ольги й узявся робити перев'язку. Степан йому асистував. Соня бавилася з дітьми. Човен же пересік затоку і його не було більше видно.

— Ні, ні, — заперечила хазяйка. — Не йдіть, зачекайте ще трохи і ми проведемо вас навпрошки, через горб. Тут є стежка, це дуже близько.

— Що ж з того, що близько? Діти чекатимуть на нас за поворотом. Ми розминемося.

— Годі тобі! Знову ти вигадуєш дурниці. Нікуди ти не підеш, — висловив свою думку Степан.

Пані Ольга, яка всю дорогу так хвилювалася з приводу Євгена, тепер, коли втратила його з очей, зовсім не збиралась поспішати. Так, ніби її син і не був десь у гумовому човні...

Марія знала, що, як іти понад берегом, а не обіцяною стежкою, то доведеться подолати понад кілометр дуже поганої дороги, вірніше, — бездоріжжя по камінню вздовж берега. Тому й не наполягала на тому, щоб усі йшли з нею. Згодна була йти сама.

— Чого ж ви заперечуєте? — мовила вона. — Ідіть собі стежкою, а я піду берегом.

— Хочеш, щоб був скандал? — спитав Степан.

Марія не хотіла, щоб був скандал, і стояла мовчки, чекаючи, але душею мліла.

Десь аж за годину вони рушили, нарешті, в дорогу і справді дуже швидко дійшли до затоки Косірина. Їх проводжала сама хазяйка складеної палатки. Всі були задоволені, що дорога така близька, не втомлива. І Марія зовсім не дивувалася, що всі задоволені. Здивувалась вона лише тоді, коли вияви-

лося, що її супутники хочуть побачити в затоці дітей. Вони так цього хотіли, що навіть побачили їх і пішли до них так швидко, що Марія довго нікого не могла зупинити.

Першою відчула, що не все гаразд, нова знайома. Вона раptom зникла, Марія навіть не помітила, коли. Напевно, вернулась до своєї самозакоханої родини.

Потім Марії пощастило зупинити пані Ольгу й підвести до берега, аби вона переконалася, що дітей таки нема.

— Он же вони, — сказала пані Ольга, стоячи десь посередині пляжку і вказуючи на берег, протилежний тому, звідки прийшла. — Я бачу Євгенову майку.

— Але Євгена там нема. І човна нема. І дітей.

— Як це нема? Чому нема?

Марія не могла більше витримати.

— А з якої речі їм там бути? — спитала в свою чергу.

Величезна затока виплискувала перед ними. Ще зовсім порожня вранці. Там, де пані Ольга "побачила" сина, віддзеркалювалось у воді кілька прив'язаних човнів.

Марія раptom відчула, що їй нестерпно гарячо у довгих штанах, в яких вона вийшла з дому. Від сонця, що вже досить високо підбилося, від злості, від тривоги.

Чоловік Маріїн встиг пробігти вперед метрів на триста. Він стояв і посилав руками й усім своїм тілом сигнали здивування й нетерплячки. Він не міг кричати, бо весь берег усяяли сплячі палатки.

— А як ви домовлялися? — спитала пані Ольга.

— Я домовлялася? По-моєму, ви домовлялися. І то лише, щоб діти пливли вздовж берега, не віддаляючись від нас. І за написаною угодою вони нас чекали, пройшовши кожну затоку.

— Вони мали бути тут!

— Чому? Звідки їм було знати, що ми не підемо берегом? Я, навпаки, певна, що вони й досі чекають за отим поворотом. Якщо, звичайно, все щасливо, — не могла не додати Марія.

— Ми ж говорили, що йдемо до Косірини, — твердила своє пані Ольга.

— Слухайте, — сказала Марія. — Нема рації сперечатися. Виберіть собі місце й відпочивайте або йдіть до Степана з Сонєю. Я піду шукати дітей. Тільки візьміть, будь-ласка, мої штани. Не хочу з ними носитися.

Марія віддала пані Ользі згорнуті штани і швидко пішла стежкою, що вела навколо затоки. Майже бігла, гаряче сподіваючись, що за купою камінних брил, навалених при виході із затоки, побачить голубий човен з трьома дитячими голівками. Вона відганяла думку про те, що діти, не дочекавшись, могли повернути назад, відганяла й страх, який невідомо звідки закрадався в душу, і надіялася.

Далі буде

Вісті з Централі

На річному засіданні 12-го травня 1986 р. Управа Національної Ради Жінок США вибрала д-р Марту Богачевську-Хомяк на одну із чотирьох заступниць голови. Головою стала Маргарет Адамс, відома американська журналістка й письменниця, що від 1975 р. є членом редакційної колегії жіночого журналу "Гуд Гавскіпінг Магазін".

СУА є членом цієї престижової організації від 1952 р. Кожночасна голова СУА входить до управи Національної Ради Жінок, а в нарадах беруть також участь представниці СУА.

*Зліва: д-р Марта Богачевська-Хомяк і Маргарет Адамс новообрана голова Національної Ради Жінок США.
L—r: Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak and Margaret Adams, the newly-elected president of NCW/USA.*

Конвенційний Комітет XXI Конвенції СУА, яка відбудеться у Клівленді від 22-го до 25-го травня 1987 р. уконститувався в такому складі:

*Дарія Городиська — голова
Марія Течер — перша заступниця голови
Ірина Кашубинська — друга заступниця голови
Олена Мартинюк — секретарка
Марія Течер — скарбник
Тетяна Сілецька з уряду як голова округи*

Адміністративна комісія:

*Марія Течер — голова
Дженні Бокар — член*

Реєстраційна комісія:

*Анна Тарнавська — голова
Надія Дейчаківська
Віра Бойс
Олена Мартинюк
Іванна Шкарупа*

Банкетова комісія:

*Дарія Басалик — голова
Мирослава Голубець
Оксана Баслядинська*

Програмова комісія:

*Неоніля Винярська — голова
Ольга Демянчук
Лідія Вирста
Дарія Кульчицька
Віра Капустянська*

Пресова комісія:

*Мирослава Грабець — голова
Марія Грушкевич
Тетяна Космос (англомовна)*

Повний склад Комісії буде поданий пізніше.

• Засідання Головної Управи СУА відбудеться 1-го і 2-го листопада 1986 р. в Нью-Йорку, в домівці СУА. Членки Головної Управи, участь яких в цьому засіданні є обов'язкова, отримали листа з проханням резервувати цю дату, а також своєчасно замовити літак, щоб зменшити кошти доїзду.

• У липні місяці Екзекутива СУА вислала поздоровлення Олені Назар з приводу її 60-літньої праці в українській громаді на Україні та в Америці як членки СУА. Пані Назар є членкою 82-го Відділу СУА.

- Всі відділи СУА — члени Українського Музею — одержали разом із повідомленням про Загальні Збори УМ уповноваження, які вони повинні були переслати до Канцелярії СУА якщо б не мали змоги вислати на збори своєї делегатки. Поважна кількість відділів не виконали цієї повинності тобто не вислали делегатки і не переслали уповноваження (повноважств). Всі ті відділи одержали в тій справі листа.
- Під час XXI Конвенції, СУА відзначить знову молодих жінок-українок за їхні надзвичайні досягнення. Відділи одержали в тій справі обіжний лист разом із запитником-формуляром, щоб зголошувати кандидаток на це відзначення до 31-го жовтня 1986 р.
- Вислано обіжник до відділів СУА, з повідомленням про дату і місце XXI Конвенції СУА.
- У неділю, 22-го червня 1986 р. відбулося цілоденне засідання Екзекутиви СУА. На ньому обговорено цілий ряд справ, у тому підготову програми до XXI Конвенції СУА, та прийнято важливі рішення.

ЗВЕРНЕННЯ до ОКРУГ і ВІДДІЛІВ

У справі допомоги жертвам нуклеарної катастрофи в Чорнобилі.

Тому, що допомога безпосередньо на Україну нашим рідним під цю пору майже неможлива, звертаємося з проханням до членства СУА підсилити допомогу нашим потребуючим українським родинам, головним чином дітям і молоді в Польщі. Як відомо, вони також терплять в наслідок нуклеарного вибуху та потребують помічі.

В травні на засіданні, голови Окружних Управ отримали адреси на які можна вислати допомогу. Дуже просимо допомогти нашим українським родинам та бодай в цей спосіб підтримати їх.

Лідія Черник,
референтка Суспільної Опіки СУА

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ
з призначенням на працю організації та забезпечення її майбутнього.

В МІСЯЦІ ЧЕРВНІ 1986 Р. ВПЛИНУЛО:

Округа Чікаго	300.00 дол.
24-ий Відділ СУА, Елізабет, Н.Дж.	200.00 дол.
29-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	200.00 дол.
36-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	150.00 дол.
22-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	100.00 дол.
31-ий Відділ СУА, Вискансон Дел, Віс.	100.00 дол.
51-ий Відділ СУА, Мілвокі, Віс.	100.00 дол.
74-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	50.00 дол.
84-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	50.00 дол.
101-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл.	50.00 дол.
102-ий Відділ СУА, Менстер, Іл.	50.00 дол.
На збірковоу листу:	
50-ий Відділ СУА, Анн Арбор, Міч.	54.00 дол.
У рубриці "замість квітів", подяк, побажань	122.00 дол.

Разом: 1,526.00 дол.

Досі вплинуло: 69,706.00 дол.

Разом: **71,232.00 дол.**

У 25-ту річницю смерті моєї дорогої і незабутньої мами бл.п. Іванни Маланчук, замість квітів на могилу складаю **25.00 дол.** на Фонд ім. Олени Лотоцької і **10.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя", яке покійна так любила.
Ірена Маланчук Щербя

Пересилаю чек на **97.00 дол.** і призначаю його на Фонд СУА ім. Олени Лотоцької. (Це є неприйнята заплата за кошти подорожі до Нью-Йорку на Конференцію Голів Окружних Управ СУА від 17-го до 18-го травня 1986 р.)
Надя Дейчаківська

ПОДЯКА РЕФЕРЕНТУРИ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

Медична допомога хворим дітям і молоді в Бразилії чи Європі далі дуже актуальна та продовжується до сьогодні.

В січні 1986 р., дві дівчинки Марта і Єлисавета, стипендіатки СУА в Бразилії, перейшли поважні операції. На жаль Марта потребувала ще другої операції та сьогодні вона вже ходить до школи й добре почувується. Єлисавета, це дівчинка з дуже бідної родини, 11 дітей, батьки, на жаль, не можуть їй допомогти фінансово. Завдяки жертвеним громадянам та членкам СУА, ми могли допомогти та покрити кошти лікування цим дітям. В листі, який ми одержали від Єлисавети з подякою, вона пише

..... Богу дякувати операція пішла добре і вже скинули гіпс з тіла, нога моя і майже все тіло за-терпло, але вже краще почувуюся....

Недавно ми одержали листа і знімку маленької Леї Любачевської. Вона сидить у візочку бо не може ходити та є надія, що після лікування і операції стане на ноги. Лист від Бернадети Конопацької — одна нога зовсім не росте, з кожним днем дитина відчуває біль і невигоду. Є надія, що зможуть допомогти їй тільки через операцію, просить допомоги.

На підставі посвідок від лікарів, стараємося допомагати найбільш потребуючим хворим чи ка-лікам. Висловлюємо щирю подяку за пожертви на "Фонд Медичної Допомоги для Дітей і Молоді", які ми отримали від січня до червня 1986 р.:

НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ СКЛАЛИ:

Стефан і Володимира Сливоцькі (Нью-Йорк)	1,210.00 дол.
Зенон Антоняк (Річленд, Ва.)	1,000.00 дол.
о. Я. Тростянецький (Льос Анджелес, Кал.)	500.00 дол.
Стефан Боднарчук (Гартфорд, Конн.)	250.00 дол.
<i>в пам'ять дружини Стефанії (через 93-ій Відділ СУА):</i>	
Д-р Стефанія і д-р Юрій Бережницькі (Філядельфія)	200.00 дол.
<i>в пам'ять д-р Дарії Саєдик:</i>	
Стефан і Надія Гробельські (Джексон Гайтс, Н.Й.)	100.00 дол.
Татіяна Лаба (Чікаго)	100.00 дол.
Ірена Копач, замість квітів	50.00 дол.
Василь і Галина Тгір	50.00 дол.
Галя Слинько	20.00 дол.
Татіяна Ясінська	10.00 дол.
7-ий Відділ ім. Лесі Українки, Огайо	150.00 дол.
38-ий Відділ Денвер, Кольорадо	500.00 дол.
47-ий Відділ Рочестер, Н.Й. (пожертви зібрані через відділ замість квітів)	440.00 дол.
65-ий Відділ Нью-Брансвік, Н.Дж. (передано збіркову листу число 2)	606.00 дол.
70-ий Відділ Пассейк, Н.Дж.	150.00 дол.
72-ий Відділ Нью-Йорк, Н.Й.	100.00 дол.
82-ий Відділ Нью-Йорк, Н.Й.	100.00 дол.
93-ий Відділ Гартфорд, Конн.	500.00 дол.

Разом: 6,036.00

Щиросердечно дякуємо жертводавцям.

Лідія Черник,
референтка Суспільної Опіки СУА

Бернадета Конопацька.
Bernadeta Konopatska.

Лея Любачевська
Lea Lobachevska.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLII

JULY 1986 AUGUST

Marta Baczynsky

Not like the brazen giant of Greek fame,
With conquering limbs astride from land to land,
Here at our sea-washed, sunset-gates shall stand
A mighty woman with a torch, whose flame
Is the imprisoned lightning, and her name
Mother of Exiles. From her beacon-hand
Glow world-wide welcome, her mild eyes command
The air-bridged harbor that twin-cities frame.
"Keep, ancient land, your storied pomp!" cries she,
With silent lips. "Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to breathe free,
The wretched refuse of your teeming shore,
Send these, the homeless, tempest-tost to me,
I lift my lamp beside the golden door!"

EMMA LAZARUS
"The New Colossus"

Irena Steckiv Bechtold, creative director at Waldman/George/Levy Advertising Ltd. is the designer of "Ukrainian Ms. Liberty". Ms. Steckiv is a member of UNWLA in New York.

These poignant words written in a sonnet by a young New York poet, Emma Lazarus, were first read at a same words were immortalized on a bronze plaque outside the entrance to the pedestal of the Statue, twenty years later in 1903. What a quirk of fate that the young woman, who was so deeply moved by the sight of poor refugees on the shores of Ellis Island, did not live to see the great tribute paid to her talent and compassion. Emma Lazarus died of Hodgkin's disease on Nov. 20, 1887.

ABOUT WOMEN

On July 4th 1986 the Statue of Liberty celebrated her 100th birthday. For this grand occasion, the colossal statue was given a pampered overhaul which began two years ago, requiring the skills and ingenuity of architects, engineers, some 300 workers, application of high technology, historical research, and the advice of 12 French artisans. The project was carried out under the direction of Lehrer/McGovern, a construction management firm with more than 30 subcontractors pitching in with brain and man-power.

The Statue of Liberty was the design project of a Frenchman, Frederick Auguste Bartholdi. It is said that he fashioned the statue's face after the stern visage of his mother, but that may be a bit of gossip. Actually, Bartholdi expanded upon an unrealized idea to place a gigantic guard-like statue at the entrance to the Suez Canal.

Bartholdi employed the services of Eugene Emmanuel Viollet-le-Duc, an expert in medieval architecture, to draw plans for the construction of Liberty. The project was a great challenge since the statue's precarious position — open to the finicky weather of the Atlantic, made the designer's demand for a hollow frame and thin copper sheeting somewhat unrealistic. Viollet-le-Duc died shortly after putting together the head and the torch-bearing arm, therefore Bartholdi turned to Gustave Eiffel to work out the practical aspect of this giant undertaking.

Eiffel proved himself a master in the art of engineering (his Tower in Paris can testify to that), when he designed a structure system which allowed the outer skin of the statue to "breathe" (react to the outside conditions) independently of the inner support construction. It is remarkable that after 100 years of weather and people use and abuse, minimal structural repairs had to be performed on Lady Liberty.

The original cost for the State of Liberty in 1886 was \$250,000. A century later the bill for refurbishing the lady is \$31 million and counting. This is drawn from more than \$233 million which was raised to restore Liberty and Ellis Island. As they say in the ad, "You've come a long way, baby!"

WOMAN AGAINST WOMAN

Nebraska is a state one doesn't hear much about, yet on May 14, 1986 it became a state with a historic first — its gubernatorial election will feature women in the top slot, running against each other as candidates from the two major parties.

Campaigning for the Democratic nomination for Governor of Nebraska is Helen Boosalis, who fell into politics almost "by accident" as she says. Mrs. Boosalis was president of the League of Women Voters in Lin-

coln, where she lives. When no one volunteered to run for the City Council, she did, was elected and served for 16 years. Consequently she ran for Mayor and was elected, and then she became the first woman to be president of the United States Conference of Mayors.

The Republican candidate, Kay Orr, began her political activity in the 1964 Presidential campaign of Senator Barry Goldwater. Since that time she has gone to three Republican National Conventions as a Reagan delegate, and has served as co-chairman of the platform committee, where in 1984 she helped write its anti-abortion stand. Mrs. Orr, who now serves as the State Treasurer, also opposes the equal rights amendment, saying that its goal can be achieved without it being added to the Constitution.

SAVINGS BONDS CAMPAIGN FOR WOMEN

American women are the focus of a new information campaign outlining the benefits of U.S. Savings Bonds. This campaign was introduced by Katherine D. Ortega, Treasurer of the United States.

"Women are becoming financial decision-makers, both as individual investors and in corporate board rooms," said Ms. Ortega. "Women are destined to play a larger role in the economy. One reason is our ability to work with and motivate people, to supplant muscle power with brain power — and maybe a little bit of good old-fashioned feminine intuition."

In her capacity as the 38th Treasurer of the United States, Ms. Ortega oversees the U.S. Savings Bonds Division, the U.S. Mint and the Bureau of Engravings and Printing. She served as one of five commissioners on the Copyright Royalty Tribunal and also as one of ten members of the President's Advisory Committee on Small and Minority Business. She is a Certified Public Accountant and in 1975 became the first woman president of a California Bank.

Ms. Ortega promotes the purchase of Savings Bonds as "smart investment with unique qualities", and fitted to meet the needs of the large and the small investor. Savings Bonds are exempt from state and local income taxes, while Federal income taxes can be deferred until the Bonds are cashed in.

For information about the U.S. Savings Bonds, one can contact any bank or write to:

*Office of Public Affairs
U.S. Savings Bonds Division
Department of the Treasury
Washington, DC 20226*

for an informative booklet entitled "50 Q and A on U.S. Savings Bonds."

PRE-CONFERENCE WORKSHOPS PLANNED

October 3, 1986

On October 4 and 5, 1986 the Ukrainian National Women's League of America will sponsor a second "Ukrainian Woman in Two Worlds" conference which will deal with the challenges and problems women face as they seek to achieve success in American society and the wholeness of being that comes from preserving the Ukrainian spirit in their families and communities.

Throughout Saturday and Sunday, October 4 and 5 a total of twelve panels will be held. These will focus on the Ukrainian woman's relationship with her family and community. Panel topics will deal with parenting, care of aged parents, a discussion of how women view the Ukrainian community and women's involvement in the American political process.

On Friday, October 3, two pre-conference workshops will be held. These will focus on the preparedness of Ukrainian society to champion Ukrainian causes within American society. For example, during the recent Chernobyl tragedy many challenges were presented to Ukrainian-Americans working in the field of media and public relations. Many of us could have helped had we known how to go about it. On October 3rd a pre-conference workshop will be held offering practical hands-on experience dealing with media and public relations. This workshop will address several key skills: how to write press releases, organize telephone campaigns, and sharpen one's public speaking skills. The workshop, entitled "Ukrainian PR: An Orchestra Out of Tune", is being directed by Andrij Bilyk. Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak will introduce this workshop by discussing the current situation in Ukraine, and the political, social and cultural activities of Ukrainians in the United States.

This workshop will include an assignment to be completed prior to the conference. "The idea", said Mr. Bilyk, "is for each participant to build a wealth of experience in advance of the conference about how the media views Ukraine and Ukrainians." Following the workshop participants will be encouraged to use their summerlong involvement with the media to help "tune" the Ukrainian message. To register for this pre-conference workshop and receive an assignment return the conference registration form as soon as possible as the number of participants will be limited.

Andrij Bilyk is a journalist/publicist with over 17 years of experience in print media, corporate and trade association public relations and marketing. In 1985 he formed the IMAX Corporation, an international marketing and public relations firm. The Ukrainian community best knows Mr. Bilyk as the volunteer who coordinated

the media programs for the nationwide commemoration of the 1932-33 famine in Ukraine and the protest of the russification of Ukraine. Currently he is the volunteer media coordinator for the National Committee to Commemorate the Millennium of Christianity in Ukraine.

Dr. Martha Bohachevsky Chomiak received her doctorate and Russian Institute Certificate from Columbia University. She specializes in Eastern European and Russian intellectual and political history and the history of Eastern European women's movements. At present Dr. Chomiak is a professor at Johns Hopkins University. She is the author of four books and is currently completing a fifth. Dr. Chomiak serves as the Vice President of the UNWLA as well as the National Council of Women/USA.

"How to Fundraise Successfully" is the topic of the second pre-conference workshop. The workshop leaders are Stephan Bida, who will discuss how to set up and manage endowments; Andrij Bilyk will discuss effective direct mail campaigns; and, Olga Stawnychy will discuss how to organize successful special events and activities to raise funds for small and large organizations, and how to apply for government grants.

Mrs. Stawnychy holds an MBA degree and is currently a broker with Liggett Realtors in Rutherford, New Jersey. She is also a partner in a real estate development company. Mrs. Stawnychy has served ten years on the Board of Trustees of the Ukrainian Museum of New York. Many of those years she served as chairwoman of the Fundraising Committee. She has served as National Vice President of the Ukrainian National Women's League of America as Civic Chairwoman on New Jersey State Committee on International Woman's Year.

Stephan Bida is an MBA graduate of McGill University specializing in computer science. He is an officer of Blue Bell Group Inc., and Vice President of Development for the Unitrust Corporation, an estate management firm that provides financial support for emerging growth companies in the U.S. and Canada. He is active in the Ukrainian community of Delaware Valley and has served as secretary and vice president of the Delaware Valley Ukrainian Congress Committee of America, and has hosted many Ukrainian functions.

Both workshops should be of interest to members of Ukrainian organizations whose responsibilities include fundraising, or who need to interact with the American press. In addition these workshops are for any Ukrainian-American interested in learning more about these subjects.

ZENIA KOWALCZYN BROZYNA — NADIA NYNKA

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS

XXI UNWLA CONVENTION UPDATE:

As you already know, the site of the XXI Convention is Cleveland, Ohio, from May 22 to the 25th, 1987. The following is a partial list of the XXI Convention Committee: —

Daria Horodysky — chairman, Mary Thatcher — first vice chairman and treasurer, Iryna Kashubynska — second vice chairman, Olena Martyniuk — recording secretary, Tetiana Silecky — from the Ohio Regional Council. Administration Subcommittee consists of Mary Thatcher (chairman) and Jennie Bochar — member. Registration Committee — Anna Tarnawsky (chairman), Nadia Deychakiwsky, Vera Boyce, Olena Martyniuk and Iwanna Skarupa. Banquet Committee: Daria Basalyk (chairman), Myroslava Holybetz and Oksana Basladynsky. Program Committee: Neonila Wynarsky (chairman), Olha Demjanchuk, Lidia Vyrst, Daria Kulchycka, Vira Kapyshanska. Press Committee: Myroslawa Hrabec (chairman), Maria Hruszkewycz and Tetiana Kosmos.

During the Convention the UNWLA will once again honor young Ukrainian Women Achievers. Branches should have already received a circular and questionnaire in this matter. Submit your candidate no later than October 31, 1986.

- On May 12, 1986 during the annual meeting of the National Council of Women/USA Margaret Adams was elected as the new president. An accomplished journalist and writer, M. Adams has been a member of the editorial board of Good Housekeeping Magazine since 1975. Dr. Martha Bohachevsky-Chomiak became one of four vice presidents of the NCW/USA.

The UNWLA has been a member of this prestigious organization since 1952. Every UNWLA president automatically becomes an NCW board member, and representatives of UNWLA participate in Board Meetings.

- UNWLA National Board meeting will be held November 1-2, 1986 in New York at UNWLA Headquarters. This meeting is mandatory for all Board Members.

- UNWLA Branches, who are members of the Ukrainian Museum of New York received a notice of the Annual Meeting along with proxy forms. All Branches were instructed to either send a delegate to the Museum's meeting or return the completed form. Unfortunately, the majority of Branches failed to comply. We ask that in the future Branches make an effort to follow through, so that UNWLA will be able to continue to have an influence in shaping the future of the Ukrainian Museum.

UNWLA REGIONAL COUNCIL PRESIDENTS' CONFERENCE

The conference for Regional Council Presidents was held May 17-18, 1986 in UNWLA Headquarters in New York. These weekend deliberations attended by all UNWLA Regional Council Presidents, members of the Executive Board and committee chairpersons focused on all aspects of the organization. The President of the UNWLA Iwanna Rozankowsky presented a very informative talk titled "Annual Branch Reports — a Reflection of the Work of the UNWLA". Afterwords each president gave a report not only of her particular region's accomplishments in 1985, but about the hardships encountered in implementing UNWLA programs and plans.

Discussion centered on committee work and various projects important to the organization. Included in this was the XXI UNWLA Convention scheduled for May 23-25, 1987 in Cleveland, Ohio. Nadia Deychakiwsky, Convention Committee Chairman, presented a detailed plan and program for the forthcoming Convention. Irene Chajkowsky, editor of the Convention Yearbook, reported the progress she's made in her undertaking. From both women's reports it was apparent how much detailed planning is involved, and plans are well underway for a very successful 1987 Convention.

Other reports and plans for the future were presented by the following committee chairmans: Liubow Volynetz — Museum and Arts, Anna Krawchuk — Scholarships, Anna Chernyk — Social Services.

On Sunday, May 18 the Nominations Committee met to discuss the candidates for the UNWLA Executive Board in the next term. Following this, reports were given by Olha Liskiwsky with regard to progress and problems concerning the publishing and expediting of Our Life magazine.

Nadia Nynka chairman of the planning committee for the Second Woman in Two Worlds Conference scheduled for October 4-5, 1986 discussed the latest updates in the program and aspects of the publicity campaign.

The UNWLA participation in the Conference of the International Women's Council held in London, England (April 21 through May 2 this year) was reported and delightfully recaptured by Iryna Kurowycky, member-at-large of the Executive Board of the UNWLA.

The Conference of the Regional Presidents is a very important way for the Executive Board to keep abreast of successes and problems of the organization. It is also a means to foster greater understanding between local leaders and the national board members.

CAREGIVING AND THE SANDWICH GENERATION

Anne M. always believed that when her children grew up she would pursue a career as a legal secretary, a job for which she had trained prior to her marriage. Instead, Anne has become the fulltime caretaker of her ailing mother. She is frustrated and torn by conflicting responsibilities to her immediate family, her parent and herself.

Betty R. is working to help supplement the family income. She and her husband have two youngsters — one in college, one beginning high school. Betty's father-in-law, whom she is very fond of, suffered a stroke some months ago and after being hospitalized for a while, is ready to be discharged. Betty's husband is his only son. The father will come to live with his son, and Betty must leave her job to care for him. She is apprehensive and nervous by the problems this situation will create.

Olga S. is single, in her fifties and lives with her aging parents. She recently had to cut her working hours to be able to give more time to her mother and father who depend on her for just about everything. Both are in their eighties and ailing. Olga is fearful of losing her job and is afraid of not being there should the parents need her. This stressful situation is effecting her health.

— — —

Recently I attended a conference that addressed an issue which is continually growing as a social problem — caregiving and women's role in it. The conference was called "The Sandwich Generation" and was sponsored by The Jewish Home & Hospital for Aged (JHHA) in cooperation with the following organizations: the National Council of Women of the United States, the National Council of Jewish Women — New York Section, and Older Women's League of Manhattan. The conference was held at the Jewish Home & Hospital for the Aged in the Bronx and drew an impressively large number of participants — women and some men. The JHHA, an excellently maintained facility, was the perfect setting for such a conference. Ever aware of the presence of the Home's frail residents the topics of aging, the responsibility for the aged and the role of women as caregivers were discussed.

What exactly is the "sandwich generation"? The term applies to a generation of women who find themselves in the middle — still tied to the problems of grown children and having to cope with aging parents. In retrospect, little was said at this conference about the problems of caring for children. Obviously such care is different than that of the aged. Children represent the

future and though many times they are troublesome, their development brings endless fascination and joy. The care of a loved parent or relative who has entered the last stages of his or her life, is often a painful and frustrating ordeal.

In our society women have always been the primary caregivers. As a matter of fact, 85% of caregivers are women. Until quite recently the care and responsibility for the well-being of the family was the only job of the majority of women in this country. At present, the primary caregivers in the family tend to be spouses and daughters, then sisters, daughters-in-law and nieces. In a 1982 federal government study of 6,400 people surveyed 33% said they received help from a daughter as compared to 17% who said they got help from a son. Caregiving, particularly care for aging parents is a "gender-assigned task", according to Elaine Brody, an expert on aging at the Philadelphia Geriatric Center.

Today many more people, particularly in this country, are living well into their eighties and nineties. At these ages the risk of long-term illness is increased, as noted in a study published by the Population Reference Bureau, a non-profit educational organization. The report, released in 1985, estimates that 6.6 million Americans 65 years old and over need extended care; of these 1.4 million are in nursing homes, and the rest are cared for within the community.

Although numerous articles have been written on caregiving, "The Sandwich Generation" conference was the first attempt to focus on this issue within a women's forum. Betty Friedan, author of "The Feminine Mystique" and a pioneer in the feminist movement was the keynote speaker. In her usual brusque and outright manner, Ms. Friedan stated that she did not like the name "sandwich generation" which "labels women and allows the new problems of aging to be put on the backs of women in the old way". Ms. Friedan cautioned the audience not to lose sight of the fact that "we as women have defined our problems and we will choose to raise our children and care for our parents, but in order for us to make these choices, there must be changes in society".

The "hail and brimstone" feminist advocate, who recently celebrated her 65th birthday, is now involved in studies on aging and says she looks on aging as a "new process of developing". Ms. Friedan posed questions such as: why do women so much better than men in survival and why they age better. She surmised that it is because women "have some life-affirming strengths which may have come from their traditional roles of caring; these strengths are not defined, yet may have

become pronounced when women became 'people' ”.

Rose Goldstein is the Director of Social Services at JHHA Kingsbridge Center. A thin, grey haired, no-nonsense lady she spoke of being a woman caught in the so called "sandwich". She relayed an incident from her own experience in which this dilemma surfaced: her daughter was in need of motherly help, advice and sympathy when coping with her own child's bout with chicken pox. At the same time, Ms. Goldstein's aging, ailing father was feeling especially poorly and needed his daughter's care and love.

Ms. Goldstein said she was torn between being a super-mom and super-daughter. She ended up feeling guilty. "Guilt," the speaker said, "does not permit a starting point to sort out the problems." She suggested substituting the word "disappointed" for "guilty", since it represented a feeling one can tackle with a positive approach.

"Women need to open communication — we need to talk about our concerns, we need to talk to parents about our fears and their fears, about what one can realistically do to help them," said the next speaker Natalie Gordon, Chief of Social Services at JHHA. She underlined the word "realistically". When faced with the situation of an elderly parent or relative who is unable to care for themselves, it is necessary to explore the availability and quality of professional help, urged Ms. Gordon. Geriatric counseling, both for the patient and members of the family could be beneficial. The major task, she implied, is the building of trust between the professional counselor and the caregiver, because in many cases it is up to them to decide on the best course of action. A professional counselor can examine the home situation, suggest government volunteer programs, review the financial status and, in general, be a support system both for the patient and the caregiver. "Putting an elderly parent or relative in a nursing home can bring feelings of grief, disappointment, guilt, doubt and uncertainty," said Ms. Gordon, "but having a support system can help one deal with these feelings."

The conference also offered many workshops presenting various concerns of the aged and their families. One workshop provided advice on financial and legal planning. Another addressed the monumental task of when and how to choose a nursing home, and how to apply. There was also a workshop on the care for the elderly and frail at home, and one which was called "Facing Aging". I attended the "Advocacy for the Sandwich Generation: Strategies and Techniques for Altering Public Policy". I must say it was a disappointing workshop. I had looked forward to learning about resources available in the public policy-making sector, instead we listened to a recapitulation of the earlier presentation and a description of the art of lobbying in Albany. I learned, however, that there is an agency called "RESOURCES for Midlife and Older Women, Inc.", which is a non-profit social service agency and center where women can "meet to share experiences and

receive support". The brochure is rather vague as to what the organization actually does. But, at a time when there is very little in the way of social services, at least it is something geared to the particular problems faced by older women.

It is a well known fact that for women, caregiving is an expected duty, while for men it is viewed as a manifestation of compassion and love. Actually women take on the responsibility of caregiving for many reasons, some of them ingrained by social mores, while others are related to changing economic factors.

The primary reason women become caregivers is that they are counted on to do this kind of work. In other words, society expects this from women and society's expectations can be a strong motivator. In our society caregiving is still synonymous with compassion and women are considered more responsive to pain and suffering, therefore the job is theirs.

The staggering cost of medical care, hospitalization and nursing home custody provides a compelling incentive to provide home supervision for elderly family members. Unfortunately, most families make no provisions for such care. The need usually arrives unexpectedly, requiring hasty decisions that invariably leave a woman member of the household in charge as the caregiver.

One of the serious drawbacks of such decision-making is that many career opportunities are jeopardized or lost. Today, more than at any other time women are working at jobs that are productive, responsible and necessary to the growth of our society. Also, the issue of parent care comes at a time when many women are trying to return to work after raising children. Their employment may be necessary to their own sense of well-being, as well as an absolute necessity to the financial survival of the family and the education of the children.

The bottom line of this issue is that there is virtually no support system available for the caregiver and very little for the individual who needs care. As a result of the increased longevity of the population and economic demands placed on families, the issue must be removed from the family and placed upon the shoulders of the community and government. From a moral and philosophical perspective, the way society deals with this question will indicate how it values people at this vulnerable stage of life. The elderly who have led productive lives have a right to expect dignity and respect. Unfortunately, the predominant public approach has been to seek the cheapest, least imposing way to maintain a support system for an elderly person. This always implies that a family should assume the care, and ultimately this becomes the responsibility of a woman.

It is surprising to note that the Women's Movement has not dealt with the complex problem of caregiving. However, there are several programs in the study stage which are searching for resolutions to this most urgent dilemma. Agencies such as the American Association of

Retired Persons (AARP) are studying the best "policy options" to provide relief and services to the home caregiver, according to Meredith Cole, a representative of the AARP. Also NOW, the National Organization for Women, is supporting a move to develop public policy for family caregivers. According to an article in the Fall 1985 issue of *Generations*, titled "Caregiving — a Woman's Issue," the author, Tish Summers writes that "if women's organizations, both feminist and traditional, were to embrace the issue of the caregiver — to explore its persona, and public policy aspects, to bring the issue forward through the media and, in general, to make it a topic of public debate — then progress would be made. Clearly it can be addressed both as a woman's issue as well as a central question of long term care policy."

The "Sandwich Generation" conference was extremely well timed. The problems raised have for a long time needed to be discussed in a public forum. Women

have come to understand that unless they advocate social changes for the betterment not only of women, but of society as a whole, there will be no improvements. I am confident that today, even such a traditionally rooted custom as caregiving can be amended so that the weights and burdens are redistributed equally and fairly. Thus, every segment of society can accept responsibility for some aspect of care for the aged.

No doubt that today women, in terms of politics, are wiser. Socially and economically they are stronger and have "big guns" with which to do battle for social justice. And battle we will to provide security and dignity in the lives of the elderly, to ensure guilt-free, productive lives for our daughters and also to insure our own survival, since in twenty or thirty years we, the "sandwich generation", will become the aged.

MARTA BACZYNSKY

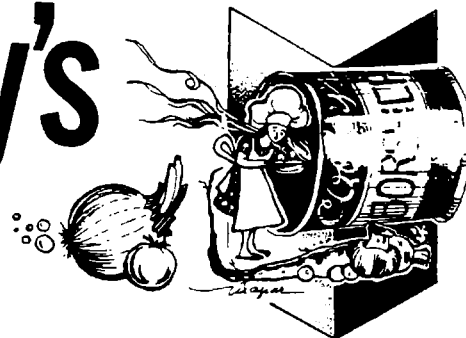
CHOCOLATE MOUSSE

The weather is hot, yet when one yearns for a satisfying dessert, the classical chocolate mousse or "mouseline au chocolat" as the French say, is the answer. There are several commercial, pre-packaged mousses on the market — all you do is add milk — and some are quite good. But for the cook who prides herself or himself on dishes "from scratch", there really is no contest as far as taste, aroma and quality between "the-box" and the "do-it-yourself" mousses.

INGREDIENTS

4 egg yolks
¾ cup very fine granulated sugar
¼ cup orange liqueur
6 squares semi-sweet baking chocolate
4 tbsp strong coffee
1½ sticks softened unsalted butter
¼ cup orange peel finely diced, glazed (optional)
4 egg whites
pinch of salt
1 tbsp granulated sugar
sweetened whipped cream and powdered sugar

COOKY'S CORNER

METHOD

1. Prepare a pan of not-quite-simmering water. Also prepare a pan or bowl of cold water.

2. Beat the egg yolks and sugar together until mixture is thick, pale yellow, and falls back upon itself forming a ribbon. Beat in orange liqueur.

3. Set the mixing bowl over the not-quite-simmering water and continue beating for 3 or 4 minutes until the mixture is foamy and too hot for your fingers.

4. Then transfer the mixing bowl to the pan of cold water for 3 or 4 minutes and continue beating until the mixture is cool and again forms a ribbon. It will have the consistency of mayonnaise.

5. Melt chocolate with coffee over hot water. Remove from heat and beat in butter, a small amount at a time, to make a smooth cream. Beat the chocolate into the egg yolks and sugar, then beat in the optional orange peel.

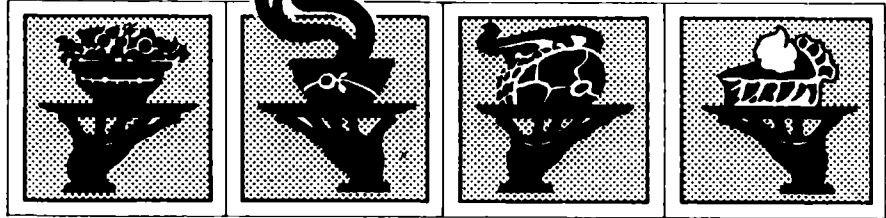
6. Beat the egg whites and salt until soft peaks form. Sprinkle on the sugar and beat until stiff. Stir one fourth of the egg whites into the chocolate mixture. Slowly fold in the rest.

7. Divide into serving cups. Refrigerate for at least two hours. Serve

with whipped cream or powdered sugar. To really create an eyeful, place a luscious strawberry on top of the whipped cream.

наше харчування

Літом, чи ми вдома чи на літниську, можна сподіватися гостей. Завжди добре мати, щось солодкого до кави та чаю або щось холодного з'їсти для відсвіження. Подаємо декілька приписів:

КОРЖ з ОВОЧАМИ

- 4 цілі яйця
- 3/4 горнятка цукру
- шкурка з цитрини й сік з 1/2 цитрини
- 1 повна, велика ложка квасної сметани
- 2 ложечки порошку до печення
- 3/4 гор. олії
- 1 1/2 гор. борошна(муки)

1. Збити цілі яйця з цукром.
2. Додати шкурку і сік з цитрини, сметану і порошок до печення.
3. Добре все вимішати, додаючи олії.
4. Наприкінці додати борошна.
5. Тісто має бути досить рідке, якщо воно зарідке додати ще борошна.
6. Вилити тісто до добре натовщеного листа.
7. Зверху накласти вишні, черешні (без кісток) або чорниці американські (*blueberries*) та пекти в розігрітій до 350° печі від 35 до 40 хвилин поки не зарум'яниться.
8. Посипати цукровою мучкою, коли корж ще гарячий.

КРИХКИЙ КОРЖ з МАРМЕЛЯДОЮ

- 3 цілі яйця
- 1 горнятко цукру
- 1 кістка масла або маргарини
- 3 ложки "кріско"
- шкурка з цитрини
- 2 гор. борошна і ложечка порошку до печення

1. Масло і "кріско" замісити з борошном і порошком до печення.

2. Додати яйця і шкурку з цитрини й все разом вимішати.

3. На половину поділити тісто та окремо загорнути у восковий папір або алюмінівий і покласти на 2 години до холодильника.

4. Натовщити лист, виложити на ньому одну частину розкачаного тіста.

5. Зверху наложити морелеву (*apricot*) мармеляду. Можна так само вживати рожу, повидло або інше варення.

6. Накрити другою половиною тіста та пекти в нагрітій до 350° печі 45 хвилин, щоб зарум'янилось.

7. Посипати цукровою мучкою поки гаряче.

3. Зняти з вогню, додати горіхи й риж і добре все вимішати.

4. Коли простигне маса, брати по шматочку та бгати в руках на галки, вмачаючи їх у кокосових стружках.

ЛАКОМИНКА з ГРУШОК

(на 6 осіб)

- 1 бляшанка 20 унц. потовченого ананаса (*crushed pineapples*)
- 9 унц. порічкової галяретки
- 1 гор. води
- 1 ложка соку з зеленої цитрини (*lime*)
- 6 грушок великих і не дуже спілих
- 1 ложечка кукурудзяного крохмалю (*corn starch*)
- 2 краплі червоної фарби (*food coloring*)

ПІДЛИВА — "ЩОДО"

- 1 пачка ванільового пудингу (*instant vanilla pudding*)
- 1 ложка ванільового екстракту
- 1/2 гор. вершків (*heavy cream*)
- Пригорща порізаного і зрум'яненого мигдалю

1. До великої сковороди, яка має накривку, дати ананас, порічкову галяретку, воду і сік.

2. Варити на легкому вогні до кипіння, щоб галяретка розпустилася.

3. Грушки — почищені, порізані на половину і без кісток — вкласти до ананасової підливи. Накрити щільно та варити на легкому вогні від 10 до 15 хвилин, щоб грушки стали м'якими.

ДАКТИЛЕВІ ГАЛКИ

- 8 унцій дактилів, дрібно нарізаних
- 1 горнятко волоських горіхів, дрібно посічених
- 1/2 гор. цукру
- 2 гор. сухого рижу (*Rice Crispies*)
- 1 кістка масла
- 2 цілі яйця
- 1 коверта ванільового цукру
- кокосові стружки (*coconut flakes*)

1. Розпустити масло. Збити яйця і дати до охолодженого масла, додаючи цукор, звичайний і ванільовий і дактилі.

2. Варити на легкому вогні, мішаючи й розтираючи добре дактилі.

4. Вийняти грушки дiрjавою ложкою i перекласти до посудини, в якiй будемо iх подавати.

5. Далi варити ананасову пiдливу, додаючи розпушеного в водi кукурудзяного крохмалю. Мишати, поки не згусне, а потiм додати кольору.

6. Залити пiдливою грушки й коли пристигне, поставити до холодильника.

Перед подаванням приготувати "щодо":

а. До 1 пачки пудiнгу додати 1/2 гор. молока бiльше, як написано в iнструкцiях на пачцi.

б. Додати ванiльовий екстракт i збити дотримуючись поданих iнструкцiй.

в. Вихолодити.

г. Збити вершки й влити до пудiнгу.

г. Подавати окремо "щодо" i окремо зарум'янений мигдаль.

ХОЛОДНI БРОСКВИНИ

(на 4 особи)

2 гор. бросквинь — свiжих, спiлих, порiзаних на частини.

1 гор. порiзаного банана

1 ложка цитринового соку

2 ложки цукру

1/3 гор. кокосових стружок

1. Вимiшати разом першi чотири складники.

2. Поставити в холодильник найменше на 1/2 години.

3. Перед подаванням додати кокосовi стружки.

ПОПРАВКИ

У приписах зайшли деякi помилки, а саме: за березень-квітень (ст. 40): в приписi "Баба" було помилково подано, що треба дати 1 1/3 гор. борошна але має бути: **1 1/3 фунта борошна.**

У червневому числi (ст. 32): в списку складникiв до "III коржя" ми пропустили **3 яйця**, а до "Шоколадової склиці" треба додати: **2 ложки коньяку або руму.**

Перепрошує читачiв i господинь за недогляд. Редакцiя.

ПРАКТИЧНI ПОРАДИ

Зближається лiто. Багато людей мрiють гарно загорiти на сонцi, але забувають, що в цьому полягає певна небезпека. Подаємо поради Iрини Бурачок, як треба зберiгати шкiру проти цього.

Сонце — ворог нашої шкiри, зокрема на обличчi. Ультрафiолетове промiння сонця розбиває бiлковину нашої шкiри, в наслiдок чого вона втрачає еластичнiсть, старiється i на нiй творяться зморшки. Пошкодженi тканини неможливо повернути до попереднього стану. Можна запобiгти цьому коли менше загоряти на сонцi та вживати косметичнi вироби, головним чином креми й плиннi (cream Sun Lotion), якi мають в собi хемiчний вирiб "паба". Цей препарат охороняє шкiру таким способом, що пропускає лише нешкiдливи промiння. Креми цi мають певну числову серiю, вiдповiдно до того, скiльки в них є "паба", себто, коли хочете бiльше оберiгати вiд промiння сонця, то треба шукати за вищим числом "паба". Одним з найбільш ефективним це Clinique SPF 19 Sun Block. Лiкарi — дерматологи твердять, що людина, яка забагато загоряє на сонцi, наражує себе на рака шкiри.

Ще варто згадати, що корисно їсти моркву, яка має багато каротини i також охороняє людську шкiру вiд ультрафiолетового промiння сонця.

*PABA — Para Amino Benzoic Acid

НАДIСЛАНI КНИЖКИ

КАРАТНИЦЬКА, Надiя. *Голод на Украiнi, 1932-1933.* Вибранi статтi. Сучаснiсть, 1985. 143 ст.

КОЛЕНСЬКА, Любов. *Дзеркала.* Новелi. В-во «Свобода», Нью-Йорк — Нью-Джерзi, 1981. 223 ст.

ЛЮБОМИРСЬКИЙ, Степан. *Слiдами заповіту.* Полiтичний роман-вiзiя. "Поховайте — та вставайте!" Торонто, 1985. 371 ст.

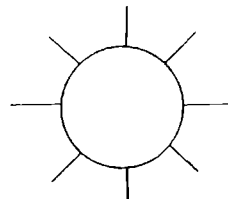
ЛЮБОМИРСЬКИЙ, Степан. *Слiдами заповіту.* "Кайдани порвите!" Торонто, 1985. 361 ст.

МIЛОШ, Чеслав. *Поневоленiй розум.* Переклад: Богдан Струмiнський. Сучаснiсть, 1985. 264 ст.

СМОТРИЧ, Олександр. *"Ужинок".* Обкладинка Я. Гнiздовського. Сучаснiсть, 1985.

СОНЕВИЦЬКИЙ, Михайло. *Ксенофонт-Анабазис.* Переклад iз старогрецької мови. Наукове Товариство iм. Шевченка. Нью-Йорк, 1986. 232 ст.

ХВИЛЬОВИЙ, Микола. *Твори в п'ятьох томах.* Том 5. Об'єднання Украiнських Письменникiв «Слово» i Украiнське В-во «Смолоскип» iм В. Симоненка. Нью-Йорк, 1986. 834 ст.

ПРОСФОРА 1-го ВІДДІЛУ СУА

Одним із найбільших свят у році є Різдво Христове. Різдво — традиційне родинне свято, символом якого є ялинка, колядки і щедрівки та Святвечір з 12 страв. Це шанування різдвяних традицій є виявом прив'язання до наших давніх звичаїв, які навіть у часи великого технічного поступу зберігаються в українській громаді, зокрема, в кожній українській родині. Що року І-ий Відділ СУА влаштовує у різдвяні свята традиційну Просфору.

Домівка СУА була вщерть виповнена членками, які прибули з родинами і гостями. Голова Леся Гой, відкриваючи свято, привітала присутніх новорічними побажаннями. Величним "Бог Предвічний" розпочато святкування, а ведення його взяла на себе імпрезова референтка Іванна Мачай. Далі йшла мистецька частина, в якій взяли участь діти членок відділу. Рослана і Михась Росцішевські та Стасьо Федюк виступали з деклямаціями віршів про українське Різдво.

Приємно було послухати культосвітну референтку Лену Микитич, яка читала уривок про "Чар українського Різдва", в якому мовилося про звичаї і традиції народу, про почуття і настрої у той святковий час.

Власний вірш п. з. "Різдвяна зірка" прочитала Ліда

Магун. Це сентиментальний спомин з юних літ про Святвечір в колі родини та про теперішню дійсність на рідних землях, де "усе замовкло, немає святвечірних страв, ні коляди ні різдвяних відправ". Цікавою була розповідь І. Мачай про "Святвечір на княжому дворі" і Михасі Баран про "Різдво Христове в українській поезії" — А. Курдидика. Мистецька програма, переплетена колядами, була виконана на високому рівні, що й спричинилося до справді святкового настрою.

Після закінчення офіційної частини відбулося святкове прийняття, яке влаштували господарські референтки Д. Кріль, О. Кузьмин і А. Кусьнірчук. Серед розставлених на столах різних святвечірних страв головне місце, звичайно зайняла традиційна кутя.

Не можна не згадати виступу Гані Серант, яка у веселий спосіб переказала стародавні різдвяні віншування, і не забула звернутися до присутніх зложити датки на коляду. Заклик був успішний, бо членки щедро пожертвували на справи суспільної опіки відділу.

Проведений у теплій, родинній атмосфері вечір закінчився відспіванням пісні "О спомагай нас Діво Маріє".

Марія Мотиль

Про діяльність 23-го Відділу СУА в Дітроїті

У неділю 5-го січня 1986 року старанням 23-го Відділу СУА, головою якого є Люба Петрик, відбувся традиційний святвечір. Цю вечерю з дванадцятьма стравами приготували членки нашого відділу та подбали про програму. Перед поданням святкових страв Л. Петрик відкрила словом цей вечір та привітала Всечесних Отців та Преподобних Сестер і всіх союзянок та гостей. Тоді запросила крилошанина о. Йосифа Шарого до молитви та благословлення традиційних страв.

На цілу залу залунала коляда "Бог Предвічний", яку всі люди проспівали і цим надали відповідно щирий настрій. Зала була гарно прикрашена освіченими ялинками, на столі стояли сніп пшениці, колач, кутя та узвар. Люба Бакалюс передеклямувала різдвяний вірш Я. Вільшенко.

Потім до святкового слова була запрошена довголітня заслужена членка СУА, Катерина Хом'як, яка розповіла про українські традиції цього свята на рідних землях, про плекання та передання їх нашим дітям і онукам. Соня Карпюк продекламувала вірш "Різдвяно-Новорічний привіт". Від Окружної Управи СУА заступниця голови Рома Дигдало

привітала 23-ій Відділ і усіх союзянок та згадала про корисну працю всіх відділів СУА, які допомагають нашим потребуючим старшим людям та студентам в Америці та інших країнах. Л. Петрик прочитала Різдвяне віншування, а Марія Гуменюк нагадала про переживання наших людей на Україні та про розкинутих по цілому світі. Далі говорив проф. Кирило Цепенда про святкові звичаї нашого народу.

Потім почалися коляди. Колядували всі, як одна родина. Між колядами відбувалися віншування, які провадили Мартин Полянський, а також Марія Лазарчук, Євгенія Сенюх, Е. Фотчук, Софія Карпюк і Надія Свистун.

На прощання Л. Петрик подякувала усім присутнім гостям, що прийшли на це свято. Насамперед, висловила подяку господарчому комітетові за гарно приготовлену святу вечерю, а всім членкам відділу, які так активно причинилися до Святої Вечері. Усе було дуже добре, програма цікава, а настрої щирі.

Соня Карпюк,
пресова референтка

Вітаємо нових членок 21-го Відділу СУА в Брукліні, Нью-Йорк а саме: Стефанію Пасторе й Анну Польна.

РІЧНІ ЗБОРИ

17-ий ВІДДІЛ СУА, МАЯМІ

Загальні збори 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги в Маямі, Флориди відбулися 5-го лютого 1986 р. Вибрано Любу Маринюк, як передсідницю зборів, а Теодозію Дурбак на секретарку.

До управи відділу на 1986 р. увійшли: Ірина Ракуш — голова, Марія Гарматій — заступниця голови, Соня Микитка — секретарка, Соня Серна — фінансова секретарка, Надя Спас — скарбничка.

Референтки: Люба Кобрин — культурно-освітня, Теодозія Дурбак — пресова, Марія Гарматій — господарська, Люся Візняк — організаційна, Надя Спас — суспільної опіки. Делегатки до Об'єднаного Комітету Українських Організацій в Маямі: Люба Маринюк і Люба Кобрин.

Контрольна комісія: Марія Венгльовська, Марія Єгер, Вероніка Цегельська.

Теодозія Дурбак,
пресова референтка

20-ий ВІДДІЛ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПЕНН.

Загальні збори 20-го Відділу СУА ім. Олени Теліги у Філядельфії відбулися 17-го березня 1986 р. Присутні були голова округи Марія Кондрат і заступниця голови Дарія Федак. Збори проводила Ліда Бульба.

Вибрано нову управу в такому складі: Марія Касіян — голова, Євгенія Новаківська — заступниця голови, Ярослава Прокопович — секретарка, Ірина Качанівська — скарбничка.

Референтки: Анна Літинська — організаційна й господарська; Лідія Дяченко — культурно освітня й імпрезова, Ольга Варелля та Анна Борис — суспільної опіки; Юлія Петришин — музейна; Лідія Бульба — пресова.

Контрольна комісія: Лідія Бурачинська — голова, Варка Швед і Володимир Михайлів — члени.

Лідія Бульба,
пресова референтка

21-ий ВІДДІЛ, БРУКЛИН, Н.Й.

Річні загальні збори відділу відбулися 9-го лютого 1986 р. Окружну Управу репрезентувала організаційна референтка округи — Леся Крумшин.

Вибрано нову управу на 1986 рік у такому складі: Емілія Ройовська — голова, Марія Буліч — заступниця голови, Марія Гуссаковська — протоколярна секретарка, Марія Світій — скарбничка.

Референтки: Ольга Подусовська — організаційна, Марія Рейнарович — культурно-освітня, Емілія Саноцька — пресова, Ірина Коруба — суспільної опіки, Марія Щерба — імпрезова, Катерина Кунька, Параскевія Козак, Марія Бартошевич, Анастасія Теребецька — господарські.

Контрольна комісія: Марія Бартошевич — голова, Емілія Саноцька й Анна Заплітна — члени.

Емілія Саноцька,
пресова референтка

24-ий ВІДДІЛ, ЕЛІЗАБЕТ, Н.Дж.

2-го лютого 1986 року відбулися річні загальні збори. Від Окружної Управи була голова Ольга Тритяк. Збори провадила Ірена Левицька, секретарювала Олена Мельничук.

Вибрано управу на 1986 рік у складі: Олена Мельничук — голова, Ольга Граб — заступниця голови, Ірена Левицька — секретарка й пресова референтка, Анна Іванців — скарбничка і референтка зв'язків, Дуся Боднаренко — організаційна референтка, Ольга Заремба — культурно освітня референтка, Юлія Полянська — референтка суспільної опіки, Мері Барляк — господарська референтка.

Контрольна комісія: Марія Бокало — голова, Анна Зуйко — член, Люба Вальчик — член.

Ірена Левицька,
пресова референтка

38-ий ВІДДІЛ СУА, ДЕНВЕР, КОЛ.

Річні загальні збори 38-го Відділу СУА ім. Олени Степанів відбулися 26-го січня 1986 р. в церковній залі.

Збори вибрали нову управу в такому складі: Дарія Яворівська — голова, Н. Виннич — заступниця голови, Т. Федак — протоколярна секретарка, М. Фіглюсь — скарбничка.

Референтки: Т. Винар — організаційна, А. Колодій — культурно освітня, М. Нижник — господарська, С. Майстрик — імпрезова, А. Ганчар — суспільної опіки, М. Фіглюсь — стипендійна, Л. Періг — виховна, Л. Бегека — пресова.

Контрольна комісія: Оксана Мошинська — голова, С. Дутчак і З. Пиріг — члени.

Л. Бегека,
пресова

61-ий ВІДДІЛ, ВІПАНІ, Н.Дж.

Загальні збори 61-го Відділу СУА у Віпані, Нью-Джерзі відбулися 17-го жовтня 1985 р. в церковній залі Св. Івана Хрестителя. Пані Муссаковська й Єднака представляли округу на зборах.

На 1986 рік вибрано таку управу: д-р Ірина Біленька — голова, Зіна Беренць — заступниця голови, Тереня Ракоча — секретарка, Уляна Паславська — скарбник.

Референтки: Леся Ласій і Маргарета Нич — виховні, Нуся Денисик — культурно-освітня і мистецька, Ліда Черниченко — суспільна опіка, Дануся Яворська — пресова, Христина Балинська й Ліда Таранько — господарські.

Контрольна комісія: Аніта Раїк — голова, Оксана Бурачинська та Ірина Лабенська — члени.

ХРОНІКА

ОКРУГА НЬЮ-ЙОРК

Хроніка за 1985 р.

Надія Савчук — голова Нью-Йоркської округи СУА, 1985 р.
Nadia Sawchuk — president UNWLA New York Region, 1985.

Округа Нью-Йорк охоплює 14 відділів. В 1984 р. працювала управа в такому складі: Надія Савчук — голова, Леся Гой та Ольга Літепло — заступниці голови, Ольга Женецька — протоколярна секретарка, Лідія Черник — кореспонденційна секретарка, Анна Рак — скарбничка. Референтки: Олександра Крумшин — організаційна, Христя Навроцька — культурно/освітня, Іванна Мачай — виховна, Люба Артимшин — пресова, Рома Шуган — суспільна опіка, Ольга Ярух — зв'язків, Михайлина Баран — імпрезова, Олімпія Роговська — мистецька/музейна, Степанія Савчук і Лідія Закревська — господарські, Степанія Савка — хорунжа. Контрольна комісія: Лідія Магун — голова, Євгенія Івашків, Катерина Папуга, Анастасія Бродин, Дарія Камінська — члени. Віра Шуль — адміністраторка домівки, Наталія Дума — скарбничка домівки.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА

1-ий Відділ: Іванна Мачай — реф. підготувала дітей світлички до програми Просфора та Свята Матері. Під час "Дня Союзанки" на Союзівці продавала виховних та інших видань СУА. 7-го листопада вела засідання виховних референток відділів округи.

35-ий Відділ підтримує фінансово школу українознавства в Озон Парку, Н.Й.

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА
1-ий	Нью-Йорк	Леся Гой
21-ий	Бруклін	Емілія Ройовська
35-ий	Озон Парк	В. Третяк
62-ий	Глен Спей	Ірена Кіндрачук
64-ий	Нью-Йорк	Христя Навроцька
71-ий	Джерзі Ситі	Е. Рубчак
72-ий	Нью-Йорк	Анна Васильков
82-ий	Нью-Йорк	В.І. Клим
83-ий	Нью-Йорк	Ірина Мокривська
89-ий	Кергонксон	Степанія Барановська
103-ий	Гемстед	Зеновія Зарицька
104-ий	Нью-Йорк	Рома Шуган
113-ий	Нью-Йорк	Люба Фірчук
119-ий	Йонкерс	Ірина Моцюк

64-ий Відділ: Дарія Костів — реф. далі працює над виданням книжки авторства дітей і молоді на тему Хрищення Руси-України.

82-ий Відділ не має виховної референтури, але голова розповсюджувала в українських громадах і поселеннях в Бразилії, Аргентині, Бельгії та Німеччині касетки "Послухайте діти".

83-ий Відділ: Дарія Генза — реф. підготувала і перевела традиційну "Ялинку", в якій брали участь діти школи св. Юрія та світлички відділу. Поставлено сценку "Різдво в лісі" пера членки К. Червоняк. Відділ опікується світличкою та має ляльковий театр під керівництвом Ольги Гаєцької.

89-ий Відділ: (Ольга Равлюк — реф.) Відділ опікується школою українознавства, в якій вчать 20 дітей та світличкою, яка має 6 дітей, під керівництвом Марії Касіян.

119-ий Відділ: Христина Соневицька веде світличку, де від січня до травня було записано 14 дітей. Під час великоднього посту діти склали 45.00 дол. на операцію перещіплення печінки для Славка Шумила. Закінчення шкільного року було отримано зі "Святом Матері". Новий шкільний рік почався в половині вересня і записалося 12 дітей. Діти світлички і школи українознавства привітали св. Миколая 21-го грудня. З нагоди свят батьки дітей подарували 100.00 дол. для родини Ростика Циліюпи.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ

1-ий Відділ: М. Баран — референтка приготувала доповідь про "Українські коляди та традиції". Наталка Мітрінга: "Свят-Вечір в рідній хаті". Реферат проф. П. Данчук: "60-ліття героїні Ольги Басараб". "Д-р Окуневська-Морачевська" доповідала Уляна Любич. Доповідь І. Мачай: "Мати" і вірш Н. Мітрінги: "Воскресні дзвони". Враження з прогулянки до Люрду розповіла Леся Гой, а про перебування на купелях в Піщанах розповіла Іванна Жовнір. Репортаж з прозірками із св. Землі подав о. П. Пащак. Євгенія Рубчак доповідала про "Княгиню Ольгу".

21-ий Відділ: Марія Рейнарівич — реф. приготувала програми на ширші сходи: реферат Марії Святий присвячений св. п. Патріарха Йосифа Кардинала Сліпого та реферат Люби Волинець присвячений бл.п. Олені Лотоцькій. 13-го жовтня відзначено 55-ліття існування відділу бенкетом з програмою, на якому виступали: Марія Рейнарівич — з рефератом, співали Мирон Сурмач і Лев Рейнарівич у фортепіановому супроводі Тараса Левицького. Улаштовано свято Тараса Шевченка. Мирослава Стахів показала свою "пересувну виставку вишивок".

62-ий Відділ: Людмила Гайдар — реф. (до місяця травня) опрацювала реферати на ширші сходи про Соломію Крушельницьку і Марію Заньковецьку. Читала Олени Лотоцької "Символ віри і любови" на вечорі присвяченим її пам'яті. На вечорі присвяченим Лесі Українці виголосила реферат. В програмі виступали з читанням: "Весняні співи" — Л. Гайдар, "Святий Вечір" — Г. Біровець, "Метелик" — А. Пищимуха. Референтка О. Линник написала і виголосила на "День Матері" реферат. В програмі ще брали участь: Л. Гайдар рецитувала Ліни Костенко — "Вічна Мати", хор під диригуванням інж. Й. Гапія відспівав 2 пісні. Вірш "Мати" написала і продекламувала О. Линник, "Мамою дня" відзначено п. Салаяк. В серпні відділ зорганізував "День Музею", який вела голова Ірина Кіндрачук. В програмі брали участь: Г. Біровець, яка рецитувала поему Гренджи-Донського "Васелина Князівна Гуцулії", С. Гунчак рецитувала І. Франка "Ідилія", хор під проводом інж. Й. Гапія співав три пісні, а Люба Сохан — сольо. Д-р Цимбалістий говорив про Український Музей.

64-ий Відділ: Культурно-освітня комісія відповідала за працю референтури. На "Просфорі" О. Щурова прочитала доповідь про свят-вечірні звичаї інших народів та значення куті в Україні, Х. Навроцька прочитала гумореску з "Ліса Микити" про "Різдвяні віншування". Улаштовано вечір в пошану Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської в їх 90-ти ліття. Уляна Любич виголосила доповідь та вела програмою. В. Грицин висвітлив монтаж прозірок з діяльності "Театральної Студії", "Українського Театру" і "Театру Слова" в Америці, які діяли під проводом ювілятів. Під час свяченого М. Барагура прочитала оповідання В. Барагури: "Стойка при Божому Гробі". В "Живій газеті" брала участь О. Кузьмович з дуже цікавим оглядом найновіших подій.

71-ий Відділ: Для громадянства влаштували власними силами свято в честь Т. Шевченка, з виступом хору відділу під керівництвом інж. Дмитра Олійника, та "День Матері". Програми на ширші сходи приготувала голова, Євгенія Рубчак.

Branch 72: Recitations on Taras Shevchenko and Lesia Ukrainka were given by Olga Diamond. Anna Krawczuk and Mr. Bokalo showed slides and gave a lecture on "Ukrainians Living in

Brasil and Argentina" informing members as to the organization and progress of UNWLA Scholarship Fund.

82-ий Відділ: (Ірина Іванчишин — реф.). У програмі свяченого взяли участь: І. Іванчишин і Уляна Любич (чл. 64-го Відділу). На ширших сходах реф. поділилася враженням з Гаваїв. Про участь української делегації на Жіночій Конференції в Найробі, Кенія, доповідала Олена Процюк. Реф. улаштувала авторський вечір Ірини Дибко, в якому виступали з рецитаціями її поезій: Ярослава Гунчак (чл. 62-го Відділу), дочка письменниці Марта Шраменко та молодий піаніст з фортепіановим сольо — Орест Гарасимчук.

83-ій Відділ: Ірина Стецьків-Бехтольд — реф. приготувала програми на ширші сходи: доповідь з прозірками про "Подорож до св. Землі" о. ігумена П. Пащака, поліцейний офіцер — Чарлс Бяда говорив про "Самооборону жінки", Ірина Куровицька поділилася враженнями з Міжнародної Жіночої Конференції в Гюстоні, Техас і Люба Волинець доповідала про різдвяні звичаї.

89-ий Відділ: (Ярослава Аврамчук — реф.) приготувала на імпрези та ширші сходи програми: під час різдвяної зустрічі прочитані вірші, реферати на різні теми: "Піонерки жіночого руху", "Життя і геройська смерть Ольги Басараб", "Життя і творчість малярки Марії Башкірцевої": "Зміни в жіночому організмі". Відчитано статті: "Українська вишивка — багатство краси і вибаглива техніка", "Софія Окуневська-Морачевська", "Три дочки князя Ярослава Мудрого на фресках св. Софії". Улаштовано авторський вечір У. Любич, під час якого членки відділу: Лідія Яців і Ярослава Аврамчук читали твори авторки. Відзначено 100-ліття з дня народження письменника Федора Дутка, батька членки Галини Хамули.

104-ий Відділ: (Ірина Собар — реф.) Ольга Ярух прочитала оповідання Ольги Кобилянської з книжки "Перший вінок". П. Андрусиниш перевела гутірку і показ української кераміки. Уляна Ганущак прочитала свій реферат з показом листівок української історичної жіночої носі.

119-ий Відділ: Ольга Женецька — реф. улаштувала з допомогою поетеси Наталії Лівіцької-Холодної, авторський вечір письменниці Уляни Любич і Валентини Юрченко, які читали свої вибрані твори. Разом з імпрезовою референткою улаштовано вечір для відзначення роковин Лесі Українки; відзначено 12-ту річницю смерті Наталії Полонської-Василенко. За ініціативою голови, імпрезова референтка запросила ігумена о. П. Пащака розказати про свою подорож до св. Землі та організувала висвітлення фільму "Жнива розпачі".

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА

1-ий Відділ: Соня Костюк — реф. допомагала культурно-освітній та виховній референткам в улаштуванні їхніх імпрез. Провадила такими імпрезами: "Просфора", "Свячене" і "Свято Матері". Допомагала під час цілоденного фестивалю церкви св. Юрія, де відділ мав свою будку, за яку відповідала Катерина Папуга — базарова реф. разом з комісією.

21-ий Відділ: Марія Рейнарівич і Марія Щерба — реф. улаштували із співпрацею всього членства "Запустну забаву" з оркестрою і великим буфетом та великодній базар, ювілейний бенкет 55-ліття Відділу, з програмою.

35-ий Відділ: Було влаштовано "Свячене", "Карт — бонко — парті", а два рази продавали печиво.

62-ий Відділ: Слава Гунчак — реф. влаштувала два базари та брала активну участь в програмах "Дня Союзянки" та "Дня Музею".

64-ий Відділ: Галина Кіляр — реф. працювала з комісією та улаштувала різдвяний та великодній базарі з льотецією.

71-ий Відділ: для придбання фондів улаштували великодній базар та традиційну осінню забаву, перевели збірку на "День Батька".

Branch 72: During the last weekend in September 1985 a fund raising affair — the Annual Charity Dinner Dance — took place at Soyuzivka in Kerhonkson, N.Y. During Christmas and Easter Holidays social gatherings were held to recall and enjoy Ukrainian customs and songs with customary foods. Husbands were invited.

83-й Відділ: Варка Бачинська — реф. влаштувала традиційну "Гарбузову вечірку".

89-ий Відділ: Зеновія Ковальська — реф. організувала: різдвяну зустріч для членок і громадянства з письменницею У. Любович; відзначення 100-ліття з дня народження письменника Федора Дутка. Під час надзвичайних сходин попрощали заслужену членку Дарію Горняткевич, яка виїхала до Канади.

104-ий Відділ: Анна Зобняк — реф. улаштувала: "Оселедець", "Осінню забаву" і "Андріївський вечір".

119-ий Відділ: Любомира Сохан — реф. організувала групу членок, що колядою зібрали 1000.00 дол. яких призначили на У.М. Підготувала свято Матері. Взяла участь у "Дні Союзянки" та у відзначенні 10 річчій смерті Олени Лотоцької.

МИСТЕЦЬКА І МУЗЕЙНА РЕФЕРЕНТУРИ

1-ий Відділ: Мистецька реф. Анна Натина завідувала на базарі відділу будку з вишивками. Шила та вишивала різні речі та дарувала жіночу вишивану блюзку на льотецію для відділу. Віра Шуль — музейна реф. продала цеголки на будівельний фонд Музею (170.00 дол.) і приєднала 24 членок. Збирала вкладки й дрібні мистецькі речі та подарувала кілька вишиваних речей до крамнички Музею. Помагала імпрезовій та господарській референткам в їхній праці. Відділ є подвійним меценатом Музею.

35-ий Відділ є членом Музею. Розпродала квитки на льотецію та закупили дві цеглини на будівельний фонд Музею.

62-ий Відділ: Галина Кандюк — реф. влаштувала гуцульську кімнату з великоднім столом під час базару. Продала на 150.00 дол. цеголки на будівельний фонд Музею. В Мерсі Комюніті шпиталі в Порт Джервісі відбулася виставка Українського мистецтва. Організувала прогулянку до Музею та зібрала 30 дрібних речей для музейної крамнички. Під час "Дня Союзянки" улаштувала виставку народнього мистецтва. Під час "Дня Музею" улаштувала різноманітну виставку гуцульського мистецтва з манекенами в космацьких одягах, також були модельки. Референтка роздала гостям заявки членства до Музею. Заступниця мистецької референтки Людмила Костюк помагала. Дохід з "Дня Музею" в сумі 1,486.00 та 1,633.00 дол. від відділу передано для Музею. В "Нашому Житті" і в "Свободі" появилися дописи про цю імпрезу.

64-ий Відділ: Люба Артимішин — реф. брала участь у Конференції, яку спонсорувала "Асоціація Соціяльних Наук Заходу" у Форт Ворт, Тексас. Виголосила там ілюстровану прозірками доповідь: "Одяги української жінки в історичній перспективі". Відбулися покази історичної носі українки в Монреалі, Канада, на запрошення ОУКанади з нагоди 60-ліття журналу "Жіночий Світ" та у Вашингтоні ДК, на запрошення 78-го Відділу США. В показах допомагала голова, Х. Навроцька, яка разом з М. Савицькою допомагали при утриманні існуючих та шитті нових частин одягів. Євгенія Тріска — музейна реф. організувала і координувала дижури в УМ. Референтка придбала 10 нових членів для УМ в тому дві з відділу. Передала цеголок за 365.00 дол. на будівельний УМ. Инж. Василь Мицак задекларував 1,000 дол. на цю ціль. Реф. брала участь в нарадах Комісії Народнього Мистецтва при СФУЖО на Союзівці.

71-ий Відділ є членом УМ і приєднав йому 3 членів. Подарували 7 речей до музейної крамнички. Розпродали цеголок на буд. фонд УМ на 240.00 дол.

Branch 72. Branch is a member of the Ukrainian Museum and bought a \$200.00 Brick for the Building Fund drive. Many members of the Branch are members of the Museum

82-ий Відділ: Ольга Трачук — реф. перерисувала таблиці українських взорів вишивок до "Нашого Життя". Для колекції УМ придбала: альбом білоруських взорів, 7 взорів сокальських сорочок, 4 шитки взорів і 2 книжки, 16 світлин, 5 листівок Січових Стрільців, 4 писанки, колотушку, крайку, два килими (в тому один О. Кульчицької з 1920 р.), лляний вишиваний обрус та грамоту царгородського Патріярха. Референтка приєднала одного мецената і одного члена УМ. До крамнички УМ подарувала 1 книжку, закладку, гуцульські коралі, 2 краватки, крайку — лебеді і різьблену тарілку. Відділ має 15 членів УМ.

83-й Відділ: Дана Чехович — реф. старалася про нових членів та розпродувала цеголки на будівельний фонд для УМ.

89-ий Відділ: (Зиновія Гулей — реф.). Улаштовано виставки народнього мистецтва: в бібліотеках в Еленвіл, Н.Й. та в Олів Кавнті, на Союзівці під час "Українського Дня" та в Покіпсі, Н.Й. під час Міжнароднього Фестивалю Молоді, де відбувся показ писання писанок. Ольга Томашівська подарувала весільні знімки зі села Тюдів біля Кут, Західня Україна. Відділ став меценатом УМ. З розпродажі цеголок, датків і замість квітів вислано до УМ 265.00 дол. Придбали 1 членку УМ.

104-ий Відділ є меценатом, а 5 членок є членами УМ.

119-ий Відділ: Ольга Женецька — реф. влаштувала виставку прикладного мистецтва в публічній бібліотеці у Вайт Плейнс, Н.Й. Відділ дарував 1,000 дол. з коляди на УМ і вдруге став його меценатом. Відділ нараховує 7 членів УМ.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

1-ий Відділ: Соня Вацик і Ева Гарайда — реф. вислали 30 пакунків з одяжем за 743.00 дол. З грошової допомоги відділу скористали: бабуся в Польщі, 2 стипендіят в Бразилії, старечі доми в Аргентині і Бразилії, сиротинець та семінарія св. Йосифа в Бразилії та монастир св. Йосафата в Глен Кові. З добровільних пожертв членок було створено стипендійний фонд на виховання священиків. Референтки відвідують хворих і старших віком членок.

21-ий Відділ: Ірина Кордуба — реф. відвідувала хворих членок в шпиталі та по домах. Вислано 7 пакунків до Бразилії, які оплатили збіркою під церквою. Грошові допомоги в сумі 600.00 дол. було вислано до Бразилії, до Харитативної Служби в Мюнхену та Австрії. Створено фонд "Коляда для конечно потребуючих в цілому світі" в сумі 600.00 дол. Оксана Богданович подарувала через відділ 1,000 дол. для хворих дітей в Бразилії.

35-ий Відділ: Анастасія Безубяк — реф. перевела збірку на користь студентів і вислала 10 пакунків до сиротинця в Бразилії. Членки відділу відвідують хворих та старших членок, даючи їм подарунки. За членок, які відійшли у Вічність давали на Служби Божі.

62-ий Відділ: (С. Осадца — реф.). Вислано було 5 пакунків та грошову допомогу до Бразилії. Крім того, ведуть кореспонденцію з українцями в Бразилії. Членки відвідували хворих по шпиталях і по домах.

64-ий Відділ: (Марія Палідвор і Наталка Крупська — референтки). Вислано 3 пакунки до Бразилії і 7 пак. та 40.00 дол. до Польщі. Було переведено збірку під церквою св. Юрія, що дало суму 329.00 дол. 5 спонсорів висилають стипендії до Бразилії на суму 1,000.00 дол. через відділ. Вислано було святкові каркти хворим членкам.

71-ий Відділ: Членки суспільної опіки вислали 2 пак. одежі до Польщі та альбом із зображеннями до вишивання. Також, членки відвідують хворих членок в шпиталях та в домах з дарунками. Клявдія Салюк оплачує стипендію в Аргентині. Відділ старався допомогти таким: українським дітям в Бельгії — 50.00 дол.; военні інваліди отримали 25.00 дол.

Branch 72: Members visited or sent plants and cards to ill members in hospital and at home. Branch helped with a donation of \$50.00 to "Stage" after the loss of costumes during a fire. Branch and individual members are sponsoring scholarships for students in Brazil.

82-ий Відділ: Софія Серафим — реф. відвідувала хворих. Дві членки спонсорують стипендій до Бразилії та вислано туди 7 пак. Фонди були зібрані з добровільних датків членок та збіркою під церквою.

83-ий Відділ: (Орися Салюк — реф.). Відділ є спонсором семінариста в Бразилії, передплачує "Наше Життя" двом бабусям, вислав 3 пакунки з харчами монахині в Польщі, уфундував 100.00 дол. нагороду градації Академії св. Юрія за українську мову та оплачує літній табір для двох членів Пласту і СУМ-а.

89-ий Відділ: (Дарія Стасюк — реф.). Три членки частинно спонсорували стипендії в сумі 120.00 дол. Передплачено було 2 примірники журналу "Юнак" в сумі 40.00 дол. для молоді в Бразилії. За допомогою 82-го Відділу було вислано за океан 10 платівок "Послухайте діти", а на фонд бабусі 110.00 дол. На кошти операції перещіплення печінки Ярославів Шумило — відділ вислав 235.00 дол. Два примірники "Execution by Hunger" Долота закупили для студентів каледжів. Гроші на С.О. зібрані приготуванням корсажів з живих квітів на "День Матері" та продажом уживаних речей та одягу з якого заробили 229.00 дол. Членки відвідують хворих, допомагають коли треба, та пишуть поздоровлення.

104-ий Відділ: Люба Патитучі — реф. збрала 9 пакунків уживаного одягу до Бразилії.

119-ий Відділ: Ольга Кулинич — реф. вислала до Бразилії 12 пак. одягу та взуття. Відділ вислав даток 100.00 дол. на садочок в Бельгії. Голова та імпрезова референтка відділу заступали референтку і відвідували хворих.

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ

1-ий Відділ: (не має референтки) Відділ вислав делегаток на різні громадські, церковні та союзні імпрези в Нью-Йорку. Анна Наташа була делегаткою до Об'єданого Комітету міста Нью-Йорку. Іванна Мачай була делегаткою в "Дні Музею" в Глен Спей.

21-ий Відділ: Голова Емілія Ройовська виконує обов'язки зв'язкової референтки відділу. Заявили протест проти випущення із шкільних підручників розділу про Великий Голод в Україні. Разом з цим вислали оригінальні листи до комісара освіти, до голови комісії штатових іспитів та губернатора штату Нью-Йорку. Було вирішено пожертвувати даток Пластові на сторінку в "Нью-Йорк Таймс" в справі жорстокої розправи з політичними в'язнями в ССРСР.

62-ий Відділ: вислав телеграму до президента США в оброні М. Медведя.

64-ий Відділ: (не мав окремої референтки). Членки підтримували протестаційні акції в справі пропущення розділу про Голод в Україні в шкільних підручниках та склав на цю ціль грошову пожертву. Відділ склав грошовий даток на покриття коштів політичного оголошення, приготовлене двома куренями пластунок. Відділ вислав делегаток на 40-ліття визволення українських політичних в'язнів з концтаборів Німеччини; зустріч із конгресменами у Вашингтоні, ДК; зустріч на придбання фондів для УМ; бенкет з нагоди 85-ліття проф. В. Кубійовича та 75-ліття мгр. І. Базарка.

71-ий Відділ: Членки брали участь у підготовці "Дня Незалежності", були присутні коли проголошували проклямації. Взяли участь у зустрічі Українського Музею в Спрінг Лейк та в Глен Спей. Зібрали підписи в справі видання шевченківської поштової марки, та вислали картки до конгресменів в справі І. Демянюка.

Branch 72: Members attended cultural functions given by Ukrainian organizations as well as other UNWLA branches. Seven members attended Regional Council Annual Meeting and Elections, Feb. 20. 1985. The Branch President attended all monthly meetings. Olga Liteplo, was elected second Vice-President of the Regional Council.

82-ий Відділ: Членки брали участь в маніфестаціях, писали листи до сенаторів і конгресменів в справі українських політичних в'язнів, телефонували до Вашингтону в справі моряка М. Медведя.

89-ий Відділ: (не має референтки). Членки брали участь: в бенкеті Першої Допомоги, у різдвяній гостині Пожежної команди, у Міжнародному Фестивалі Молоді. В справі неправдивого подання історичних фактів та очорнювання українського народу вислали листи та телефонували до президента, сенаторів і конгресменів США та генерального секретаря О.Н. Відділ дав грошовий даток на покриття коштів політичного оголошення в "Нью-Йорк Таймс", також багато членок особисто жертвувало на цю ціль. Крім того, протестували проти пропущення розділу в шкільних підручниках про Голод 1932-33 рр. на Україні.

104-ий Відділ: Членки збирали підписи від громадянства, щоб заявити свій протест у випущенню розділу в шкільних підручниках, в справі Голоду на Україні.

119-ий Відділ: (Ірина Моцюк — голова, виконувала обов'язки референтки). Репрезентувала відділ на "Дні Музею" 62-го Відділу, була на літературному вечорі І. Дибко, що організував 82-ий Відділ. Пильнувала за подіями на терені Йонкерсу, що торкалися СУА та звітувала на сходах відділу.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА

1-ий Відділ: Марія Мотиль — реф. написала допис до часописів: "Свободи" та "Народної Волі" про просфору відділу. Вислала листи до сенаторів штату Нью-Йорк в справі зміни податкового закону.

21-ий Відділ: Марія Рейнарлович — реф. приготувала хроніку відділу за 1984 р., дві різні рецензії про "Рухому виставку вишивок" Мирослави Стахів, до "Свободи" і "Нашого Життя" та допис про "55-літній ювілей відділу".

35-ий Відділ: Анна Опарик — реф. написала дописи з діяльності відділу до "Свободи" та "Нашого Життя".

62-ий Відділ: Єлисавета Геба — реф. подавала до преси та радіа оголошення про імпрези відділу, а до місцевої преси вислала 5 дописів з знімками.

64-ий Відділ: Марія Барагура — реф. подавала дописи до преси про річні загальні збори та імпрези відділу. Написала посмертно згадку про членку та короткий звіт зі загальних зборів відділу до "Нашого Життя". Упорядковувала альбом знімок і вирізок з преси про діяльність відділу.

71-ий Відділ: Референтка веде альбом відділу, приготувала хроніку відділу за 1984 р. Написала статті про діяльність відділу до "Свободи" та "Нашого Життя".

Branch 72: has two Chairpersons: Helen Prociuk for Ukrainian and Olga Diamond for English languages.

82-ий Відділ: Мирослава Мирошниченко — реф. написала допис до "Свободи" про зустріч з І. Дибко і для журналу "Наше Життя" про товариське життя відділу. До альбому збирає газетні вирізки про відділ. Крім цього виконує свої обов'язки: виготовила хроніку відділу за 1984 р., звіт із загальних зборів та календарець імпрез відділу до "Нашого Життя". Іванна Клим написала допис до "Свободи" про загальні збори відділу.

83-ій Відділ: Олександра Юзенів — реф. виготовила хроніку відділу за 1984 р.

89-ий Відділ: (Ольга Денисенко — реф.). На пресовий фонд "Нашого Життя" відділ жертвував 272.50 дол. Референтка написала хроніку відділу, звіт загальних зборів та допис до "Свободи" про Шевченківську академію.

104-ий Відділ: Богдана Качала — реф. написала хроніку відділу за 1984 р.

119-ий Відділ: Ольга Руденська — реф. повідомляла членство про сходи та імпрези відділу і приготувала хроніку відділу. Написала посмертно згадку до "Нашого Життя" та репортаж "З діяльності 119-го Відділу СУА" до "Свободи".

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА

1-ий Відділ: Евдокія Кріль, Ольга Кузьмин і Анна Кусьнірчук — референтки приготували прийняття на імпрезах відділу та гостили присутніх на ширших сходах кавою та домашнім печивом. Е. Кріль помагала в підготовці полуденку на З'їзді Голів Окружних Управ.

21-ий Відділ: Марія Кунька — реф. і Марія Бартосевич приготували перекуски на імпрези, загальні збори та ширші сходи відділу, і також буфету на запусі і Рухомій Виставці Вишивок.

35-ий Відділ: Стефанія Петришин — реф. приготувала каву та солодке печиво на імпрези відділу та Окружний з'їзд.

62-ий Відділ: Евдокія Туринська — реф. організувала базари та частувала на ширших сходах кавою і солодким печивом присутніх, та подбала про солодке печиво на "День Музею".

64-ий Відділ: Євгенія Корчинська — реф. очолювала господарську комісію та при її помочі приготувала перекуски на імпрези відділу. Референтка подарувала торт на З'їзді Голів Окружних Управ.

Branch 72: Olga Liteplo was very helpful by hosting the Seminar sponsored by U.N.W.L.A Headquarters in November 1985. Her culinary contribution was very much appreciated.

82-ий Відділ: Юлія Криса, Лідія Волосянська, Анна Стасів — референтки організували та приготували продаж печива та перекуску на ширших сходах та імпрезах відділу.

83-ій Відділ: Марія Вижницька — реф. Відділ взяв участь у фестивалі церкви св. Юрія в Нью-Йорку. Референтка дбала про буфети на всіх імпрезах відділу.

89-ий Відділ: Марія Круг — реф. приготувала перекуски на ширші сходи, загальні збори й імпрези для дітей школи українознавства. З комісією приготувала обід для гостей під час Дня Союзняки та Міжнародного Фестивалю Молоді в Покіпі, зайнялася продажем кави та солодкого печива.

119-ий Відділ: Олександра Крумшин — реф. приготувала буфети на дві імпрези, організувала три продажі печива та протягом літа разом з А. Качмарською продавала каву, солодке печиво та вареники що неділі.

Люба Артимішин,
пресова референтка округи

ПОДЯКИ

Складаємо щирі подяки Олександрі Ковальській за провадження курсів української мови, а за неприятий гонорар жертвуємо **100.00 дол.** на Видавничий фонд СУА. **Окружна Управа СУА Південного Нью-Йорку і учасниці курсу**

Пересилаю суму **60.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя", як дар із виплачених мені витрат у зв'язку із моїм головством у Окрузі Нової Англії. **Євстахія Матвієнко, голова Округи Нової Англії**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ВІДКРИТИЙ П'ЯТЬ ДНІВ НА ТИЖДЕНЬ
/КРИМ ПОНЕДІЛКА І ВІВТІРКА/
ВІД ГОД 1 — 5 ПО ПОЛ.

ДАРУНКИ ДО БІБЛІОТЕКИ

св. п. **Вадим Павловський** — 11 книжок, 8 копій статей
Радомир Білаш (Укр. Село в Альберті) — 5 книжок
Іван Пуйо — 1 журнал
Мітч Андріоский — 1 книжку
Norsk Folkemuseum — 1 книжку
Nerajzi Muzeum — 2 книжки
Museum Etnograficzne (Krakow) — 2 книжки
Di Fusion De La Cultura — 1 книжку
Укр. Католицька Церква Пречистої Діви Марії (Колчестер, Конн.) — 1 книжку
Українське Видавництво (Лондон) — 3 книжки
Укр. Православна Церква св. Вознесіння [Кліфтон, Н.Дж.] — 1 книжку

ДАРУНКИ ДО ФОТОГРАФІЧНОЇ КОЛЕКЦІЇ

Марія Андрейко — 1 світліну
Мирон Гатала — 1 світліну
Катерина Кричевська-Росандіч — 33 світліни
св. п. **Вадим Павловський** — 5 світлин
Валя Медвецька — 4 світліни, 1 програмка, 5 газет
Бетіна Хорак — 1 світліну, 3 документи
Іван Пуйо — 2 світліни
В. Галюк — 22 світліни
СUA Головна Управа — 3 програмки

Щиро дякуємо

Христина Певна
завідуюча фотографіями

ДАРУНКИ ДО КРАМНИЧКИ

33-й Відділ СUA: Міра Грабець, Т. Крижанівська, М. Лемньовська, М. Юрків, С. Черчель, П. Гнилка. Всі разом передали: 1 закладку, 1 на серветки, 1 на гребінець, 6 подушечок, 1 велику подушку

91-й Відділ СUA (передала Ірена Бачинська, музейний референт): 1 дерев'яний образок, 1 дерев'яну ляльку, 1 дерев'яні сінокоси, 1 львівську емблему, 1 крайку, 1 вишиваний пасок, 1 вишивана краватка, 6 закладок до книжки, 2 вишивані серветки, 1 довга серветка і 6 малих, 2 кептарі

Зеновія Зарицька — прикраси на ялинку

Мирослава Чубата (71-й Відділ СUA) — 2 серветки

О. Залізник — 250 примірників книжки "Марія Дольницька-Емаль"
Василь і Ольга Балабани — картки

Ольга Рудакевич — 50 карток

Марія Шиманська — 1 вишивану подушку

Совія Лонишин (65-й Відділ СUA) — 1 вишивану блюзку, 2 вишити портрети Т. Шевченка, 4 дерев'яні ложки із дерев'яною вішалкою

Віра Шуль (1-й Відділ СUA) — 1 інкрустоване намисто

Корнелія Лонкевич (82-й Відділ СUA) — 4 серветки, 3 закладки до книжок

82-й Відділ СUA. — 5 подушечок

Щиро дякуємо

Христина Певна
завідуюча крамничкою

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

5000.00 дол. — Павло Добрянський

1000.00 дол. — Василь і Марія Палідвори

по **500.00 дол.** — Роман і Ольга Гуглевичі, Роман Кухта, Іван Федів, 78-й Відділ СUA

по **200.00 дол.** — д-р Іван Лесько, Роман Стефанюк, Лідія Фіцапович

170.00 дол. — Євген і Оксана Луцькі

по **100.00 дол.** — Роман Фенчинський, Володимир і Ольга Сусла, Стефан і Надія Гробельські, 63-й Відділ СUA

по **50.00 дол.** — Василь Воронка, Михайло і Любомира Печанські

40.00 дол. — Іванна Лисинська

по **25.00 дол.** — Фалина Кульчицька, Еміль Дерей

20.00 дол. — Софія Щерба

по **15.00 дол.** — Іванна Мачай, Марія Кіндзерська, Володимир і Дарія Ломницькі

по **1000.00 дол.** — Евстахія і Стефан Шугани, 24-й Відділ СUA, 92-й Відділ СUA, членка СUA

по **500.00 дол.** — д-р Андрій і Татіяна Тершаковці, Анна Іванців, д-р Мирослав і Люба Прокопи, Товариство Українських Мистців в Нью-Йорку

450.00 дол. — Український Національний Союз (25-й Відділ)

400.00 дол. — Ярослав і Ольга Заремба

225.00 дол. — 14-й Відділ СUA

200.00 дол. — Євген і Оксана Луцькі

185.00 дол. — 75-й Відділ СUA

по **100.00 дол.** — Ольга Хома, Олена і Стефан Гіба

по **50.00 дол.** — д-р Марія Кознарська, Борис Турянський

по **25.00 дол.** — Люба Мосевич, 14-й Відділ СUA

по **20.00 дол.** — Галина Назар, Марія Граб

10.00 дол. — Роман Боднарук

15.00 дол. — Дарія Гусар

Щиро дякуємо,

Дарія Байко,
адмін. директор

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

175.00 дол. — Володимир Піснюк

по 125.00 дол. — д-р Теодор і Мира Запучькі, 54-ий Відділ СУА

по 100.00 дол. — д-р Андрій Мацюрак, д-р Марія Ефремов, Юрій Кравець, Віра Дейчаківська, Роман і Наталка Кузики, Анна Гувер, Лена Іваницька, 54-ий Відділ СУА, Округна Управа СУА у Філадельфії, Па.

по 50.00 дол. — Богдан Пазуняк, Федір Олійник, Юрій Кравець, Іванна Благий, Галина Логуш-Кастл, Марія Струк, Стефан Гук, Іван Стерпак, д-р Андрій і д-р Олександра Ількови, Володимир і Мирослава Островські, Роман Левицький, Володимир Семенина, Лідія Когутяк, Марті Когнке, Марійська Дружина у Філадельфії, Па.

35.00 дол. — Мирослав і Любов Роговські

по 30.00 дол. — Юрій Тарасюк, д-р Стефан Семчишин, о. Василь і Аркадія Стебельські

по 25.00 дол. — Марта Рудик, д-р Богдан Панасюк, Ірина Ракуш, Стефан і Оксана Лудд, Лідія Мартинець, Стефанія Крушельницька, д-р Роман Богонович, Ігор Зубаль, Микола Василик, Юрій Кисілевський, Віра Воронка, д-р Леонід Мостович, Ірина Крамарчук, Софія Олесницька, Зеновія Кулинич, д-р Осип Данко, Прокоп Кисиль, д-р і п. Б.А. Филипчаки, Зоріян і Дарія Городиські, Роман Керницький, Галина Гомзяк, Микола і Анна Стасови, Йосиф Макогор, Варвара Балко, Василь Тгір, Павло Крицький, школа св. Луки в Нью-Йорку, Роман і Люся Яськів, Стефан Фіголь, Марія Андрейко, Ірина Качмарська, Мирослава Савчак, Іван Качмарик, Василь і Юлія Захарія, Олександр Якубович, Євгенія і Нестор Крися, Марія Бельбак, Володимир і Оксана Чутко, Тарас і Юлія Шепеляві, Віра Обущак, Анастасія Сагатий

по 20.00 дол. — Михайло і Наталія Мітрінга, Юрій Мельникович, Марія Андрусак, Микола Курчак, Ніна Загнійний, Ярослав Тесарович, Надія Юрчинська, Лев і Ірина Кушніри, Ольга Яхно, Надія Світлична і Павло Стокотельний, Роман Рак, Ольга Коник, Борислав Чайковський, Лев і Ірина Вербицькі, Марія Чепурківська, Станислава Гайда, Дмитро Шевчук, Марія Ставнича, д-р Н. Терубус-Кмета, Петро і Анна Марчича, Оля Чмола, Іван Стебельський, Теодор Небор, Мей Карбоник, Марія і Вадим Яровенко, Ніна Ленчук, Лена Карпак, Мар-

по 1000.00 дол. — 40-ий Відділ СУА, 65-ий Відділ СУА

340.00 дол. — Гоффман-ЛаРоч, Інк. з нагоди 25-ліття праці Наталії Возняк

200.00 дол. — д-р Володимир А. і Галина А. Петришини

180.00 дол. — А. Т. і Т. в доповненню пожертви п. Воловодюк і П. Савчин

108.00 дол. — д-р Денис і Мира Стахови

по 100.00 дол. — д-р Ярослав Рожанковський, Ніна Федуняк, 22-ий Відділ СУА, Кредитівка "Самопоміч" Балтімор, Українська Кредитівка Рочестер

80.00 дол. — Іван Хомяк

по 50.00 дол. — Юрій і Марія Сливка, Осип і Наталія Сигіда, Микола і Дарія Лебеді, Мира Гармаш, д-р Олег і д-р Рената Голод-Третяк, НСР Фондація в доповненню пожертви Андрія Кобзаря

30.00 дол. — Іван Штаба

по 25.00 дол. — Іван і Софія Винники, Емілія Панасюк, Олімпія і Володимир Роговські, д-р Михайло Набалотний, Остап Гац, д-р Олександр Стрільбицький, Христофор Гуссар, Катерина Вестон, Марія Вислоцька, д-р Мирослав і Анна Мичковські, Августин Узвяк, Оксана і Богдан Богославці, Юрій і Оксана Станко, Монтклер Кімберлі Академія

22.00 дол. — 73-ий Відділ СУА

та Пацлавська, Данило Пушка, Іван Саранча, д-р Іларіон і Анна Домбчевські, Борис Захарчук, А. і С. Секрета, Ілля і Людмила Демиденко

по 15.00 дол. — Марія Яровенко, Роман Чавс, Ольга Лінник, Микола Червайко, Любомира Хома, Олександр Кулинич

по 10.00 дол. — Стефан і Галина Волянські, Василь Павлович, Ірина Благітка, Анна Борис, Олександр Кобаса, д-р Василь Ящин, д-р Василь Гуцуляк, Володимир Дучинський, Петро Максим, Микола Чорний, Евстахія Матвієнко, Іван Дуба, Євгенія Круліковська, Евдокія Мартинів, Роман Запучович, Михайло Курпак, Володимир Черевко, Ірина Тарнавська, Осип Швед, Ярослава Ставнича, Софія Стецура, Олександр і Ірина Михалюки, Оксана Бачинська, Ярослав і Ярослава Букачевські, Іван Ленчук, Стефан Скрибайло, Ірина Кобзар, Володимир Сенежак, Микола Базилюк, Любомира Шеремета, Оксана Кордуба, Мирослав і Галина Яремко, Іван Кмита, Теодор Кіцько, Мирон Захаріясевиц, Ольга Кутий, Федір і Марія Гайові, Марія Білозор, Антон і Варвара Фінковят, Володимир і Христина Зарицькі, Віра К. Мацелюх, Аліна Олексин, Ольга Лашкевич, Євген Мороз, Стефан і Марія Зубаль, Лев Леськів, Наталія Пеленська, Іванна Жовнір, Катерина Курман, Марія Мельник, Ассемблімен Карл Вейдел III, Оксана Колесніченко, Марія Гіщинський, Галина Бодарева-Чайківська, Мирослава Павлишин, Мирослава Петрушак, Лідія Козак, Володимир Тарасюк, Ольга Луцик, Теодозія Остап, Марія Король, Марія Канюка, Олександр Булак, Павліна Гавришко, Роман Маринович, д-р Павло Сениця, Ірина Чуміловська, Б. Козинський, д-р Олег Снилик, Софія Лепкий

по 5.00 дол. — Стефан Цимбала, О.М. Болюх, Микола Аврамчук, Марія Лапчак, Марія Анна Мартиневич, Роман Шинаровський, Орест Городиський, Роман Лапачак, Романа Гок, Катерина Тимошук, Михайло Барановський, Марія Сташинська, Евдокія Куций, Ольга Яримович, Йосиф Озераник, Микола і Анна Сташко, Ніна Михалевич, Василь Куропас, Михайлина Гевко, Ольга Стульковська, Галина Мірчук, Софія Терпецька, Мирослав Борисюк, Данило і Ірина Грочола, Микола Гравс

3.00 дол. — пані Малій

2.00 дол. — Юрій Німилевич

по 1.00 дол. — Стефанія Курилас, Ю. Кріль

по 20.00 дол. — д-р Богдан і Марта Цимбалісті, Анна Гарасименко, Євген і Марія Цибики, Володимир Когутяк, д-р Богдан і Тамара Мриці, Марія Турчин, Олена Кокодинська, Ольга Кобзар, Ольга Вареля, Евстахія Гойдиш, Володимир і Ядвига Черевко, Марія Крижанівська, д-р Юрій і Віра Кушніри, Юлія Білецька, Галина Мартинюк, Христина Шог, Ольга і Тарас ЛяМорте, Туся Богдан, д-р Володимир Гординський

по 15.00 дол. — Василь Грибик, Роман Вомпель, Оксана Бережницька, Олена Романовська

по 10.00 дол. — д-р Андрій Турчин, Богдан Дзюбіна, Іванна Петик, Тадія Курилик, Марія Гресків, Осип Гончарук, Василь і Альма Прочки, Христина Демидович, Кирило і Ірина Григоровичі, Галина Костюк, д-р Віола Комаринська, Михайло Дробич, Анна Варчак, Анна Радович, Ірина Тимошенко, Богдан і Ізидора Боярські, Богдан і Ірина Боднаренко, Ірина і Юрій Хухра, Юлія Старосольська, Маргарета Бієнвеню, Лідія і Мирон Федорови, Галина Козар, Юрій Яремкевич, Ольга Кондратюк, Іван Бойчук, Евдокія Лімонченко, Мирослав і Христина Лисобей

по 5.00 дол. — Петро Горбан, Марта Кравс, Стефан і Сузанна Юрчинські, Анна Нестор, Мирон і Анна Івашко, Оріся Цибики

4.00 дол. — Василь Давидович

Щиро дякуємо,

Дарія Байко,
адмін. директор

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В лютому ц.р. відійшла у вічність на 99-му році життя св.п. **Ірина з Горникевичів-Ганушевська**, найдорожча мама голови 47-го Відділу СУА п. Ірини Руснак. В пам'ять покійної жертвуємо на будівельний фонд Українського Музею **224.00 дол.**, а п. Руснак з чоловіком, та родині складаємо вислови нашого глибокого співчуття з приводу невіджапуваної втрати. **Членки 47-го Відділу СУА ім. Лесі Українки, Рочестер, Н.Й.**

З приводу болючої втрати нашої найдорожчої мами, бл.п. **Ірини з Горникевичів-Ганушевської**, складаємо на будівельний фонд Українського Музею в Нью-Йорку в її пам'ять **100.00 дол.** через 47-ий Відділ СУА в Рочестері, Н.Й. **Степан і Ольга Ганушевські**

В пам'ять п. **д-р Івана Гурка**, батька Люби Боднар, складають на Український Музей такі жертводавці: **по 50.00 дол.** — д-р Ярослав і Лариса Музички, Нестор і Ніла Кузичі; **25.00 дол.**: д-р Олександра Школьник; **10.00 дол.**: Ірена Кашубинська.

В пам'ять бл.п. **Василя Дідошака** складаю на будівельний фонд Українського Музею **100.00 дол.** **Татяна Дідошак**

В пам'ять бл.п. **Михайлини Княжинської** складаємо на Український Музей в Нью-Йорку **100.00 дол.** **Тарас і Ксеня Козбур**

В пам'ять Михайла Княжинського складаємо на Український Музей в Нью-Йорку **50.00 дол.** **Михайло й Роксолана Яримовичі**

В пам'ять мого чоловіка інж. **Романа Кобринського** складаю на будівельний фонд Українського Музею **500.00 дол.** **д-р Марія Кобринська**

У пам'ять **Юрія Козака**, брата Дарії Стахів, що упокоївся в Україні складаю **25.00 дол.** на Український Музей. **Нестор Шуст з дітьми**

У пам'ять бл.п. **Юрія Козака**, брата членки 73-го Відділу, Дарії Стахів, складаємо **20.00 дол.** на Український Музей. **О. Крилош, Ярослав і Олександра Шусті**

Як нев'янучий вінок на свіжу могилу нашої довголітньої членки відділу та управи бл.п. проф. **Олени Кузьмівни-Гадзінської**, родом з Харкова, яка відійшла на 85 році трудолюбивого життя у березні 1986 р. складаємо пожертву на будівельний фонд Українського Музею в Нью-Йорку в сумі **92.00 дол.** Членки 47-го Відділу СУА (Рочестер, Нью-Йорк): **по 25.00 дол.** — Ірина Семанюк; **по 10.00 дол.** — Тетяна Шутер, Ірина Руснак, Іванна Мартинець, Марія Крамарчук, Люба Домбчевська, Марія Костів; **по 5.00 дол.** — Олена Довгалюк, Анна Капітан, Ірина Гафткович, Марія Лешишин, Ольга Ганушевська, Михайлина Пилипець; **3.00 дол.** — Галина Павлічко; **2.00 дол.** — Анна Сохоцька; **по 1.00 дол.** — Михайлина Губач, Уляна Скрильник. Приятелі покійної, **по 10.00 дол.** — Меланія і Роман Боднарі

Замість квітів на свіжу могилу нашої доброї сусідки й незабутньої приятельки, сл.п. **Евдокії Лисько**, вдови по українському композиторові Зиновію Лисько, членки-основниці 82-го Відділу СУА, на Бронксі, Н.Й. і його першої голови та активної союзниці, складаємо **10.00 дол.** на потреби Українського Музею в Нью-Йорку. Опечаленій родині Покійної висловлюємо наші найглибші співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Володимира Медведя** складаю **25.00 дол.** на Український Музей, а Нусі та родині висловлюю найщиріше співчуття. **Марія Палідвор**

З приводу несподіваної і болючої втрати найдорожчої **Юліяни** доньки Іванни й Олега Ратиців, пересилаємо вислови глибокого співчуття. За вічну пам'ять Юліяни складаємо через 47-ий Відділ СУА, Рочестер **100.00 дол.** на будівельний фонд Українського Музею в Нью-Йорку — Іванна і Мирослав Мартинці з родиною.

Вшановуючи пам'ять дорогого тата й дідуна бл.п. **д-ра Адольфа Слижа**, в п'ятнадцяту річницю смерті складаю **100.00 дол.** на Український Музей. **Ярослав Панчук з родиною**

Замість квітів на свіжу могилу св.п. **Петра Смука** нашого дорогого приятеля складаємо **20.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Марія Витвицька з родиною**

В пам'ять **Петра Смука** складає на Український Музей в Нью-Йорку **10.00 дол.** — **32-ий Відділ СУА**

В пам'ять мого брата д-р **Михайла Сосновського**, як нев'янучий вінок на його могилу складаю на Український Музей **30.00 дол.** **Анна Федорак**

В пам'ять бл.п. **Ліди Станко** складаю на Український Музей **10.00 дол.** **Сальвіна Іваницька**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Плятона Стасюка** складаю на Український Музей **100.00 дол.** **Іванна Джус**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Наталі Хоманчук**, складаємо на Український Музей **25.00 дол.**, чоловікові й родині покійної висловлюємо наше щире співчуття. **Роман і Анастасія Прута**

Замість квітів на могилу дорогої бл.п. **Наталії Хоманчук** складаю на Український Музей в Нью-Йорку **10.00 дол.** **Роман і Ірена Левицькі**

В світлу пам'ять **Стефанії Чижик** складаю **20.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Софія Роман**

У світлу пам'ять бл.п. **Лідії Шуль-Богдан** складаю **10.00 дол.** на Український Музей. **Марія Федірко**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Михайла Яблонського** пожертви на Український Музей склали такі:

100.00 дол.: Віра Менцінська; **по 50.00 дол.**: Ярослав і Наталія Куличичі, Роман і Оля Гаєцькі та Семен і Марія Воловачі; **30.00 дол.**: Юрій і Марта Менцінські; **по 25.00 дол.**: Ігор і Зіна Раковські, Ірина Куровицька, Орест і Святослава Менцінські, Тарас і Іля Грицаї, Петро і Оля Куличині, Микола й Стефанія Чорні, Роман і Марта Данилюки, Василь і Наталка Думи, Михайлина Книш та спільно: Михайло Кушнір, Володимир Кіра, Михайло Губур і Богдан Филевич; **по 20.00 дол.**: Марія Менцінська і Іван Балицький; **по 10.00 дол.**: Роман Федорів і Марія Нирко; **5.00 дол.**: Филімон Пінязь. **Разом 595.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. доктора медицини **Адама Якимова**, нашого незабутнього шкільного товариша з Бережанської гімназії, складаємо **10.00 дол.** на потреби Українського Музею в Нью-Йорку. Горем прибитій вдові й опечаленій родині висловлюємо наші найглибші співчуття. **Наталія і Михайло Клецаї.**

Замість квітів в пам'ять св.п. **Марії Ярошенко**, мами Надії Савчук голови Окружної Управи СУА в Нью-Йорку, складають на Український Музей:

по 50.00 дол.: Сяня і Євген Горелики, Євген і Євгенія Івашкови, Галя і Андрій Ленці, Надія і Богдан Савчуки;
по 25.00 дол.: Роман і Ольга Гаєцькі, Дарія Генза, Роман і Марта Данилюки, Микола і Олександра Крумшини, Іван і Ярослава Лучечко, Юрій і Ольга Пастернаки, Ярослав і Марія Томоруги, Мирослав і Надія Шмігелі.

по 20.00 дол.: Микола і Зірка Галеви, Григорій і Іна Груба, Марія Костек, Микола і Параня Остапки, Роман і Оксана Пруси, Марія Соробе, Павло і Дана Турчини;
15.00 дол.: Ірена Стецьків-Бехтольд
10.00 дол.: Михайло і Олександра Язенюви.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Марії Ярошенко**, мами Надії Савчук — колишньої голови Окружної Управи в Нью-Йорку на Український Музей пожертвували членки Окружної Управи **185.00 дол.** Надії Савчук з родиною складаємо наші щирі співчуття. **По 5.00 дол.** склали: Христя Навроцька, Марія Ржепецька, Лідія Черник, Стефанія Савчук, Люба Артимішин, Ірена Моцюк, Віра Шуль, Михася Баран, Олександра Крумшин, Емілія Ройовська, Наталка Дума, Дарія Камінська, Анна Рак, Ольга Літепло, Люба Сохан; **по 5.00 дол.** склали: Леся Гой, Лідія Магун, Іванна Клим, Галина Білик, Ірена Мокрівська, Іванна Мачай, Ольга Женецька.

З приводу смерті бл.п. **Марії Ярошенко**, мами Надії Савчук — голови Окружної Управи в Нью-Йорку пересилаємо вислови глибокого співчуття, а замість квітів на могилу складаємо на Український Музей в Нью-Йорку **25.00 дол.** **Окружна Управа СУА в Нью-Йорку**

Замість квітів на могилу бл.п. **Татіани Блендоногої** склали свої пожертви по **10.00 дол.** громадяни міста Бофало, а саме: Марія і Мирослав Маланяки, Михайло і М. Куряки, Мері Гайнс, Михайло Мочерняк, подружжя Малькевіч, Кароль Дуда, Мирослава Райца, Зенон і М. Боднарські, Мар'ян і Ярослава Борачок і Олена Хомин. Разом **100.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу матері нашої членки Анни Поліщук, бл.п. **Тетіани Блендоногої** на Український Музей складають членки **40-го Відділу СУА**. По **5.00 дол.:** Ореста Перейма, Марія Паньків, Ярослава Борачок, Оксана Салдит, Марія Дранка, Ева Ковтало. По **10.00 дол.:** Анна Макух, Ніля Стецьків. Анна Поліщук склала в пам'ять своєї матері **25.00 дол.** Разом **75.00 дол.**

В пам'ять чоловіка св.п. **Петра Богданського** складаю на Будівельний Фонд Українського Музею **1,000.00 дол.** **Таїса Богданська**

В пам'ять бл.п. **Катерини Сікон-Бойко** складаємо **20.00 дол.** на потреби Українського Музею. **Т. Гарісон і Варвара Стантон**

В пам'ять св. п. **Марії Будної** матері моєї дорогої товаришки Юлі Петрух, складаю **25.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Віра Левицька**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Марії Гарматій**, мами нашої членки Марійки Бойчук складаємо **15.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. Шановній родині висловлюємо найглибші співчуття. **Управа й членки 99-го Відділу СУА, Вотервілт, Н.Й.**

В пам'ять бл.п. **Анни Гелі** жертвую **500.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Міра Мандзюк**

В пам'ять вл.п. **Анни Гелі** складаю **15.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Розалія Фенчинська**

На поминках бл.п. **Дмитра Голодриги**, брата союзнянки Марії Герич, членки 73-го Відділу СУА у Бріджпорті, зібрали на будову Українського Музею в Нью-Йорку: **50.00 дол.** Осип і Марія Геричі; **20.00 дол.** — Володимир і Наталія Шусті; по **10.00 дол.** — Анна Бакер, Гелен Пек, Микола й Софія Максимюки, Іван Парлов, Іван і Марія Захарко; по **5.00 дол.** — Василь і Степанія Бабії, Михайло і Юлія Бурії, Антін і Анна Городиські, Микола й Онися Іванко, пані Липська, Василь і Матильда Макійчики, Іван і Кляра Ромахи, Христа Сливінська, Іван Сквара, Юрій і Марія Сокура, Ярослав і Любомира Шумигора, о. Ярослав і Олександра Шусті, Мирослава Чубата; **4.00 дол.:** Тарас і Марія Сливінські; по **2.00 дол.:** пані Голодрига, Лев і Анна Петрашеки

73-й Відділ СУА в Бріджпорті, Конн. пересилає **183.00 дол.** зібраних на поминках бл.п. **Дмитра Голодриги** на будову Українського Музею в Нью-Йорку.

В пам'ять покійного **Михайла Вірщука** на фонд імені Оленки Віршук Савицької склали на Український Музей: **200.00 дол.** — д-р В. і Марія Вірщуки; по **100.00 дол.:** Ірена Віршук, С. Повалячек; по **50.00 дол.:** О. і П. Гладкі, А. Сокологорський; по **30.00 дол.:** Г. Сумик, Н.Н.; по **25.00 дол.:** Л. Ткачук, О. і О. Держко; **20.00 дол.:** О. і О. Курица; по **15.00 дол.:** М. Панчишин, З. Дичій; **10.00 дол.:** Т. і С. Винниченко.

В світлу пам'ять п. **Романа Загайкевича** складаю **200.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Дружина Наталія і син Олег**

В пам'ять бл.п. **Романа Загайкевича** складаємо **20.00 дол.** на потреби Українського Музею. **Володимир і Шіля Загайкевич**

В пам'ять бл.п. **Романа Загайкевича** складаємо на потреби Українського Музею **25.00 дол.** **Едвард і Олена Мельничуки**

Замість квітів на могилу **Миколи Кириченка** складаємо **20.00 дол.** на Український Музей. **Стефанія і Василь Бабій**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **М. Княжинської** складаємо **20.00 дол.** на Український Музей. Шановним донькам і цілій родині висловлюємо наше щире співчуття. **Ольга і Іван Городинські**

Замість квітів на могилу бл.п. **Михайлини Княжинської** мами Марти Турчин складають даток на Український Музей **50.00 дол.** — Зеновія і Любомир Осадці; **40.00 дол.** — Нестор і Люба Козбурі.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Михайлини Княжинської** з Філадельфії складаємо **50.00 дол.** на Український Музей. **Ярослав і Аріадна Терпецькі**

На нев'ячучий вінок в пам'ять нашого та наших дітей дорогого приятеля д-р **Володимира Кокоруди** складаємо **75.00 дол.** на фонд Українського Музею. **Роман і Ярослава Ракочі з родиною**

Замість квітів на свіжу могилу **Романа Левицького**, батька Ігоря Левицького з Мт. Кіско складаємо на Український Музей **50.00 дол.** **Марійка Ганушевська-Галл з чоловіком Вебстер Галл**

В пам'ять чоловіка о. **Івана Лехицького** та сина **Зенона** складаю на Будівельний Фонд Українського Музею **1,000.00 дол.** **Марія Лехицька**

В пам'ять батька нашої членки Богданни Михайлів, колишнього старшини Укр. Дивізії св. п. **Івана Гарнавського** жертвуємо на Будівельний Фонд Музею по **15.00 дол.:** Марта і Нестор Корчевий; по **10.00 дол.:** Марта Федорів; 91-ий Відділ СУА; по **5.00 дол.:** Олена Лемеха, Надя Цегельська, Ірена Бачинська.

В пам'ять **Тані** складаємо на Будівельний Фонд Українського Музею **10,000.00 дол.** **Надія і Ярослав Пастушенко**

В пам'ять бл.п. **Юліани Ратич** складаємо на Український Музей **200.00 дол.** **Василь і Мирослава Вишивані**

В світлу пам'ять **Юліани Ратич** складають **50.00 дол.** на Український Музей через 65-ий Відділ СУА — **Цецилія і Володимир Дебайло**

Замість квітів на могилу бл.п. **Юліани Марії Ратич** складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею. **Евгенія Ратич**

В пам'ять бл.п. **Юліани Ратич** складаємо на Український Музей **10.00 дол.** на Будівельний Фонд. **Франя і Карло Стеки**

Замість квітів на могилу бл.п. **Наді Осідач-Розумов** складаю **10.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку. **Юлія і Михайло Добаші**

В пам'ять бл.п. **Михайла Рубчака** складаю на Будівельний Фонд Українського Музею **25.00 дол.** **Мирослава Белей**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Ореста Салецького** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. Родині Покійного висловлюємо наші щирі співчуття. **Клара і Степан Гарасимові.**

Замість квітів на свіжу могилу дорогої приятельки св.п. **Квітки Стецюк** складаю **25.00 дол.** на Український Музей. Шановній родині Покійної мої щирі слова співчуття. **Оксана Рак**

Замість квітів на могилу чоловіка нашої членки Олени Хомин, покійного **Степана Хомина** було зібрано: по **10.00 дол.:** Анна Поліщук і Надія Стецьків, по **5.00 дол.:** Ореста Перейма, Марія Паньків, Ярослава Борачок, Ірина Дорошак; **3.00 дол.:** Ева Козенко. Разом: **43.00 дол.** Жертвуємо цю суму на Український Музей.

В пам'ять бл.п. **Дарії Ярославської** складаємо на Український Музей **25.00 дол.** **Ольга Порхорович.**

З НАГОДИ ...

З нагоди 90-ліття з дня народження нашого батька Степана Щура складаємо **100.00 дол.** на потреби Українського Музею. **Дарія і Юрій Костиви.**

Ярослав і Слава Рувлі подарували Українському Музеєві чотири шери Українського Народного Дому.

На прощання **Богдана і Марти Цимбалістик** з Нью-Брансвіку зібрали на Український Музей: **500.00 дол.** — Порфірій і Тамара Панкевичі, **100.00 дол.** — Ярослава і Ольга Городецькі, **50.00 дол.** — Сестрицтво Покрови Пресвятої Богородиці в Нью-Брансвіку, **11.00 дол.** — Михайло й Олександра Біласи. Бажаємо Подружжю Цимбалістик щастя на новому місці поселення!

ПОДЯКА

З почуттям глибокої вдячності складаю сердечну подяку шановним і дорогим паням членкам Екзекутиви СУА, Округної Управи СУА Нью-Джерсі та Північного Нью-Йорку, відділам СУА: 4, 28, 75, 86 та окремим членкам СУА за їхні молитви, побажання повороту до здоров'я, квіти, телефонічні запити та відвідини мене під час моєї зтяжної недуги й операції.

Ваша пам'ять про мене, дорогі союзнянки, була для мене і для моєї родини дуже цінною і щире Вам спасибі за неї.

Замість окремих подяк складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею. **Лідія Гладка.**

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Вплатили від 1-го до 31-го травня 1986 р.:

2,400.00 дол.: І. Гриневич, Нью-Гейвен (через 66-ий Відділ СУА)

1,000.00 дол.: Я. і А. Михайловичі, Чикаго

400.00 дол.: 24-ий Відділ СУА

356.00 дол.: Через с.о. *Союз Українок Австралії ім. Х. Кононенко* — І. Ленховський, С. Любович, М. Славич

325.00 дол.: 70-ий Відділ СУА

310.00 дол.: 28-ий Відділ СУА

300.00 дол.: Н. Мандрусак, Фльоргам Парк (через 28-ий Відділ СУА); Д-р і А. Яблонські, Дітройт

250.00 дол.: А. Артимішин, Вудсайд; М. і І. Кіндрачук, Глен Спей (через 62-ий Відділ СУА)

210.00 дол.: Через 99-ий Відділ СУА — А. Голубець та Д-р і А. Якубовичі, Скенекаді

200.00 дол.: 7-ий Відділ СУА, 121-ий Відділ СУА, *через 86-ий Відділ СУА:* А. Апелґейт, Фріголд; Б. і А. Кравчуки, Голмдел; А. Бабчук, Монтерей; С. і С. Батко, Монтаґу (через 62-ий Відділ СУА); В. Левицька, Нью-Йорк; Л. Машталір (через с.о. СУАвстралії); М. Соробей, Нью-Йорк (через 83-ий Відділ СУА)

150.00 дол.: Л. Долинська, Вестфільд (через 86-ий Відділ СУА)

141.50 дол.: Через Округу Нью Джерсі — 18-ий та 70-ий Відділи СУА

130.62 дол.: Через Округу Нью Джерсі — 4-ий, 65-ий, 92-ий та 100-ий Відділи СУА

55.00 дол.: 91-ий Відділ СУА

50.00 дол.: Т. Мелешко, Апопка

47.02 дол.: Через Округу Нью Джерсі — 24-ий, 28-ий, 32-ий, 61-ий, 75-ий, 86-ий Відділи СУА

25.00 дол.: Н. Цегельська-Кідд, Вайтгол; М. Ярош, Квінзбуру

20.00 дол.: І. Рожанковська, Нью-Йорк (через 64-ий Відділ СУА)

15.00 дол.: Через 91-ий Відділ СУА — А. Балазюк, Д. Балазюк, І. Бачинська, М. Федорів, Н. Цегельська-Кідд, Л. Кіндрачук, О. Кіна, І. Клоз, М. Корчевий, Б. Михайлів, Н. Цегельська, О. Цегельська, К. Загвоцька

Щиро дякуємо,

Таїсса Турянська,
скарбничка комісії стипендій СУА

З нагоди дня народження моєї сестри **Анни Кравчук** — референтки стипендій СУА складаю **50.00 дол.** на стипендійний фонд СУА. **Таїсса Мелешко.**

. . .

В болючі річниці смерті моїх батьків Анни і Юрія Банаха, чоловіка Ярослава і доні Марії Уляни, сестри Марії Панкевич і її сина Любомира, брата Теофіля Банаха та його сина Зенона, складаю через 66-ий Відділ Союзу Українок в Нью Гейвен **2,400.00 дол.** на студії для своїх студентів у Бразилії. **Ірина Гриневич.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Володимира Медвідь**, родина, приятелі та членки 70-го Відділу СУА склали **220.00 дол.** на суспільну опіку і **325.00 дол.** на Стипендійний фонд СУА. Вдові та родині висловлюємо щире співчуття. **Управа 70-го Відділу СУА.**

В пам'ять бл.п. **Теклі Фединської** складаємо **50.00 дол.** на сиротинець в Бразилії. **Надія Цегельська-Кідд і Марта Ярош.**

. . .

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ:

У списку вplat з квітня 1986 р. помилково було подано, що 87-ий Відділ СУА вplatив 250.00 дол. має бути 78-ий Відділ СУА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 20-го жовтня 1985 р. відійшов у вічність мій єдиний брат о. митрат Лев Опока. Цією дорогою висловлюю найсердечнішу подяку всім, хто прийшов мені з поміччю і потіхою, висловами співчуття та брали участь в похоронах. Всім Всечеснішим Отцям, які відправляли Поминальні Богослуження в Сороковий день.

Сердечно дякую пані Олі Муссаковській, що не жаліла часу і брала участь в похоронах і в Богослуженнях в сороковий день смерті спочилого о. митрата Лева Опоки, започаткувала збірку на молитви і цілі, яка дала суму 430.00 дол. Також дякую п. Софії Андрушків і п. Любі Єднакій за участь в похоронах, як приятелі і союзьанки. Особливо дякую п. Анні Дубас приятельці нашої родини, за щедру пожертву 100.00 дол. в пам'ять Лева і за несподівану Тризну для священників і всіх присутніх на Богослуженні в Сороковий День.

Список жертводавців:

по **100.00 дол.:** Анна Дубас; по **50.00 дол.:** Марія Храплива; по **20.00 дол.:** Софія Андрушків, Стефан Гук, подружжя

В.С. Коверки, Оля Парубчак, подружжя С.А. Леуші; по **10.00 дол.:** Ольга Муссаковська, Люба Єднака, Ірена Левицька, Ірена Колодій, Слава Олесницька, Марія Болярська, Ірена Качмарська, подружжя Р.Н. Загайкевичі, Таїса Богданська, Надя Бігун, Лідія Гладка, подружжя М.Е. Цяпки, Марія Гординська, Володимира Бакун, Леся Подковська, Іванка Хамуляк, Зеня Воробець; по **5.00 дол.:** Володимира Нагорняк, Юстина Луків. **Разом: 430.00 дол.**

Заупокійні Служби Божі за Спочилого о. митрата Лева Опоку в Сороковий день відправлено в наступних церквах: В Люрді, Франція — парох о. Василь Прийма, 28. XI. 1985 р.; В церкві Св. Вознесіння — о. Іван Наконечний, 29. XI. 1985 р.; В церкві св. Тройці — о. Протоєрей Сергій Непріл, 2. XII. 1985 р.

На Фонд журналу "Наше Життя" посилаю **100.00 дол.** Нехай Вселаскавий Господь винагородить Вас усіх за поміч у мойому горю.

Сестра Ольга Гнатик з родиною.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5506. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Як букет нев'янутих квітів, на свіжу могилу бл.п. **Володимира Біловуса** складаю **10.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя". Дружині Ірені, синові з родиною і рідним моє сердечне співчуття. **Ярослава Стасюк**

В пам'ять бл. п. **Олександра Громоцького** чоловіка нашої членки Христини складаємо **25.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя". Родині Покійного висловлюємо глибокі співчуття. **Управа і членки 78-го Відділу США, Вашингтон**

У пам'ять померлої **Галини Калитяк** ми зібрали **60.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя", по **5.00 дол.** дали такі: Л. Бараник, І. Бодруг, М. Василькевич, І. Гнатчук, Р. Дигдало, О. Ласка, С. Оглабляк, О. Омецінська, К. Сливка, А. Слободян, О. Совірко, Л. Томин. **76-ий Відділ США Воррен, Мічіган**

Замість квітів на могилу бл.п. **Михайлини Княжинської** складаю **20.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя". Дорогим доням Марті й Оксані з родиною висловлюю моє щире співчуття. **Віра Моканюк Кушнір з родиною**

На свіжу могилу дорогих і невіджалуваних товаришок і приятельок бл.п. **Михайлини Княжинської** бл.п. **Олени Сердюк** — замість квітів складаю **20.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя". **Анна Ганкевич, Вайтгол, Па.**

Замість квітів на могилу бл.п. **Григорія Мацука**, чоловіка нашої членки Розалії Мацук, складаємо **10.00 дол.** на Пресовий фонд журналу "Наше Життя". Родині Покійного складаємо наше глибоке співчуття. **Управа і членки 82-го Відділу США, Нью-Йорк**

Замість квітів на свіжу могилу Христинки **Мизь** внучки нашої приятельки Любки Савойки складаємо **15.00 дол.** на Пресовий фонд "Нашого Життя". **Люба і Роман Раковські**

На свіжу могилу бл.п. **Ярослава Плєскуна**, чоловіка членки 83-го Відділу США Анни, складають на Пресовий фонд "Нашого Життя" **50.00 дол.** Родині висловлюють щирі співчуття. **Управа і членки 83-го Відділу США**

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокє число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1986 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and at additional mailing offices" (USPS 414-660)

108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Київський узір з колекції Українського Музею в Нью-Йорку. Вишивати нитками D.M.C. чорними та червоними ч. 321. Рисувала Ольга Трачук.

Kievan pattern from the Ukrainian Museum of New York . Embroider with D.M.C. threads: black and red (no. 321). Pattern copied by Olga Tratchuk.